

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK IX. 132.

JORDBRUKSSTATISTIKK 1937

(LANDBRUKSAREAL
OG
HUSDYRHOLD M.V.)

*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.
Année 1937.*

UTGITT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ

OSLO

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1938

Pris kr. 1,25

Norges Offisielle Statistikk, rekke IX. (Statistique Officielle de la Norvège, série IX.)

Rekke IX.

Trykt 1936.

- Nr. 77. Mylnor og kvernar i Noreg. Etter uppteljingar i 1927—29. 2. bolken. (*Moulins en Norvège. D'après recensements dans les années 1927—29. II.*)
- 78. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1933. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 79. Norges jernbaner 1934—35. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 80. Skolevesenets tilstand 1932—34. (*Instruction publique.*)
- 81. Norges kommunale finanser 1933—34. (*Finances des communes.*)
- 82. Telegrafverket 1934—35. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 83. Folkemengdens bevegelse 1933. (*Mouvement de la population.*)
- 84. Kriminalstatistikk 1933 og 1934. (*Statistique de la criminalité pour les années 1933 et 1934.*)
- 85. Sjømannstrygden 1933. Fiskertrygden 1933. (*Assurances de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 86. Norges handel 1935. (*Commerce.*)
- 87. Fagskolestatistikk 1929/30—1931/32 og 1932/33—1934/35. (*Écoles professionnelles.*)
- 88. Norges fiskerier 1934. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 89. Norges postverk 1935. (*Statistique postale.*)
- 90. Industriarbeidertrygden 1933. (*Assurances de l'État contre les accidents du travail.*)
- 91. Fengselsstyrets årbok 1926—30. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
- 92. Det civile veterinærvesen 1934. (*Service vétérinaire civil.*)
- 93. Norges private aktiebanker og sparebanker 1935. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne pour l'année 1935.*)
- 94. Folkemengdens bevegelse 1934. (*Mouvement de la population.*)
- 95. Norges bergverksdrift 1935. (*Mines et usines.*)
- 96. Landbruksareal og husdyrhold 1936. Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1936. Recensement représentatif.*)
- 97. Rekruttering 1932 og 1933. (*Recrutement.*)
- 98. Meieribruket i Norge 1935. (*L'industrie laitière de la Norvège 1935.*)
- 99. Norges kommunale finanser 1934—1935. (*Finances des communes.*)
- 100. Forsikringsselskaper 1935. (*Sociétés d'assurances.*)
- 101. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1934. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 102. Syketrygden 1935. (*Assurance-maladie de l'État.*)

Trykt 1937.

- Nr. 103. Sinnssykeasylenes virksomhet 1935. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
- 104. Norges jernbaner 1935—36. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 105. Norges industri 1935. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 106. Skolevesenets tilstand 1934—35. (*Instruction publique.*)
- 107. Stortingsvalget 1936. (*Élections en 1936 pour le Storting.*)
- 108. Norges fiskerier 1935. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 109. Telegrafverket 1935—36. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 110. Beitetellingen 1935. (*Pâturage en Norvège 1935.*)
- 111. De spedalske i Norge 1931—35. (*Rapport sur les lépreux en Norvège 1931—35.*)
- 112. Sjømannstrygden 1934. Fiskertrygden 1934. (*Assurances de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK IX. 132.

JORDBRUKSSTATISTIKK 1937

(LANDBRUKSAREAL
OG
HUSDYRHOLD M.V.)

*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.
Année 1937.*

UTGITT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ

OSLO

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1938

Grøndahl & Søns Boktrykkeri, Oslo.

Innhold. — Table des matières.

Oversikt. — Aperçu.

	Side
Det statistiske materiale. Matériaux statistiques	1
I. Landbruksarealet. Superficies	1
II. Avlingen. Récoltes	7
a) Jordbruket. Agriculture	7
b) Havebruket. Horticulture	14
III. Husdyrholdet. Elevage du bétail	17
IV. Husdyrproduktene. Production de viande, lait etc.	22
a) Den samlede produksjon. Production totale	22
b) Antallet av kontrollerte slakt. Nombre de viandes contrôlées.....	24
c) Meieridriften. L'industrie laitière	27
V. Utviklingen i landbruksproduksjonen 1900—1937. Le développement de la production agricole 1900—1937	29
VI. Priser på landbruksprodukter, produksjonsmidler m. v. Prix des principaux produits d'agriculture etc.	37
VII. Landbruksproduksjonens verdi, tilstrekkelighet m. v. Valeur de la production agricole etc.	45
a) Avlingens verdi. La valeur de la récolte	45
b) Verdien av husdyrproduktene. Landbruksproduksjonens totalverdi. La valeur de la viande, du lait etc. La valeur totale.....	46
c) Produksjonens tilstrekkelighet. La suffisance de la production agricole.....	48

Tabeller. — Tableaux.

Tabell 1. Innmarksarealet 1937 og 1936. Superficie de la terre cultivée et prés naturels en 1937 et 1936	54
— 2. Høstutbyttet i jordbruket. Récolte d'agriculture	56
— 3. Høstutbyttet i havebruket. Récolte d'horticulture	60
— 4. Arbeidslønnen i jordbruket 1936—1937. Salaires des ouvriers agricoles 1936—1937	62
— 5. Utsæd, avl, innførsel, utførsel og beregnet forbruk av korn og poteter. Semences, récolte, importation, exportation et consommation des céréales et des pommes de terre	66
— 6. Husdyrhold pr. 20 juni 1937 sammenholdt med opgaver pr. 20 juni 1936. Elevage du bétail au 20 ^{ième} juin 1937 comparé avec les données au 20 ^{ième} juin 1936	68

Oversikt.

Det statistiske materiale.

Den representative telling over arealfordelingen og husdyrholdet pr. 20. juni 1937 har vært utført på samme vis som de tilsvarende undersøkelser til samme tidspunkt i årene 1923—1928 og 1930—1936. I 1929 blev det holdt en fullstendig jordbrukstelling, som er lagt til grunn for de senere beregninger. De tidligere representative tellinger bygget på rasjoneringstillingen 20. juni 1918.

I utgaven for 1924 er det gjort nøiere rede for den fremgangsmåten som er fulgt ved de representative tellinger.

Antallet av innkomne tellingsoppgaver er omtrent det samme som tidligere og materialet har som før gjennomgående vært upåklagelig.

Tellingens hovedresultater er offentliggjort i Statistiske Meddelelser for 1937, nr. 9 og 10. Når publikasjonen av de mere detaljerte resultater av tellingen denne gang foreligger senere enn vanlig, er grunnen den at man har funnet å måtte gå til en omordning av landbruksstatistikkens publikasjoner. I de senere år har bare resultatene av den årlige representative landbrukstelling og meieristatistikken (årsoppgavene) vært gitt ut som særskilte publikasjoner. Ellers har de forskjellige statistiske oppgaver for landbruket vært trykt i Statistiske Meddelelser, delvis dog med særtrykk. Av slike oppgaver kan nevnes høststatistikken — for jordbruket og havebruket — kjøttkontrollens månedsoppgaver, arbeidslønnen i jordbruket, meierienes månedsrapporter, priser på faste eiendommer, svinetellingene. Videre oppgaver over tømmerfløtningen, skogbrann og jakt.

De forskjellige statistiske data er på denne måte blitt meget spredt. For å gjøre oppgavene lettere tilgjengelige har man funnet å burde samle en vesentlig del av disse oppgaver i ett hefte så snart som mulig efter årets utgang, dog således at man fremdeles vil gi foreløbige oppgaver over hovedresultatene av de forskjellige undersøkelser i Statistiske Meddelelser. Meieristatistikken vil som tidligere bli gitt ut som særskilt publikasjon.

I dette hefte vil man således foruten resultatene av den representative telling finne oppgaver over avkastningen av jordbruket, havebruket og husdyrbruket, priser på produkter og produksjonsmidler m. v. og en del beregninger over produksjonens verdi og tilstrekkelighet og over jordbruksproduksjonens utvikling efter 1900.

I. Landbruksarealet.

Fullstendige arealtellinger er av Byrådet holdt i 1907, 1917 og 1929. Foruten disse har man rasjoneringstillingen i 1918. Ved de jordbrukstellingene som blev holdt i tidsrummet 1835—1900, sammen med folketellingene, blev det ikke inn-

hentet opgave over arealene. Derimot blev det spurt om utsædens størrelse for korn, poteter m. v. På grunnlag av opgavene over den samlede utsæd og opgaver over den gjennomsnittlige utsæd pr. dekar blev det foretatt beregninger over størrelsen av det tilsådde areal for de viktigste åkervekster.

Ved sammenligning av opgaver fra de fullstendige tellinger i 1907, 1917, 1918 og 1929 må man være opmerksom på at tellingen i 1907 utvilsomt har for høie opgaver for engarealene — både for eng på dyrket jord og for naturlig eng — og dermed også for høie tall både for areal av dyrket jord i alt og innmark i alt. På den annen side er opgavene over engarealene ved rasjoneringsstillingen i 1918 for lave. Da de representative tellinger 1923—1928 bygget på rasjoneringsstillingen, viser også disse tilsvarende for lave engarealer. For naturlig eng blev det ikke innhentet opgaver ved de representative tellinger i 1923—1928. Opgavene over åkerarealene er derimot stort sett godt sammenlignbare fra telling til telling.

Sammenholdt med Byråets to siste fullstendige tellinger var arealene for rikets bygder i dekar:

År	Korn og erter dyrket til modning	Potet	Andre vekster på åker og i have, og brakk	I alt åker og have	Eng på dyrket jord	I alt dyrket jord	Naturlig eng på innmark	I alt innmark
1917	1 802 076	457 978	300 696	2 560 750	4 436 934	6 997 684	2 825 784	9 823 468
1929	1 760 915	463 073	502 772	2 726 760	5 027 619	7 754 379	2 209 804	9 964 183
1930	1 779 491	472 218	512 577	2 764 286	5 059 317	7 823 603	2 168 642	9 992 245
1931	1 761 140	471 101	525 242	2 757 483	5 141 087	7 898 570	2 126 715	10 025 285
1932	1 748 468	498 685	525 317	2 772 470	5 202 511	7 974 981	2 087 430	10 062 411
1933	1 800 523	485 311	521 602	2 807 436	5 253 383	8 060 819	2 049 016	10 109 835
1934	1 816 746	486 157	536 174	2 839 077	5 306 254	8 145 331	2 013 324	10 158 655
1935	1 847 321	495 900	533 907	2 877 128	5 360 475	8 237 603	1 970 605	10 208 208
1936	1 870 801	515 916	528 374	2 915 091	5 415 075	8 330 166	1 933 823	10 263 989
1937	1 890 967	519 093	529 023	2 939 083	5 474 232	8 413 315	1 908 294	10 321 609

Det dyrkede areal øket i 1917—1929 med 756 695 dekar eller 11.1 pct., senere er den årlige økning henholdsvis 69 224, 74 967, 76 411, 85 838, 84 512, 92 272, 92 563 og siste år 83 149 dekar, tilsammen i 1917—1937 1 415 631 dekar.

Da det for en stor del er naturlig eng på innmark som er dyrket op — særlig var dette tilfelle i perioden 1917 til 1929 — er økningen i innmarksarealet i alt langt mindre, fra 1917 til 1937 498 141 dekar.

Åkerarealet er fra 1936 til 1937 øket med 23 992 dekar eller 0.8 pct., mens arealet av eng på dyrket jord er øket med 59 157 dekar eller 1.1 pct.

Arealet av korn og erter til modning er øket med 20 166 dekar eller 1.1 pct. Også i år skyldes dette i første rekke utvidelsen av hvetedyrkingen — arealet av vårhvete er øket med 18 104 dekar eller 6.4 pct., av høsthvete med 517 dekar eller 2.6 pct.

For de enkelte kulturer er arealet i 1937, sammenlignet med 1936:

	1937	1936	Stigning (+) eller nedgang (÷)	
	Dekar	Dekar	Dekar	Pct.
Vårhvete.....	299 615	281 511	+ 18 104	+ 6.4
Høsthvete.....	20 731	20 214	+ 517	+ 2.6
Vårrug.....	16 386	16 719	÷ 333	÷ 2.0
Høstrug.....	42 853	42 542	+ 311	+ 0.7
Bygg.....	602 583	604 367	÷ 1 784	÷ 0.3
Havre.....	854 322	851 679	+ 2 643	+ 0.3
Blandkorn.....	44 835	43 884	+ 951	+ 2.2
Erter.....	9 642	9 885	÷ 243	÷ 2.5
I alt korn og erter.....	1 890 967	1 870 801	+ 20 166	+ 1.1
Grønnfôr.....	144 430	147 619	÷ 3 189	÷ 2.2
Potet.....	519 093	515 916	+ 3 177	+ 0.6
Fôrnepe.....	124 564	129 386	÷ 4 822	÷ 3.7
Kålrot.....	60 457	56 658	+ 3 799	+ 6.7
Andre vekster på åker og i have.....	150 994	145 743	+ 5 251	+ 3.6
Brakk.....	48 578	48 968	÷ 390	÷ 0.8
I alt åpen åker og have.....	2 939 083	2 915 091	+ 23 992	+ 0.8
Eng på dyrket jord { til høi.....	5 207 759	5 150 651	+ 57 108	+ 1.1
{ til beite.....	266 473	264 424	+ 2 049	+ 0.8
I alt dyrket jord.....	8 413 315	8 330 166	+ 83 149	+ 1.0
Naturlig eng { til høi.....	1 528 935	1 559 945	÷ 31 010	÷ 2.0
{ til beite.....	379 359	373 878	+ 5 481	+ 1.5
I alt innmark.....	10 321 609	10 263 989	+ 57 620	+ 0.6

Relativt sterkest økning i dyrkingen av vårhvete er det siste år i de distrikter som før dyrket lite hvete, mens fylker som Østfold og Vestfold bare viser en svak økning. Arealet av høsthvete er øket mest i Østfold og Vestfold, mens f. eks. Hedmark — hvor høsthveten slo meget dårlig til i 1936 — viser nedgang i arealet av høsthvete i 1937.

Arealet av høstrug er øket med 311 dekar eller 0.7 pct., av havre med 2 643 dekar eller 0.3 pct. og av blandkorn med 951 dekar eller 2.2 pct. For vårrug, bygg og erter er det litt nedgang i arealet fra foregående år.

Bortsett fra hveten er det således i det hele relativt små endringer i kornarealet siste år. Dette gjelder også de enkelte fylker.

Grønnfôr arealet viser en nedgang på 3 189 dekar eller 2.2 pct. Potetarealet er øket med 3 177 dekar eller 0.6 pct. Næst Finnmark — hvor potetarealet er lite — viser Hedmark den relativt sterkeste økning i potetareal, 3.8 pct. Det har i de senere år foregått nogen omlegning i rotvekstdyrkingen fra fôrnepe til kålrot og i visse strøk forbeter. Arealet av fôrnepe viser siste år en nedgang på 4 822 dekar eller 3.7 pct., mens kålrotarealet er øket med 3 799 dekar eller 6.7 pct. Hvilken utbredelse dyrkingen av beten har fått kan man først få konstatert ved næste fullstendige jordbrukstelling som forutsettes.

holdt i 1939. Inntil videre går arealet av disse inn under betegnelsen «andre vekster på åker og i have» — som siste år er øket med 5 251 dekar eller 3.6 pct. Brakkarealet viser en nedgang siste år på 390 dekar eller 0.8 pct. Åkerareal i alt er øket litt i omtrent alle fylkene.

Arealet av eng på dyrket jord til høi er øket med 57 108 dekar eller 1.1 pct., til beite med 2 049 dekar eller 0.8 pct.

Arealet av naturlig eng til høi er, vesentlig på grunn av opdyrkingen, gått ned med 31 010 dekar eller 2.0 pct., mens arealet av naturlig eng til beite er øket med 5 481 dekar eller 1.5 pct.

Innmarksarealet er i alt øket med 57 620 dekar eller 0.6 pct.

Fylkesvise opgaver over arealet av de forskjellige vekster i 1937 sammenlignet med 1936 er tatt inn i tab. I.

Som tidligere nevnt er det fra 1936 til 1937 opdyrket 83 149 dekar. Op-gavene over nydyrkingen er meddelt av jordstyrene og omfatter det som er opdyrket både med og uten statsbidrag.

Følgende tabell viser nydyrkingen fylkesvis for hvert år siden 1929. Om nydyrkingen i perioden 1918—1929, se N. O. S. VIII, 188, s. 200 flg.

Nydyrking 1929—1937 efter jordstyrene's opgaver.

Landsdeler	1929—	1930—	1931—	1932—	1933—	1934—	1935—	1936—	I alt	Nydyrking 1929—1937 i pct. av areal dyrket jord 1929
	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1929— 1937	
Dekar										
<i>Rikets bygder</i>	69 224	74 967	76 411	85 838	84 512	92 272	92 563	83 149	658 936	8.5
Østfold	722	795	630	589	819	681	650	769	5 655	0.7
Akershus	1 205	1 556	1 311	1 396	1 120	1 552	1 740	1 458	11 338	1.3
Hedmark	5 401	5 074	6 386	5 852	6 369	6 469	6 673	6 021	48 245	6.3
Opland	5 127	5 857	6 691	7 779	7 202	7 031	6 740	6 485	52 912	8.4
Buskerud	1 259	1 386	1 401	1 807	1 772	1 401	1 636	1 366	12 028	2.5
Vestfold	327	298	329	471	852	813	749	850	4 689	0.9
Telemark	2 083	2 150	2 255	2 379	2 325	2 362	2 551	2 311	18 416	6.1
Aust-Agder	1 001	1 049	1 228	1 483	1 428	1 437	1 610	1 551	10 787	7.1
Vest-Agder	2 149	2 343	2 155	3 017	2 971	3 011	2 617	2 487	20 750	10.7
Rogaland	4 595	4 962	4 269	4 884	4 323	4 635	4 460	4 015	36 143	8.9
Hordaland	5 757	6 040	6 124	6 495	6 540	6 984	6 672	6 006	50 618	17.6
Sogn og Fjordane..	5 650	5 890	5 764	5 893	5 936	6 014	5 307	4 654	45 108	20.6
Møre og Romsdal..	6 943	6 518	6 823	8 299	8 127	7 756	6 262	5 363	56 091	15.5
Sør-Trøndelag	5 774	5 976	6 001	7 849	6 994	6 916	5 945	5 936	51 391	8.7
Nord-Trøndelag	5 762	6 158	6 022	6 115	6 429	7 257	6 906	6 968	51 617	8.5
Nordland	9 466	11 163	10 437	12 740	13 019	17 259	18 617	14 495	107 196	30.4
Troms	5 098	6 538	7 505	7 643	6 986	8 880	10 463	9 276	62 389	38.0
Finnmark	905	1 214	1 080	1 147	1 300	1 814	2 965	3 138	13 563	62.2

Av de enkelte fylker kommer for 1929—1937 Nordland høiest med vel 107 000 dekar, dernæst Troms med vel 62 000 og Møre og Romsdal med vel 56 000 dekar. Minst har Vestfold og Østfold.

Det aller meste av nydyrkingen siden 1918 er foregått med statsbidrag. Efter Landbruksdepartementets opgaver er det i årene 1918—1936 opdyrket

med bidrag 1 285 272 dekar og med lån av jorddyrkingsfondet 40 588 dekar, tilsammen 1 325 860 dekar. I samme tidsrum er det ydet bidrag til grøfting av 563 382 dekar tidligere dyrket jord. Som statsbidrag til disse arbeider er i alt ydet 109.6 mill. kr. og som lån 12.5 mill. kr. Det er videre ydet bidrag til uthus på 11 310 nye bruk med tilsammen 17.5 mill. kr.

Som allerede nevnt er oppgavene over åkerarealene stort sett godt sammenlignbare ved de forskjellige tellinger. Hvordan arealet av de enkelte kulturer har vekslet siden århundreskiftet viser følgende tabell:

År	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Blandkorn	Korn og erter i alt	Potet	Grønnsfør	Fôrnepe og kålrot
	Km ²	Km ²	Km ²	Km ²	Km ²	Km ²	Km ²	Km ²	Km ²
1900	50.36	129.95	394.60	970.00	75.84	1 649.82	364.69	87.94	18.69
1907	49.94	149.80	358.60	1 060.26	61.50	1 721.69	409.15	135.91	79.69
1917	86.64	107.91	473.97	1 028.77	83.53	1 802.08	457.98	64.95	74.54
1918	164.58	147.65	630.43	1 383.51	118.94	2 482.05	527.76	55.25	97.36
1923	101.20	109.23	500.90	1 033.39	80.73	1 841.58	462.99	125.75	113.48
1924	86.46	102.72	551.33	930.89	79.35	1 763.25	472.55	134.00	121.79
1925	89.14	89.56	562.11	973.48	75.97	1 802.71	472.00	112.34	129.33
1926	89.28	94.60	579.26	976.01	72.74	1 824.22	481.80	109.49	132.96
1927	99.39	93.20	606.43	970.37	68.16	1 849.32	499.14	112.43	139.26
1928	114.83	74.24	601.57	995.27	68.34	1 865.86	504.50	107.44	146.84
1929	119.52	74.13	534.58	966.08	55.31	1 760.92	463.07	145.58	170.73
1930	123.30	77.29	544.28	967.97	55.42	1 779.49	472.22	146.29	178.59
1931	116.09	61.72	559.79	958.34	54.66	1 761.14	471.10	153.51	180.03
1932	112.63	66.02	553.65	949.70	55.73	1 748.47	498.69	148.07	186.32
1933	113.75	63.52	573.78	980.58	58.15	1 800.52	485.31	153.11	184.09
1934	187.76	58.72	594.81	915.04	50.37	1 816.75	486.16	157.03	189.04
1935	237.81	62.16	620.30	871.84	45.13	1 847.32	495.90	152.68	188.58
1936	301.73	59.26	604.37	851.68	43.88	1 870.80	515.92	147.62	186.04
1937	320.35	59.24	602.58	854.32	44.84	1 890.97	519.09	144.43	185.02

Relative tall. 1900 = 100.

1900	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1907	99.17	115.28	90.88	109.31	81.09	104.36	112.19	154.55	426.38
1917	172.04	83.04	120.11	106.06	110.14	109.23	125.58	73.86	398.82
1918	326.81	113.62	159.76	142.63	156.83	150.44	144.71	62.83	520.92
1923	200.95	84.06	126.94	106.54	106.45	111.62	126.95	143.00	607.17
1924	171.68	79.05	139.72	95.97	104.63	106.88	129.58	152.38	651.63
1925	177.01	68.92	142.45	100.36	100.17	109.27	129.42	127.75	691.97
1926	177.28	72.80	146.80	100.62	95.91	110.57	132.11	124.51	711.40
1927	197.36	71.72	153.68	100.04	89.87	112.09	136.87	127.85	745.10
1928	228.02	57.13	152.45	102.61	90.11	113.09	138.34	122.17	785.66
1929	237.33	57.05	135.47	99.60	72.93	106.73	126.98	165.54	913.48
1930	244.84	59.48	137.93	99.79	73.07	107.86	129.49	166.35	955.54
1931	230.52	47.50	141.86	98.80	72.07	106.75	129.18	174.56	963.24
1932	223.65	50.80	140.31	97.91	73.48	105.98	136.74	168.38	996.90
1933	225.87	48.88	145.41	101.09	76.67	109.13	133.07	174.11	984.97
1934	372.84	45.19	150.74	94.33	66.42	110.12	133.31	178.56	1 011.45
1935	472.22	47.83	157.20	89.88	59.51	111.97	135.98	173.62	1 008.99
1936	599.15	45.60	153.16	87.80	57.86	113.39	141.47	167.86	995.40
1937	636.12	45.59	152.71	88.07	59.12	114.62	142.34	164.24	989.94

De ekstraordinært store arealer åpen åker og særlig korn i 1918 skyldtes krisetiden og tvangsdyrkingen og redusertes sterkt igjen i de følgende år.

De representative tellinger 1923—1928 bygget som før nevnt på rasjonerings-

tellingen 1918. Det er mulig at dette kan ha bevirket at de representative tellinger for denne periode viser noget for høie åkerarealer og at nedgangen i korn- og potetarealer fra 1928 til 1929 er mere beregningsmessig enn faktisk.

Med hensyn til hvetearealet skal merkes, at så voldsom som utviklingen her har vært i de siste år er det — efter de erfaringer man har med de representative tellinger — sannsynlig at økningen ikke helt ut er kommet frem i opgavene. Særlig gjelder dette de fylker hvor hvetearealet før var lite og økningen har vært særlig sterk — som i Opland, Rogaland og Trøndelagsfylkene.

Siden århundreskiftet er arealet av rotfrukter 10-doblet, arealet av grønnfôr øket med 64 pct., av poteter med 42 pct. Det samlede kornareal er øket med 14.6 pct., men det er foregått en sterk forskyvning kornslagene imellem, med økning i hvete- og byggarealene, nedgang for rug, blandkorn og havre. Mens hvetearealet i dette tidsrum er 6-doblet og byggarealet øket med over 50 pct., er rugarealet gått ned til under det halve, arealet av blandkorn er gått tilbake med over 40 pct., havrearealet med 12 pct.

Ved siden av denne økning i arealene er det imidlertid — som man skal komme tilbake til i neste avsnitt — en betydelig økning i avlen pr. arealenhet i løpet av dette tidsrum, slik at den samlede avkastning viser en betydelig sterkere stigning enn stigningen i det anvendte areal.

Tallene for de enkelte fylker viser at det er store ulikheter i utviklingen i tiden 1900—1937. Tabellen nedenfor viser fylkesvis arealet henholdsvis i 1900 og 1937 av korn, poteter, grønnfôr og rotfrukter og den procentvise endring i arealet for alle disse vekster under ett fra 1900.

Det samlede kornareal er øket relativt sterkest i Sør-Trøndelag, Troms og

	Areal i dekar								Procentvis endring 1900—37 for disse vekster under ett
	Korn og erter		Potet		Grønnfôr		Fôrnepe og kålrot		
	1900	1937	1900	1937	1900	1937	1900	1937	
Østfold.....	220 205	235 766	21 078	40 489	4 672	6 785	1 878	17 524	+ 21.3
Akershus.....	249 229	283 813	27 858	46 438	10 552	10 090	2 381	26 051	+ 26.3
Hedmark.....	202 124	229 603	36 175	57 973	15 180	20 710	1 551	23 579	+ 30.1
Opland.....	181 097	228 670	29 312	39 915	7 298	18 607	977	19 818	+ 40.4
Buskerud.....	111 274	123 301	18 148	24 293	5 300	8 924	651	8 431	+ 21.8
Vestfold.....	126 439	146 509	19 355	34 212	2 732	5 510	1 680	13 382	+ 32.9
Telemark.....	67 998	65 473	14 897	20 379	6 518	4 897	660	5 744	+ 7.1
Aust-Agder.....	25 789	28 552	14 164	14 352	2 516	1 468	303	2 177	+ 8.8
Vest-Agder.....	31 012	30 023	15 810	14 043	1 018	2 199	236	2 078	+ 0.6
Rogaland.....	69 315	84 042	26 434	37 184	3 636	6 120	1 429	19 768	+ 45.9
Hordaland.....	34 450	21 957	28 650	32 194	1 768	6 425	378	2 825	÷ 2.8
Sogn og Fjordane .	39 668	27 326	21 473	20 962	3 318	4 020	370	2 977	÷ 14.7
Møre og Romsdal .	71 859	61 591	17 992	25 458	3 602	5 267	746	4 732	+ 3.0
Sør-Trøndelag.....	60 606	116 098	14 981	22 605	3 796	4 165	1 243	11 290	+ 91.2
Nord-Trøndelag ...	118 079	165 526	23 698	36 616	5 964	4 911	3 788	21 682	+ 51.0
Nordland.....	34 759	33 537	23 771	32 929	6 862	16 149	341	2 524	+ 29.5
Troms.....	5 882	9 148	10 122	16 778	2 862	13 899	72	407	+112.4
Finnmark.....	32	32	774	2 273	346	4 284	1	32	+474.2
Rikets bygder	1 649 817	1 890 967	364 692	519 093	87 940	144 430	18 685	185 021	+ 29.2

Nord-Trøndelag, dernæst i Opland og Rogaland. Det er arealet av bygg og i de siste år også hvete (Opland, Rogaland, Nord-Trøndelag), som er øket så sterkt i disse fylker. Nedgang i kornareal viser først og fremst Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal, i mindre grad også Telemark, Vest-Agder og Nordland.

Hvad de enkelte kornslag angår er dyrkingen av bygg som allerede nevnt øket sterkt i Sør-Trøndelag, Troms, Nord-Trøndelag, Opland og Rogaland; videre i Akershus, Hedmark, Møre og Romsdal. Flere av de andre fylker viser derimot nedgang i byggareal, således Vestfold, Telemark, Aust- og Vest-Agder og Sogn og Fjordane. Havrearealet er gått tilbake i alle fylker undtatt Agderfylkene. Rugarealet er gått ned i alle fylker. Østfold, Akershus og Vestfold hadde i 1900 ca. 91 000 av de 130 000 dekar rug, i 1937 vel 34 000 av vel 59 000 dekar i alt. Hveteararealet er øket sterkt over det hele.

Potetarealet er tredoblet i Finnmark, næsten fordoblet i Østfold. Mere enn 50 pct. økning er det ellers i Akershus, Hedmark, Vestfold, Sør- og Nord-Trøndelag og Troms. Nedgang i potetareal siden 1900 er det bare i Vest-Agder og Sogn og Fjordane. Arealet av grønnfôr viser nedgang i Akershus, Telemark, Aust-Agder og Nord-Trøndelag, ellers sterk økning i de fleste fylkene. Rotfruktarealet er mangedoblet i alle fylkene.

Under ett for disse de viktigste åkervekster er økningen i arealet relativt sterkest i Finnmark, Troms og Sør-Trøndelag, dernæst i Nord-Trøndelag, Rogaland, Opland, Vestfold. Nedgang viser bare Sogn og Fjordane og Hordaland, men økningen er liten i Vest-Agder, Møre og Romsdal, Telemark og Aust-Agder.

II. Avlingen.

Den offisielle høststatistikk omfatter: 1. Landbruksdirektørens foreløbige meldinger om høstutsiktene for de forskjellige slags jordbruks- og havebruksvekster ved utgangen av vekstmånedene, med en foreløbig beregning av høstutbyttet ved utgangen av september. 2. Byråets endelige beregninger av avlingsresultatet for jordbruksvekstene etter herredsvise oppgaver innhentet av jordstyrene (fra 1925 av). 3. Fra 1933 av beregning av havebrukets avkastning etter oppgaver fra havebruksfunksjonærene.

I Statistiske Meddelelser for 1937, nr. 9 og 10 er tatt inn et sammendrag av Landbruksdirektørens meldinger om høstutsiktene, i nr. 11 og 12 oppgaver over høiavlingen, nr. 1 og 2 1938 om avlen av poteter og rotfrukter og om havebrukets avkastning.

a) Jordbruket.

De fylkesvise beregninger over årets avling er tatt inn i tabell 2.

Sammenlignet med de to foregående år var årets høstutbytte av de forskjellige jordbruksvekster:

	Beregnet avling			Høstutbyttet pr. dekar i pct. av middelsåret		
	1937	1936	1935	1937	1936	1935
	Tonn	Tonn	Tonn			
Korn og erter	408 361	364 705	380 169	99.1	89.8	98.6
Poteter	860 551	945 847	916 458	81.0	89.5	90.5
Fôrnepe	506 219	512 487	522 164	90.4	87.8	84.8
Kålrot	213 766	205 146	184 343	85.5	87.5	85.9
Høi	2 901 428	2 301 681	2 621 220	109.3	87.3	101.0
Halm	605 261	548 891	560 063	100.0	91.7	97.6
Grønnfôr (tørt)	67 061	71 168	70 817	95.0	98.1	95.1
Fôrenheter i alt	1 968 264	1 694 042	1 830 030	102.1	88.6	98.3

(Angivelsene av høstutbyttet i procent av middelsår gjelder utbyttet pr. dekar og påvirkes således ikke av endringer i arealet.)

Ved omregningen til fôrenheter er brukt følgende forholdstall: 1 f.e. = 1 kg hvete, rug, bygg, erter, 1.2 kg havre, 1.1 kg blandkorn, 4.5 kg poteter, 9 kg kålrot, 12 kg fôrnepe, 2.5 kg høi, 4.1 kg halm, 2.5 kg tørt grønnfôr.

I tillegg til denne beregnede avlingsmengde kommer utbyttet av utslåttene, beitenes avkastning — som efter den representative beitetelling i 1935 var beregnet til 777 510 tonn f.e. i 1935 — og havebrukets avkastning som beregnes særskilt.

Det samlede høstutbytte i 1937 av korn, poteter, rotfrukter, høi, halm og grønnfôr regnet i fôrenheter er det største vi nogen gang har hatt, 16.2 pct. større enn i 1936 og 7.6 pct. større enn i 1935 som var et meget godt år. Ved bedømmelsen av de opgitte procenter i forhold til middelsår må man huske på at begrepet middelsår nærmest betegner den avlingsmengde man regner med å få i jevnt gode år, når intet uforutsett støter til. Det er bare den mest årsikre vekst, høiet, som i gjennomsnitt for en lengere årrekke kommer op i omtrent 100 pct. av middelsårsavl. For åkervekstene er gjennomsnittsprocentene for perioden 1900—1937 mellom 90 og 92, for det samlede høstutbytte 95.7 (se s. 11).

Høiavlingen i 1937 er den største vi nogen gang har hatt her i landet, vel 2.9 mill. tonn eller 9.3 pct. over middelsåret, 600 000 tonn større enn i 1936 og 280 000 tonn større enn i 1935. (Om korreksjon av de eldre beregninger, se s. 11 flg.)

Særlig stor blev høiavlingen over Østlandets flatbygder, men ellers fikk hele det sønnenfjelske betydelig over middelsårs høiavling. Nordenfjells var det delvis for tørt på forsommeren, så mengdeutbyttet blev noget under et middelsårs. Til gjengjeld var høiets kvalitet her utmerket, mens den sønnenfjells var mere ujevn.

Potetavlingen blev satt tilbake av tørken i august og avlingene blev nokså ujevne. For hele landet under ett blev potetavlingen 81 pct. av et middelsårs. Bare to av fylkene, Hedmark og Opland, fikk bortimot middelsårs avling av po-

teter og her er også kvaliteten best. Næst efter disse kommer Trøndelagsfylkene med mellem 88 og 89 pct. Ellers ligger procenten omkring 80 eller lavere; dårligst står Hordaland, Sogn og Fjordane og Aust-Agder. Optakingen foregikk under gunstige værforhold, men det var adskillig tørråte.

Også rotvekstene led sterkt av tørken, men resultatet blev dog noget bedre enn for potetene.

Kornavlingen blev både i mengde og kvalitet meget god over hele landet. Det er den største kornavling vi har hatt her i landet, bortsett fra årene 1918—1919 med de ekstraordinært store kornarealer på grunn av tvangsdyrkingen. Av de enkelte kornarter slo havren best til, rugen dårligst. Særlig fin kornavling fikk Trøndelagsfylkene i 1937.

Beitene gav stort sett et meget godt utbytte.

Det samlede høstutbytte av korn, poteter, høi, halm, grønnfôr og rotfrukter i 1 000 f.e. var fylkesvis i 1937 sammenlignet med 1936 og femåret 1931—1935:

	Høstutbytte i 1 000 f.e.			I pct. av middelsår	
	1937	1936	1931—35 ¹⁾	1937	1936
Østfold	174 325	133 721	138 561	108.0	83.0
Akershus	196 248	162 797	154 901	106.2	88.4
Hedmark	203 024	183 668	166 923	105.9	96.8
Opland	179 169	161 986	144 415	105.9	96.4
Buskerud	108 828	95 138	86 662	105.7	92.7
Vestfold	112 240	100 837	94 513	101.0	91.0
Telemark	69 040	61 475	57 869	104.2	93.2
Aust-Agder	36 265	32 132	32 320	100.5	89.9
Vest-Agder	46 663	35 750	39 787	105.5	81.7
Rogaland	116 245	96 676	103 513	101.4	85.3
Hordaland	96 970	70 018	86 447	102.6	74.9
Sogn og Fjordane	82 894	55 107	73 976	102.4	68.8
Møre og Romsdal	111 805	84 428	105 766	98.3	74.7
Sør-Trøndelag	136 919	131 137	124 814	94.5	91.3
Nord-Trøndelag	135 247	117 293	119 573	96.4	84.3
Nordland	103 860	111 528	92 423	93.6	102.5
Troms	50 300	49 619	41 230	100.9	102.4
Finnmark	8 222	10 732	9 020	72.8	99.2
Rikets bygder	1 968 264	1 694 042	1 672 713	102.1	88.6

Hele det sønnenfjelske fikk over middelsårs høstutbytte i alt i 1937, men heller ikke for resten av landet ligger det noget vesentlig under middelsår; den eneste undtagelse danner Finnmark fylke.

Om avlingens verdi, se s. 45.

Beregningen av det enkelte års høstutbytte bygger som før nevnt efter den nye ordning av høststatistikken (fra 1925) på jordstyrenes opgaver over avl pr. dekar i det angjeldende år, mens utgangspunktet før var den beregnede middelsårsavl.

For årene 1925—1937 har avlen i de enkelte år for rikets bygder vært opgitt til (kg pr. dekar):

¹⁾ Uten grønnfôr.

År	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Bland- korn	Potet	Før- nepe	Kål- rot	Høi i alt
1925	150	174	201	180	208	1 989	4 174	3 804	366
1926	179	174	193	198	210	1 857	4 002	3 761	349
1927	166	165	168	189	182	1 212	3 488	3 210	372
1928	189	170	186	185	192	1 885	3 921	3 170	310
1929	171	184	185	183	194	1 944	4 341	3 602	353
1930	159	183	197	204	209	1 622	3 898	3 635	404
1931	139	156	164	144	148	1 644	3 497	3 396	381
1932	181	201	214	204	213	2 076	4 465	3 922	367
1933	181	175	174	184	195	2 013	3 846	3 701	305
1934	175	171	194	193	188	1 647	3 894	3 606	387
1935	214	198	198	209	217	1 848	3 823	3 545	391
1936	189	182	190	201	208	1 833	3 961	3 621	343
1937	212	190	214	221	215	1 658	4 064	3 536	431

Ved siden av disse opgaver over årets avl pr. dekar gir jordstyrene også tall for årets høstutbytte i forhold til «middelsåret». Som allerede nevnt betegner begrepet «middelsårsavl» ikke det faktiske gjennomsnitt gjennom en viss rekke år men nærmest den avlingsmengde pr. arealenhet man regner med å få i jevnt gode år, når intet uforutsett støter til.

Tabellen s. 11 viser hvorledes de enkelte års høstutbytte har vært ansatt i forhold til middelsåret for perioden 1900—1937. Det er bare den mest årsikre vekst, høiet, som i gjennomsnitt kommer op i omtrent 100 pct. av middelsårs avl (98.6), mens gjennomsnittsprocenten for åkervekstene ligger mellom 90 og 92, bare erter ligger lavere, 87. For alle vekstslagene under ett, omregnet til f.e., ligger gjennomsnittsprocenten på 95.7.

Den beregnede middelsårsavl pr. dekar etter jordstyrenes opgaver i 1925, 1930 og 1935 er nedenfor stillet sammen med opgavene fra lensmennene for femårsperiodene 1901/05 — 1916/20.

	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Bland- korn	Erter	Potet	Før- nepe	Høi		Halm
									fra eng på dyrket jord	fra na- turlig eng	
1901—05	167	174	181	165	179	152	1 585	—	—	—	—
1906—10	172	179	191	171	192	166	1 611	3 854	—	—	323
1911—15	178	180	196	176	192	160	1 702	3 843	—	—	327
1916—20	185	188	207	201	205	177	1 771	3 689	—	—	312
1925....	180	195	203	201	206	189	1 900	4 191	409	233	302
1930....	186	197	205	203	208	185	1 922	4 261	420	246	305
1935....	202	202	209	211	212	192	2 043	4 509	438	226	311

De opgaver man har over middelsårs avl av høi pr. dekar før 1925 skulde gjelde all eng under ett, men det synes ved avgivelsen av opgavene vesentlig å være tatt hensyn til den dyrkede eng.

Selv om opgavene over middelsårsavlen etter det som foran er sagt ligger for høit til å være uttrykk for den faktiske gjennomsnittsavling, gir tallene dog et godt uttrykk for den relative stigning i avlingsmengde pr. dekar gjennom disse år. Opfatningen av begrepet middelsår, i forhold til de opnådde avlingsmengder

Høstutbyttet i forhold til middelsår 1900—1937.

År	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Bland- korn	Korn og erter i alt	Potet	Før- nepe	Høi i alt	Høst- utbyttet i alt
1900.....	99	99	93	97	101	99	96	90	83	87
1901.....	98	98	85	84	83	86	102	95	105	101
1902.....	79	87	64	68	61	68	78	67	77	76
1903.....	92	96	97	92	96	94	101	98	102	100
1904.....	63	80	74	70	76	72	76	85	88	84
1905.....	98	110	103	100	105	102	114	100	102	104
1906.....	90	108	97	94	98	96	93	89	95	95
1907.....	87	92	77	70	66	72	75	82	112	98
1908.....	104	83	108	110	111	106	104	100	118	113
1909.....	99	95	92	86	89	88	84	91	103	98
1910.....	93	85	103	102	108	101	85	88	98	97
1911.....	85	89	90	84	80	86	83	77	89	86
1912.....	104	98	103	108	106	106	111	106	111	109
1913.....	101	92	106	106	109	104	101	102	107	105
1914.....	84	98	82	73	74	77	101	78	102	94
1915.....	89	78	89	94	90	91	73	71	91	89
1916.....	87	68	101	104	105	101	98	92	104	102
1917.....	85	70	95	93	96	93	105	93	85	90
1918.....	96	95	98	98	99	98	84	88	94	95
1919.....	95	92	92	90	96	92	110	96	94	96
1920.....	91	92	95	90	96	92	91	88	104	99
1921.....	88	99	75	77	82	79	76	85	101	91
1922.....	96	101	93	91	94	93	99	87	101	98
1923.....	85	94	72	64	69	69	82	88	90	84
1924.....	84	83	90	82	87	85	70	76	106	95
1925.....	83	89	99	89	101	93	105	100	107	102
1926.....	98	89	95	99	102	97	97	94	101	98
1927.....	90	84	83	94	88	89	64	82	107	96
1928.....	103	88	91	92	93	92	99	92	89	92
1929.....	93	94	91	91	94	91	102	102	96	96
1930.....	85	93	96	101	100	98	84	92	108	102
1931.....	74	79	80	71	71	74	86	82	102	93
1932.....	97	102	105	100	102	102	108	105	98	100
1933.....	97	89	85	91	93	89	105	90	80	85
1934.....	94	87	95	95	91	95	86	91	101	97
1935.....	106	98	96	99	103	99	91	85	101	98
1936.....	88	84	87	93	96	90	90	88	87	89
1937.....	98	88	98	101	99	99	81	90	109	102
Gj.snitt 1900—1937	91.5	90.7	91.4	90.6	92.4	91.0	91.8	89.6	98.6	95.7

har vært den samme hele tiden. Bedre jordbearbeiding, bedre avgrøfting, rikeligere gjødsling, særlig etter at bruken av kunstgjødsling blev almindelig, og den nyere tids arbeide med planteforedlingen og utvalg av riktydende stammer av de forskjellige kulturplanter, viser her sitt resultat.

De årlige beregninger som har foreligget over avlingsmengden i årene 1900—1924 var slik de forelå av forskjellige grunner ikke sammenlignbare med de nyere beregninger. Årlige opgaver over arealene til bruk for avlingsberegningen hadde man ikke før i 1923. Beregningene av avlen i 1900 og 1901 bygget for åkervekstenes vedkommende på arealopgavene fra 1890. Fra 1902 til 1907 på opgavene fra 1900. For beregningen av høiavlingen er til og med 1907 benyttet opgaver fra professor Hellands «Jordbunden i Norge», vesentlig hentet fra Hovedskyldligningskommissionens innstilling. Fra 1908 til 1912 bygget beregningene

på arealoppgavene fra 1907, fra 1913 til 1915 på de beregnede arealoppgaver for 1910, i 1916 og 1917 på beregnede tall henholdsvis for 1915 og 1917. Rasjonerings-tellingens oppgaver i 1918 var lagt til grunn for beregningene i 1918 til 1921, i 1922 med et tillegg for nydyrkingen. Beregningene i 1923 og 1924 bygget på de representative tellinger for de samme år. Som man før har påpekt viser tellingen av 1907 for høie engarealer, rasjoneringsstillingen i 1918 på den annen side for lave engarealer; som nevnt var dessuten oppgavene over middelsårsavlen av høi før 1925 i visse distrikter for høie fordi det vesentlig var tatt hensyn til den kunstige engs avkastning.

Byrådet har derfor funnet det ønskelig å foreta en revisjon av avlingsoppgavene for perioden 1900—1924. Nedenfor er de reviderte tall for de enkelte år stillet

Høstutbyttet i rikets bygder 1900—1937. (Reviderte tall for 1900—1924.)

	Korn og erter	Poteter	Rot- frukter	Høi	Halm	Tilsam- men i 1 000 f.e.	Beregnet middels- års- avling i 1 000 f.e.	Årets høst- utbytte i pct. av mid- delsår
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn			
1900	276 706	553 815	60 541	1 735 175	439 833	1 178 922	1 354 044	87.1
1901	243 211	591 539	94 992	2 186 838	568 653	1 372 916	1 357 189	101.2
1902	193 067	464 116	82 326	1 633 254	402 307	1 036 001	1 360 347	76.2
1903	267 123	608 714	167 615	2 114 295	534 896	1 367 332	1 363 504	100.3
1904	204 754	461 085	159 515	1 859 256	422 238	1 148 197	1 366 666	84.0
1905	293 925	709 238	229 954	2 150 925	503 858	1 426 170	1 369 811	104.1
1906	290 844	604 223	249 055	2 044 826	502 848	1 359 009	1 424 963	95.4
1907	219 304	483 323	233 839	2 342 892	526 151	1 391 964	1 428 119	97.5
1908	322 438	689 390	325 095	2 514 613	585 245	1 619 429	1 430 762	113.2
1909	269 237	564 979	291 472	2 191 630	527 119	1 399 528	1 433 405	97.6
1910	307 424	570 303	307 377	2 061 339	551 720	1 388 964	1 436 044	96.7
1911	269 500	606 328	239 702	1 956 594	455 780	1 292 916	1 496 178	86.4
1912	335 807	809 353	349 813	2 467 595	590 679	1 643 771	1 502 651	109.4
1913	331 753	750 199	326 682	2 377 398	590 277	1 589 671	1 509 157	105.3
1914	249 115	753 271	246 694	2 280 514	411 226	1 428 286	1 515 625	94.2
1915	294 573	549 306	220 135	2 023 103	593 886	1 360 803	1 522 117	89.4
1916	362 419	787 849	276 739	2 403 023	565 706	1 624 103	1 588 049	102.3
1917	335 516	846 142	270 270	1 964 840	526 653	1 428 734	1 594 744	89.6
1918	488 616	779 894	332 977	1 935 971	785 461	1 610 228	1 702 727	94.6
1919	414 080	991 364	375 738	2 012 812	668 720	1 596 106	1 669 618	95.6
1920	372 777	805 233	355 282	2 306 242	607 699	1 617 532	1 636 518	98.8
1921	313 188	701 264	386 918	2 249 708	483 080	1 490 832	1 636 252	91.1
1922	353 552	897 290	400 873	2 252 446	566 771	1 593 993	1 619 591	98.4
1923	255 931	720 941	421 579	2 008 605	440 528	1 342 148	1 602 933	83.7
1924	301 368	626 897	388 170	2 376 680	488 067	1 518 647	1 595 083	95.2
1925	334 606	938 952	532 428	2 428 391	499 606	1 652 366	1 615 801	102.3
1926	354 946	894 585	526 901	2 325 566	515 949	1 622 366	1 652 659	98.2
1927	331 667	605 061	479 002	2 485 503	523 465	1 598 304	1 663 448	96.1
1928	345 194	950 724	555 619	2 081 133	572 297	1 545 307	1 681 831	91.9
1929	321 664	900 020	713 458	2 347 452	504 241	1 616 475	1 688 850	95.7
1930	352 187	765 952	685 557	2 680 581	538 583	1 753 202	1 717 276	102.1
1931	264 617	774 321	625 300	2 540 479	464 714	1 598 594	1 722 025	92.8
1932	359 262	1 035 007	807 774	2 453 161	531 254	1 738 942	1 736 568	100.1
1933	325 078	976 776	701 600	2 037 921	460 151	1 501 456	1 763 113	85.2
1934	345 740	800 543	722 291	2 592 509	522 672	1 722 871	1 775 018	97.0
1935	380 169	916 458	706 507	2 621 220	560 063	1 801 703	1 833 224	98.2
1936	364 705	945 847	717 633	2 301 681	548 891	1 665 575	1 883 759	88.6
1937	408 361	860 551	719 985	2 901 428	605 261	1 941 440	1 900 267	102.2

sammen med de nyere beregninger så man får en samlet oversikt over høstutbyttet i hvert av årene 1900—1937. Grønnfôr er ikke tatt med da man her bare har opgaver fra 1935.

Korreksjonene er utført på den måte at man for hver enkelt vekst fylkesvis har gått ut fra arealoppgavene i de år for hvilke det forelå opgaver og utjevnet differansene på de mellemliggende år. Engarealene er så vidt mulig korrigeret. På grunnlag av disse årlige arealtall og femårsperiodens middelsårsavl pr. dekar har man derefter fylkesvis beregnet middelsårsavlingen (for høiet er brukt korrigerede avlingstall). Den beregnede middelsårsavl er så sammenholdt med den for hver enkelt vekst i det enkelte fylke opgitte avlingsprocent i forhold til middelsår og årets høstutbytte utregnet på grunnlag herav.

Den samlede avling er både for det enkelte års høstutbytte og for det beregnede middelsår omregnet til føreheter og årets samlede høstutbytte i procent av middelsår er beregnet på grunnlag herav.

Det gjennomsnittlige høstutbytte pr. år i de forskjellige femårsperioder etter 1900 etter de korrigerede tall vil fremgå av følgende sammenstilling:

	Gjennomsnittlig høstutbytte pr. år						
	1901—05	1906—10	1911—15	1916—20	1921—25	1926—30	1931—35
a) i tonn.							
Hvete	7 377	8 208	10 994	19 118	15 087	18 837	28 135
Rug	23 120	24 689	21 864	19 950	19 344	14 444	11 260
Bygg	57 241	65 190	75 228	106 005	92 755	106 186	109 781
Havre	137 313	167 221	171 135	226 401	167 981	187 079	173 935
Blandkorn	10 380	11 048	12 369	19 003	14 356	12 608	10 110
Erter	4 985	5 492	4 560	4 205	2 206	1 978	1 753
Korn og erter i alt	240 416	281 848	296 150	394 682	311 729	341 132	334 974
Poteter	566 938	582 444	693 691	842 096	777 069	823 268	900 621
Førnepe	146 880	281 368	276 605	322 201	425 994	486 775	545 313
Kålrot						105 332	167 382
Poteter og rotfr. i alt ..	713 818	863 812	970 296	1 164 297	1 203 063	1 415 375	1 613 316
Høi	1 988 914	2 231 060	2 221 041	2 124 578	2 263 166	2 384 047	2 449 058
Halm	486 390	538 617	528 370	630 848	495 610	530 907	507 771
Stråfôr i alt	2 475 304	2 769 677	2 749 411	2 755 426	2 758 776	2 914 954	2 956 829
b) i 1 000 f.e.							
Korn og erter	216 586	252 974	266 504	355 220	282 427	308 806	305 066
Poteter og rotfrukter..	139 339	155 011	179 300	216 423	211 030	235 217	264 179
Stråfôr	914 198	1 023 794	1 017 286	1 003 697	1 026 140	1 083 108	1 103 468
Tilsammen	1 270 123	1 431 779	1 463 090	1 575 340	1 519 597	1 627 131	1 672 713

Utenom denne beregning kommer så utbyttet av havebruket, av grønnfôr, av utslåttene og beitene.

Når den gjennomsnittlige kornavling viser nedgang fra femårsperioden

1926—1930 til 1931—1935 skyldes dette det særskilt dårlige kornår 1931, da kornavlingen var næsten 100 000 tonn mindre enn vanlig.

Kornavlens andel i det samlede høstutbytte var i 1901—1905 17.1 pct. mot i 1931—1935 18.2 pct.; potet- og rotfruktavlens andel er øket fra 11.0 til 15.8 pct. mens stråføravlens andel er gått ned fra 71.9 til 66.0 pct.

b) *Havebruket.*

Beregning av havebrukets avkastning blev første gang foretatt for året 1933, se Statistiske Meddelelser for 1934, nr. 3 og 4, hvor det er redegjort for det grunnlag beregningen bygger på. Tilsvarende opgaver for 1934, 1935 og 1936 er tatt inn i Statistiske Meddelelser henholdsvis 1935 nr. 2, 1936 nr. 1 og 1937, nr. 1 og 2. Opgavene for 1937 er innhentet på samme måte som de tidligere og gjennomgått av havebrukskonsulenten.

Avlingsoppgavene skal for alle vekstslag gjelde vare som kan betraktes som godt nyttbar i husholdningen, eller som ved salg kan betraktes som god torvare. Under «kål» regnes de forskjellige slag i det forhold hvori de dyrkes i distriktet. Av tomater skal regnes det som når modning, eventuelt ved «eftermodning», og den i regelen lille brøkdel av de grønne, som skjønsmessig finner anvendelse til sylting.

	Antall eller areal i 1937 i prosent av 1929	Antall trær og busker, areal i dekar, m ² 1937	Middels-årsavl pr. enhet kg	Beregnet samlet middelsårs-avling tonn	Avl i 1937 i prosent av middels-årsavling	Beregnet samlet avl		
						i 1937 tonn	i 1936 tonn	i 1935 tonn
		Trær.	Pr. tre.					
Epler	126.5	1 493 895	14.5	21 617.6	111.3	24 062.2	15 474.5	29 945.0
Pærer	111.5	310 927	13.8	4 276.0	85.8	3 670.9	2 114.0	5 409.6
Plommer	122.6	654 598	12.3	8 048.9	78.9	6 349.9	8 912.3	7 772.6
Kirsebær og moreller	108.5	563 365	9.8	5 499.5	71.8	3 951.3	6 072.7	6 033.3
		Busker.	Pr. busk.					
Rips	105.6	2 104 333	4.5	9 412.3	98.7	9 291.4	9 110.4	9 720.7
Solbær	96.1	1 339 657	2.0	2 617.8	92.0	2 409.5	2 473.1	2 567.4
Stikkelsbær	105.4	1 352 697	2.7	3 613.3	94.4	3 411.0	3 296.0	3 493.7
		Dekar.	Pr. dekar.					
Jordbær	118.2	6 906	414	2 858.4	104.9	3 001.0	2 338.3	2 382.7
Bringebær	112.0	5 472	426	2 330.5	107.4	2 503.1	2 184.9	2 027.3
Kål	129.5	16 712	2 964	49 531.6	99.1	49 106.8	48 270.6	36 383.6
Gulrot	104.1	8 319	2 337	19 444.2	90.5	17 603.5	16 779.7	13 719.8
Bønner	121.4	908	467	424.2	93.0	394.5	424.8	376.1
Haveerter	179.6	609	551	335.2	98.6	339.8	235.8	189.4
Purre	139.0	251	1 914	480.3	98.8	474.7	454.9	407.4
Selleri	146.9	339	1 186	401.8	90.0	361.2	331.0	297.7
Persille	122.8	227	1 027	232.7	91.9	213.8	227.3	200.1
Rødbeter	127.7	172	2 189	376.1	92.9	349.4	378.7	303.2
Neper	120.1	35	1 867	64.6	104.6	67.6	60.6	56.3
Andre grønnsaker..	124.3	79	494	39.0	99.4	38.7	37.9	33.0
Rabarbra	112.5	217	3 837	834.1	99.4	829.3	808.6	785.1
Agurker på friland.	122.1	531	363	193.1	91.5	176.7	204.5	167.0
Tomater —>—	142.2	107	837	89.6	100.1	89.7	89.5	86.6
		m ² .	Pr. m ² .					
Agurker under glass	129.4	58 114	12.1	704.5	101.8	717.3	679.3	658.2
Tomater —>—	151.8	195 863	10.0	1 956.9	96.7	1 891.4	1 728.0	1 708.2

Foranstående sammendrag viser den procentvise fremgang eller tilbakegang i antall eller areal fra 1929 og det herefter beregnede antall eller areal i 1937; videre middelsårsavlen i kg pr. enhet og den beregnede samlede middelsårsavl, avlen i 1937 i procent herav og i de siste kolonner den beregnede samlede avkastning av de forskjellige havebruksvekster i 1937, sammenlignet med 1936 og 1935.

Landets samlede fruktavling av matnyttig eller salgbar vare er for 1937 beregnet til 38 034 tonn mot 32 574 tonn i 1936, 49 161 tonn i 1935, 24 636 tonn i 1934 og 47 725 tonn i 1933. Bæravlingen var i alt i 1937 20 616 tonn mot 19 403 tonn i 1936, 20 192 tonn i 1935, 17 494 tonn i 1934 og 16 112 tonn i 1933. Grønnsakavlingen i 1937 er beregnet til 72 654 tonn mot 70 711 tonn i 1936, 55 372 tonn i 1935, 73 959 tonn i 1934 og 58 294 tonn 1933. Årets høstutbytte for havebruket blev adskillig over et middelsårs for epler, mens både pærer, plommer, kirsebær og moreller gav under middelsårs utbytte. Bæravlingen blev omtrent et middelsårs, grønnsakavlingen bortimot et middelsårs.

Frukttrærne blomstret jevnt over meget rikt. Dette gjelder alle frukt-treslag med undtagelse av plommene, som i flere distrikter blomstret noget ujevnt. Blomstringen foregikk stort sett under gunstige værforhold.

Ansettingen av kart var for eplene rik over hele landet. For pærer bra på Vestlandet, meget vekslende, til dels dårlig på Sør- og Østlandet. For [kirsebær og plommer ujevn. Det blev meldt om adskillig skade av sopp og til dels også av insekter. Pæregallmyggen [gjorde også iår skade både på Østlandet og Sørlandet. Over Østlandet var gulrøttene adskillig angrepet av krusesyken.

Epleavlingen i 1937 er beregnet til 24 062 tonn mot 15 475 tonn i 1936, 29 945 tonn i 1935, 12 154 tonn i 1934 og 32 195 tonn i 1933. Østlandet og Sørlandet fikk omkring et middelsårs epleavling, Oplandene, Vestlandet og Trøndelagen betydelig over. For Hedmark, Rogaland, Sogn og Fjordane og Sør-Trøndelag er det opgitt 50 pct. over middelsårs epleavling. Til dels sterke angrep av skurv, rognebærmøll o. lign. satte kvaliteten noget ned.

Pæreavlingen er beregnet til 3 671 tonn mot 2 114 tonn i 1936, 5 410 tonn i 1935, 2 386 tonn i 1934 og 3 509 tonn i 1933. [Pæreavlingen blev liten på Østlandet og Sørlandet, mens Vestlandet, hvorfra salgsfrukten særlig kommer, hadde 20—25 pct. over middelsårs pæreavling.

For plommer er avlingen i 1937 beregnet til 6 350 tonn mot 8 912 tonn i 1936, 7 773 tonn i 1935, 6 197 tonn i 1934 og 7 340 tonn i 1933. Dårligst blev utbyttet av kirsebær og moreller, 3 951 tonn mot 6 073 tonn i 1936, 6 033 tonn i 1935, 3 899 tonn i 1934 og 4 681 tonn i 1933. Både for plommer, kirsebær og moreller gjelder det at utbyttet blev meget ujevnt distriktsvis.

For de nordligste fylker, hvor antallet av frukttrær i det hele er lite, og hvor dyrkingen bare lykkes på de gunstigste lokaliteter og under gode værforhold, har man ikke foretatt nogen beregning av avkastningen.

Bæravlingen blev litt under middelsårs for solbær og stikkelsbær, omtrent et middelsårs for rips og over middelsåret for jordbær og bringebær. Også her er det, som det fremgår av de fylkesvise tabeller, stor forskjell mellom distriktene. Se tabell 3.

Grønnsakene gav stort sett et middelsårs avkastning eller litt under det. Kålavlingen er beregnet til 49 107 tonn mot 48 271 i 1936, 36 384 i 1935, 51 691 i 1934 og 35 872 tonn i 1933. Opgavene omfatter som nevnt alle slags kål; de arealoppgaver man har, omfatter all kål under ett, og avlingsoppgavene er derfor også ansatt med hensyn til dette. Gulrotavlen er beregnet til 17 604 tonn mot 16 780 i 1936, 13 720 i 1935, 16 073 i 1934 og 17 202 tonn i 1933. Som vanlig blev gulrotavlen i flere distrikter sterkt redusert av krusesyken.

I forhold til avlen av kål og gulrot utgjør avlen av de andre grønnsaker forholdsvis beskjedne mengder, men arealene er stort sett øket betydelig i de senere år. Avlingen blev som allerede nevnt omkring et middelsårs eller litt under det.

Avlen av kålrot regnes i statistikken i sin helhet med under jordbruksvekstene, både i mengde- og verdiberegningen. Kålrotavlingen er for 1937 beregnet til i alt 213 766 tonn, 85.5 pct. av middelsår. Man savner materiale til å avgjøre hvor meget av dette som brukes til mat. Det meste går til fôr.

Til sammenligning med foranstående oppgaver over vår egen produksjon av frukt, bær og grønnsaker er nedenfor stillet sammen oppgaver over innførselen i de samme år av epler og pærer, kål, gulrot og løk.

	Epler og pærer	Innførsel i tonn		Løk
		Kål	Gulrot	
1937	2 862	1 453	843	3 083
1936	2 275	1 759	1 123	2 939
1935	2 679	559	174	2 808
1934	2 497	1 528	914	2 841
1933	2 288	852	120	2 855

Den aller vesentligste del av innførselen av disse varer faller på første halvår. Svingningene i innførselen må sees i forbindelse med avlingsresultatet det foregående år.

Hvorledes avlen av de forskjellige havevekster fordeler sig fylkesvis og hvorledes utbyttet i de enkelte fylker er ansatt i forhold til middelsåret, vil fremgå av etterfølgende tabeller. Det bemerkes at oppgavene også omfatter byene.

Verdien av havebrukets avkastning er for 1937 sammenlignet med 1936, 1935 og 1934 beregnet til:

	1937	1936	1935	1934
Frukt	13 771 000 kr.	14 398 000 kr.	18 113 000 kr.	11 254 000 kr.
Bær	8 454 000 »	7 215 000 »	7 269 000 »	6 757 000 »
Grønnsaker	8 081 000 »	6 895 000 »	7 680 000 »	7 626 000 »
Blomster, potteplanter m. v. og planteskoleartikler . . .	15 000 000 »	14 000 000 »	13 000 000 »	12 000 000 »
Tilsammen	45 306 000 kr.	42 508 000 kr.	46 062 000 kr.	37 637 000 kr.

III. Husdyrholdet.

Ved sammenligning av opgaver over antallet av husdyr må man være oppmerksom på til hvilken tid av året tellingene er holdt. For de fleste dyreslag er det en vesentlig forskjell mellom antallet av vinterfødde dyr (tellingene omkring nyttår) og antallet av dyr i sommertiden (tellingene i juni eller september). Det påsettes alltid mange ungdyr om våren, mens slaktingen særlig foregår i høstmånedene — mere og mindre utpreget for de forskjellige dyreslag. Antallet av dyr vil derfor være betydelig større ved tellingene i sommerhalvåret enn ved vintertellingene. For hest og melkekyr er sesongvariasjonene minst. De husdyrtellingene som blev holdt i forbindelse med folketellingene i 1835—1900 gjelder alle den vinterfødde besetning. Ved tellingene i 1907 og 1917 har man opgaver både pr. 30. september og 1. januar, i 1929 20. juni og 1. januar. De representative tellingene er alle holdt pr. 20. juni og gjelder altså besetningene på den tid av året da de er størst.

Sammenholdt med opgavene for 1936 var antallet av de forskjellige slags husdyr pr. 20. juni 1937:

	20. juni 1937	20. juni 1936	Stigning (+) eller nedgang (÷)	
			i antall	i pct.
Hester	189 583	185 468	+ 4 115	+ 2.2
Derav under 3 år	33 129	29 917	+ 3 212	+ 10.7
Storfe	1 343 245	1 348 446	÷ 5 201	÷ 0.4
Derav melkekyr	807 778	803 833	+ 3 945	+ 0.5
Sauer	1 739 029	1 748 600	÷ 9 571	÷ 0.5
Geiter	321 655	331 350	÷ 9 695	÷ 2.9
Svin	445 000	410 000	+ 35 000	+ 8.5
Tilsammen i kyrlag	1 813 127	1 797 409	+ 15 718	+ 0.9
Voksne fjærfe	3 481 373	3 471 933	+ 9 440	+ 0.3

Fra 1936 til 1937 er antallet av hester, melkekyr, svin og fjærfe øket, mens « annet storfe », sau og geit viser nedgang. Angitt i kyrlag (fjærfeet ikke medregnet) er det en stigning i det samlede husdyrhold på 0.9 pct.

Omregningen til kyrlag skjer efter den beregnede slaktevekt; et kyrlag representerer gjennomsnittsslaktevekten for rikets bygder av en ku. (Se nærmere herom N. O. S. VIII 188, side 292 flg.)

Fylkesvise opgaver over husdyrholdet 20. juni 1937 sammenlignet med 1936 er tatt inn i tabell 6.

Antallet av h e s t e r er øket med i alt 2.2 pct. Økningen i unghestbestanden fortsetter; antallet av hester under 3 år er øket med vel 3 200 eller 10.7 pct., mens antallet av voksne hester er øket med 0.6 pct. Hesteopdrettet var særlig stort i årene omkring 1918. Siden gikk det sterkt tilbake og var i en rekke år meget lite, men har tatt sig op igjen i de siste år. Antallet av unghester (under 3 år) i pct. av alle var i 1937 17.5 mot 22.9 i 1918. I årene 1924—1931 lå procenttallet mellom 11 og 12. Relativt sterkest var stigningen i antallet av unghester

siste år i Troms, Telemark, Opland, Hedmark og Buskerud som alle hadde over 15 pct. økning.

Antallet av hester under 3 år i procent av alle hester var i de enkelte fylker i 1937: Østfold 15.5, Akershus 12.3, Hedmark 14.0, Opland 20.2, Buskerud 16.5, Vestfold 12.9, Telemark 14.0, Aust-Agder 7.3, Vest-Agder 8.2, Rogaland 21.3, Hordaland 16.4, Sogn og Fjordane 37.8, Møre og Romsdal 23.2, Sør-Trøndelag 18.9, Nord-Trøndelag 17.8, Nordland 12.0, Troms 12.9, Finnmark 8.3. Sogn og Fjordane har uten sammenligning den høieste procent, dernæst Møre og Romsdal, Rogaland og Opland. Lavest procent har Agderfylkene og Finnmark.

Antallet av storfe i alt viser en nedgang på 5 200 eller 0.4 pct. Antallet av melkekyr er øket med 3 945 eller 0.5 pct., mens antallet av ungfø er gått tilbake med 9 146 eller 1.7 pct. Nedgangen i antallet av ungfø er særlig merkbar i Østfold og fylkene fra Vest-Agder til Trøndelagen hvor man i 1936 hadde et mindre godt fôrår. Nord-Norge og Oplandene derimot hadde et meget godt fôrår i 1936 og viser stigning i antallet både av melkekyr og annet storfe.

Antallet av sauer er gått ned med 9 571 eller 0.5 pct. Antallet er øket i Nord-Norge, på Oplandene og i Vest-Agder, de andre fylker viser stillstand eller nedgang — sterkest i Møre og Romsdal, vel 5 pct.

Antallet av geiter er gått noget ned i de fleste fylker, i alt med 9 695 eller 2.9 pct.

Antallet av voksne fjærfe er øket med 9 440 eller 0.3 pct. Akershus, Østfold, Rogaland, Nordland og Nord-Trøndelag viser en økning i fjærfeholdet på mellom 1 og 5 pct. Nogen vesentlig nedgang er det bare i Vest-Agder, næsten 11 pct.

I likhet med de foregående år blev det pr. 1. april 1937 foretatt en fullstendig telling av svinebestanden i de 8 fylker som har størst betydning for fleskeproduksjonen i forbindelse med fullstendig telling i et utvalg av herreder ellers i landet.

Tellingen gav som resultat (se for mere detaljerte opgaver Stat. Medd. for 1937, nr. 6) at landets svinebestand da var ca. 390 000 mot ca. 368 000 pr. 1. april 1936 (+ 6.0 pct.). Efter opgavene over antallet av drektige purker som skulde grise i april—juni, sammenholdt med opgavene over slaktingen i de samme måneder, beregnet man svinebestanden pr. 1. juli 1937 til ca. 445 000 mot ca. 410 000 pr. 1. juli 1936 (+ 8.5 pct.).

For de 8 fylker som har størst betydning for svineavlen (Østfold, Akershus, Hedmark, Opland, Buskerud, Vestfold, Telemark og Rogaland) har man beregnet følgende kvartalsopgaver over hele bestanden:

	1934	1935	1936	1937
1 januar	?	273 000	250 000	265 000
1 april	328 700	276 800	271 030	291 343
1 juli	390 000	302 000	310 000	342 000
1 oktober	400 500	348 000	367 500	?

For hele landet er antallet av svin ved de hittil avholdte særskilte svine-tellinger beregnet til:

	Pr. 1 april	Pr. 1 oktober
1933	350 000	?
1934	460 000	560 000
1935	390 000	460 000
1936	368 000	480 000
1937	390 000	?

For at man på det tidligst mulige tidspunkt skal få rede på de kommende variasjoner i tilgangen av smågriser og flesk bestemte Landbruksdepartementet, at det skulde settes i verk en særskilt bedekningsstatistikk. Beslutningen er fattet i henhold til kongelig resolusjon av 6. mars 1936 i forbindelse med lov av 25. april 1907 om tilveiebringelse av oppgaver til den offisielle statistikk. Et sammendrag av disse oppgaver for 1936 er tatt inn i Stat. Medd. for 1937 nr. 6.

For 1937 foreligger det nu oppgave for alle fire kvartaler for 352 av de ca. 460 herreder hvor det er avlsråne. I forhold til samme måned i 1936 viser disse 352 herreder under ett en stigning i antall bedekninger i januar med 5 pct. Februar og mars viste omtrent uforandrede tall fra 1936, senere viser alle måneder nedgang, april 3 pct., mai og juni 5 pct., juli 7 pct., august 3 pct., september 7 pct., oktober 20 pct., november 14 pct. og desember 5 pct. Ved bedømmelsen av tallene må man være opmerksom på at det absolutte antall av bedekninger sesongmessig er lavt i juli—oktober og februar—mars, mens desember er den måned i året som sesongmessig har det største absolutte antall bedekninger.

For hele året 1937 under ett viser de samme 352 herreder sammenlignet med 1936 en nedgang i antallet av bedekninger på 6 pct. Forholdet varierer meget fylkesvis. Mellom 10 og 15 pct. nedgang viser Østfold, Akershus, Hedmark, Buskerud, Vestfold og Telemark. Inntil 5 pct. nedgang viser Vest-Agder, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Nordland. Opland, Aust-Agder, Rogaland og Trøndelagsfylkene viser litt stigning. For Troms og Finnmark er antallet av oppgaver så lite at tallene blir usikre.

For kaniner, bikuber og pelsdyr innhentes ikke oppgaver ved de representative tellinger. Om antallet av kaniner og bikuber pr. 20. juni 1929, se N. O. S. VIII, 134. Sammensteds finnes også oppgaver over pelsdyropdrettet i 1929, mens resultatene av de særskilte pelsdyrtellinger i 1934 og 1936 er trykt som egne publikasjoner (N. O. S. IX, 65 og 115).

Antallet av besetninger og pelsdyr var i alt:

	Antall besetninger		Antall dyr (voksne og unger)		
	1/9 1934	1/9 1936	20/6 1929	1/9 1934	1/9 1936
Sølvrev	9 589	16 495	29 857	214 063	390 912
Blårev	375	354	1 687	8 246	8 604
Hvitrev	16	22	125	77	75
Korsrev	422	271	1 170	2 817	1 508
Rødrev	416	396	550	1 756	1 559
Platinarev	—	2	—	—	26
Mår	14	14	35	90	85
Mink	144	190	308	4 177	6 716
Ilder	168	69	—	2 276	780
Nutria	34	14	—	453	162
Vaskebjørn	9	1	49	54	4
Chinchilla	—	4	—	—	31
Ulv	—	1	—	—	2

Pr. 1. september 1937 er antallet av sølvrev anslått til mellom 480 000 og 500 000.

Utviklingen i husdyrholdet etter århundreskiftet vil fremgå av nedenstående tabell:

	Hester	Storfe	Svin	Sauer	Geiter	Tils. i kyrslag	Fjærfe (voksne)
³⁰ / ₉ 1900.....	166 152	1 006 554	236 386	1 397 883	283 367	1 370 628	1 586 277
³⁰ / ₉ 1907.....	163 621	1 087 918	307 165	1 390 421	295 767	1 493 108	1 411 101
³⁰ / ₉ 1917.....	202 365	1 149 526	237 921	1 294 906	238 641	1 567 664	1 883 718
²⁰ / ₆ 1918.....	210 778	1 045 938	207 119	1 400 034	235 291	1 485 551	1 676 320
²⁰ / ₆ 1925.....	183 887	1 150 617	252 959	1 528 819	275 783	1 559 837	3 173 411
²⁰ / ₆ 1926.....	183 342	1 200 279	303 412	1 595 237	290 275	1 618 226	3 053 087
²⁰ / ₆ 1927.....	183 365	1 209 450	299 669	1 608 222	290 099	1 626 067	2 993 541
²⁰ / ₆ 1928.....	182 401	1 220 875	282 709	1 654 448	293 258	1 633 937	3 091 859
²⁰ / ₆ 1929.....	177 169	1 224 182	289 039	1 533 015	323 677	1 615 230	2 929 440
²⁰ / ₆ 1930.....	176 898	1 250 672	338 859	1 588 186	333 141	1 661 515	3 098 184
²⁰ / ₆ 1931.....	176 823	1 309 656	317 343	1 692 406	344 352	1 715 973	3 323 991
²⁰ / ₆ 1932.....	179 068	1 341 787	303 966	1 735 932	342 525	1 743 901	3 503 001
²⁰ / ₆ 1933.....	180 183	1 339 833	420 000	1 764 050	343 042	1 795 214	3 543 658
²⁰ / ₆ 1934.....	181 325	1 294 497	550 000	1 697 698	337 697	1 789 702	3 512 716
²⁰ / ₆ 1935.....	182 614	1 328 239	410 000	1 736 687	334 015	1 774 958	3 436 544
²⁰ / ₆ 1936.....	185 468	1 348 446	410 000	1 748 600	331 350	1 797 409	3 471 933
²⁰ / ₆ 1937.....	189 583	1 343 245	445 000	1 739 029	321 655	1 813 127	3 481 373
Relative tall, 1900 = 100.							
1900.....	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1907.....	98.48	108.08	129.94	99.47	104.38	108.94	88.96
1917.....	121.80	114.20	100.65	92.63	84.22	114.38	118.75
1918.....	126.86	103.91	87.62	100.15	83.03	108.38	105.68
1925.....	110.67	114.31	107.01	109.37	97.32	113.80	200.05
1926.....	110.35	119.25	128.35	114.12	102.44	118.06	192.47
1927.....	110.36	120.16	126.77	115.05	102.38	118.64	188.71
1928.....	109.78	121.29	119.60	118.35	103.49	119.21	194.91
1929.....	106.63	121.62	122.27	109.67	114.23	117.85	184.67
1930.....	106.47	124.25	143.35	113.61	117.57	121.22	195.31
1931.....	106.42	130.11	134.25	121.07	121.52	125.20	209.55
1932.....	107.77	133.31	128.59	124.18	120.88	127.23	220.83
1933.....	108.44	133.11	177.68	126.19	121.06	130.98	223.39
1934.....	109.13	128.61	232.67	121.45	119.17	130.57	221.44
1935.....	109.91	131.96	173.45	124.24	117.87	129.50	216.64
1936.....	111.63	133.97	173.45	125.09	116.93	131.14	218.87
1937.....	114.10	133.45	188.25	124.40	113.51	132.28	219.47

Sterkest er økningen i fjærfeholdet, hvor antallet dyr siden århundreskiftet er mere enn fordoblet, dernæst i svineholdet, 88.3 pct. økning. Antallet av storfe i alt er øket med 33.5 pct., særskilt for melkekyrne er dog økningen adskillig mindre, 13.3 pct. Antallet av geiter er øket med 13.5 pct., hester 14.1 pct. og sauer 24.4 pct. Uttrykt i kyrslag er økningen 32.3 pct. (fjærfeet ikke medregnet).

Utviklingen har siden 1900 vært meget forskjellig i fylkene. Følgende tabell viser antallet av de forskjellige husdyrslag fylkesvis pr. 20. juni 1937 i procent av antallet 30. september 1900 (= 100).

	Hest	Storfe	Melke- kyr sær- skilt	Sau	Geit	Svin	Tils. i kyrlag	Fjærfe
Østfold.....	120.4	155.1	140.4	41.4	35.6	284.3	155.3	272.4
Akershus.....	102.2	149.1	136.2	67.5	18.0	267.8	144.3	240.2
Hedmark.....	107.5	144.6	121.5	111.1	107.9	160.6	134.8	232.1
Opland.....	92.9	140.0	126.3	110.7	71.9	186.6	127.3	219.8
Buskerud.....	108.6	123.9	114.6	93.1	74.5	202.4	121.4	214.9
Vestfold.....	120.2	138.5	119.7	64.0	40.0	307.3	141.7	264.1
Telemark.....	119.0	131.5	113.6	85.0	86.1	262.8	132.5	228.1
Aust-Agder.....	97.8	118.9	102.2	125.5	33.0	164.3	117.5	136.3
Vest-Agder.....	104.8	112.3	99.4	110.5	24.7	211.0	111.9	141.0
Rogaland.....	139.5	167.2	141.7	158.8	131.9	681.7	175.5	267.8
Hordaland.....	121.9	104.8	89.3	111.6	117.9	108.4	108.9	164.2
Sogn og Fjordane.....	114.4	96.7	80.7	128.1	163.0	75.8	107.8	174.2
Møre og Romsdal.....	123.5	113.0	92.3	122.1	98.6	74.8	113.4	202.4
Sør-Trøndelag.....	129.2	136.4	110.0	110.9	129.9	132.9	131.2	162.7
Nord-Trøndelag.....	123.1	162.9	124.2	100.8	97.7	95.2	140.4	182.9
Nordland.....	113.2	145.1	114.8	148.7	127.1	89.5	138.9	174.6
Troms.....	110.6	141.6	119.8	145.4	155.5	128.9	137.0	193.9
Finnmark.....	126.8	148.1	139.3	143.8	276.5	322.6	147.3	439.1
Rikets bygder.....	114.1	133.4	113.3	124.4	113.5	188.3	132.3	219.5

Omregnet til kyrlag viser husdyrholdet langt sterkere økning i Rogaland enn i noget annet fylke. Næst etter Rogaland kommer Østfold, Finnmark, Akershus, Vestfold, Nord-Trøndelag. Alle disse har over 40 pct. økning. På den annen side er det en del fylker med særlig liten økning i husdyrholdet. De laveste procenter viser Sogn og Fjordane og Hordaland, dernæst Vest-Agder, Møre og Romsdal og Aust-Agder. Disse har under 20 pct. økning i antall kyrlag.

Hesteholdet er øket sterkest i Rogaland, dernæst i Sør-Trøndelag, Finnmark, Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag, Hordaland, Østfold og Vestfold, alle med over 20 pct. økning. Nedgang i antallet av hest siden 1900 viser Opland og Aust-Agder.

Antallet av storfe i alt er øket sterkest i Rogaland, dernæst i Nord-Trøndelag og Østfold; disse har over 50 pct. økning. Nedgang i antall storfe i alt er det bare i Sogn og Fjordane, men stigningen er liten i Hordaland, Vest-Agder og Møre og Romsdal, fra 4.8 til 13.0 pct. Særskilt for melkekyr viser alle disse 4 sistnevnte fylker nedgang i antallet. Rogaland har også her den sterkeste økning, dernæst Østfold, Finnmark, Akershus.

Også i antallet av sau viser Rogaland den sterkeste økning siden 1900, dernæst kommer de tre fylkene i Nord-Norge, videre Sogn og Fjordane og Aust-Agder. Sterk nedgang viser her Østfold, Vestfold og Akershus; også Telemark og Buskerud har nogen nedgang i antallet av sau.

Antallet av geit er øket sterkt i Finnmark, Sogn og Fjordane og Troms. Økning i geitholdet er det ellers også i Hedmark, Rogaland, Hordaland, Sør-Trøndelag og Nordland, ellers er det nedgang — særlig sterk i Akershus, Østfold, Vestfold og Agderfylkene.

Antallet av svin er øket sterkest i Rogaland. Mere enn fordoblet er ellers antallet av svin i Østfold, Akershus, Buskerud, Vestfold, Telemark, Vest-Agder og Finnmark. Nedgang i svineholdet siden 1900 er det i Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Nordland og Nord-Trøndelag. Hordaland viser en ganske svak stigning.

Antallet av fjærfe er øket sterkt i alle fylkene, relativt minst i Agderfylkene.

IV. Husdyrproduktene.

a) Den samlede produksjon.

Til beregning av den samlede melkeproduksjons størrelse er det i almindelighet hvert femte år innhentet skjønsmessige opgaver over den gjennomsnittlige melkemengde pr. ku. Disse opgaver er i den senere tid gitt av jordstyrene. (For 1935, se N. O. S. IX, 96.)

For å få et grunnlag for beregningen av den samlede husdyrproduksjon, kjøtt, fleisk, melk, egg og ull, blev det for året 1927—1928 holdt en særskilt representativ undersøkelse. (N. O. S. VIII, 98.) Tidligere var det i forbindelse med jordbrukstillingen i 1907 foretatt en mere summarisk beregning. På grunnlag av opgavene fra undersøkelsen i 1927—1928 og de senere opgaver over husdyrholdet har man foretatt beregninger for en del av de senere år, likesom man med holdepunkt i de tidligere beregninger, husdyrtellingene og andre foreliggende opplysninger har foretatt tilsvarende beregninger for 1900 og 1917.

Resultatet av disse beregninger er stillet sammen i følgende tabell som gjelder rikets bygder:

Årsproduksjon i tonn.

	Kjøtt ¹⁾	Fleisk	Kumelk	Geitmelk	Egg	Tils. i i kjøttverdi ²⁾	Ull
1900	36 500	23 500	885 000	25 800	7 138	380 731	2 139
1907	38 698	31 000	1 038 448	26 930	6 756	445 616	2 127
1917	44 120	24 000	1 137 040	23 676	9 240	473 410	1 981
1927—28	55 275	30 904	1 189 500	28 660	16 925	521 100	2 459
1929—30	54 388	32 509	1 222 578	31 165	16 333	534 020	2 346
1931—32	58 486	35 725	1 258 076	33 903	18 787	557 968	2 589
1933—34	60 338	38 000	1 312 000	33 954	21 751	583 791	2 699
1934—35	59 049	45 041	1 301 490	33 218	21 561	589 900	2 601
1935—36	60 445	38 000	1 352 000	32 850	21 100	596 181	2 660
1936—37	61 032	38 721	1 364 242	32 587	21 311	602 053	2 680
Relative tall, 1900 = 100.							
1900	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1907	106.0	131.9	117.3	104.4	94.6	117.0	99.4
1917	120.9	102.1	128.5	91.8	129.4	124.3	92.6
1927—28	151.4	131.5	134.4	111.1	237.1	136.9	115.0
1929—30	149.0	138.3	138.2	120.8	228.8	140.3	109.7
1931—32	160.2	152.0	142.2	131.4	263.2	146.6	121.0
1933—34	165.3	161.7	148.2	131.6	304.7	153.3	126.2
1934—35	161.8	191.6	147.1	128.8	302.1	154.9	121.6
1935—36	165.6	161.7	152.8	127.3	295.6	156.6	124.4
1936—37	167.2	164.8	154.2	126.3	298.6	158.1	125.3

¹⁾ Hest, storfe, sau og geit, men ikke fjærfe, kaniner eller reinsdyr.

²⁾ 1 kg kjøtt = 1.0 kj.v., 1 kg fleisk = 1.6 kj.v., 1 kg melk = 0.33 kj.v., 1 kg egg = 0.85 kj.v.

Likesåvel som planteproduksjonens mengde er øket betydelig sterkere enn arealene er også husdyrproduksjonen øket adskillig sterkere enn antallet av dyr. Sterkere føring med øket kraftfôrforbruk er den vesentligste årsak hertil ved siden av det planmessige avlsarbeide med henblikk på å øke avkastningen individuelt. Samtidig er det gjennomført et raskere omløp i produksjonen — øket opdress og raskere utskifting.

Av totalproduksjonen i 1936—1937 uttrykt i kjøttverdi utgjør kjøttet 10.1 pct., fleisk 10.3 pct., egg 3.0 pct. og melken 76.6 pct.

Mens det samlede husdyrhold i kyr lag er øket med 32.3 pct. siden 1900 er produksjonen i kjøttverdi steget med 58.1 pct. Sterkest stigning viser eggproduksjonen, minst stigning produksjonen av ull og geitmelk.

Hvorledes produksjonen i 1936—1937 fordelte sig på de enkelte fylker vil fremgå av følgende tabell:

Husdyrbruket. — Produksjonen fylkesvis i 1936—1937. Tonn.

	Kjøtt	Fleisk	Kumelk	Geitmelk	Egg	Tils. i kjøttverdi	Ull
Østfold.....	3 658	3 713	106 994	7	2 413	46 960	7
Akershus.....	3 912	5 923	122 731	11	1 891	55 500	17
Hedmark.....	4 703	4 230	132 853	2 150	1 287	57 116	120
Opland.....	4 867	4 022	131 489	5 038	1 044	57 243	116
Buskerud.....	2 631	1 581	80 561	1 086	976	32 934	45
Vestfold.....	2 368	3 435	66 927	6	1 702	31 399	7
Telemark.....	2 064	2 046	58 019	852	892	25 523	51
Aust-Agder.....	1 051	879	28 560	137	448	12 308	41
Vest-Agder.....	1 756	434	44 756	114	705	17 856	69
Rogaland.....	5 711	4 989	103 752	1 372	4 712	52 389	485
Hordaland.....	4 571	1 496	77 069	2 350	1 229	34 219	385
Sogn og Fjordane	4 533	1 235	58 395	6 472	377	28 235	320
Møre og Romsdal	3 948	1 171	66 441	1 328	879	28 933	248
Sør-Trøndelag...	4 160	1 453	82 628	1 796	861	35 077	157
Nord-Trøndelag..	3 601	1 533	76 291	1 558	977	32 574	101
Nordland.....	4 635	426	77 587	3 839	678	32 764	334
Troms.....	2 252	147	38 399	3 077	202	16 346	127
Finmark.....	611	8	10 790	1 394	38	4 677	50
Rikets bygder ...	61 032	38 721	1 364 242	32 587	21 311	602 053	2 680

Økningen i husdyrproduksjonen under ett i kjøttverdi innen de enkelte fylker fra 1900 til 1936—1937 er omtalt s. 33 flg.

Som det fremgår av noten på foregående side er kjøtt av fjærfe, kaniner og rein ikke regnet med; i 1929 var årsproduksjonen herav beregnet til henholdsvis 2 500, 250 og 750 tonn. Produksjonen av honning var i 1929 beregnet til 250 tonn. Denne veksler sterkt fra år til år.

Om skinnproduksjonen i pelsdyrgårdene henvises til publikasjonene av pelsdyrtellingenes resultater.

Av de pelsdyrslag som det drives oppdress av i Norge blev det i 1935, 1936 og 1937 utført av skinn:

	1935			1936			1937		
	Antall skinn	Verdi kr.	Gj.sn.-lig verdi pr.stk.	Antall skinn	Verdi kr.	Gj.sn.-lig verdi pr.stk.	Antall skinn	Verdi kr.	Gj.sn.-lig verdi pr.stk.
Sølvrev ..	138 707	21 030 581	151.62	185 821	28 318 248	152.40	281 369	37 649 770	133.81
Blårev ...	6 666	584 850	87.74	5 940	531 932	89.55	6 074	632 481	104.13
Hvitrev ..	600	39 621	66.04	995	69 284	69.63	460	40 071	87.11
Korsrev ..	483	45 214	93.61	195	16 437	84.29	231	19 107	82.71
Rødrev ...	8 311	446 724	53.75	8 287	391 590	47.25	4 166	174 080	41.79
Mår	130	13 700	105.38	133	11 685	87.86	96	14 896	155.17
Mink	1 646	36 344	22.08	2 398	64 273	26.80	2 942	139 304	47.35
Ilder	868	9 031	10.40	417	4 950	11.87	206	1 400	6.80

Den opgitte verdi pr. stk. inkluderer omsetningsomkostningene — provisjon m. v. — her hjemme og ligger altså en del høiere enn det produsentene får.

Utførselen av skinn av sølvrev, blårev, korsrev, mink og ilder gjelder så å si utelukkende skinn fra pelsdyrgårder. Av hvitrev, rødrev og mår derimot er det meste av ville dyr.

Opgavene for kalenderåret faller ikke sammen med skinnsesongen. Pelsdyrgårdenes skinnproduksjon utføres vesentlig i månedene november—mars.

I de enkelte måneder har utførselen av sølvrevskinn siden 1. juli 1935 vært (antall skinn):

	$\frac{1}{7}$ 1935— $\frac{30}{6}$ 1936	$\frac{1}{7}$ 1936— $\frac{30}{6}$ 1937	Efter $\frac{1}{7}$ 1937
Juli	727	361	1 271
August	287	368	487
September	387	383	723
Oktober	2 587	1 332	974
November	51 344	52 321	71 099
Desember	57 641	93 570	127 823
Januar	16 129	34 085	76 928
Februar	9 868	22 007	22 134
Mars	5 660	9 658	—
April	1 579	3 826	—
Mai	3 691	7 441	—
Juni	559	1 975	—

b) *Antallet av kontrollerte slakt.*

Til å belyse svingningene i slakttilførselen har man fra og med 1932 månedlige opgaver over antallet av kontrollerte slakt ved kjøttkontrollstasjonene. Tidligere blev disse opgaver gitt for hele året. De månedlige opgaver har vært offentliggjort efter hvert. i Stat. Medd. med et sammendrag ved årets utgang (for 1937, se Stat. Medd. for 1938, nr. 1 og 2).

Ved bedømmelse av disse opgaver må man huske på at det som slaktes til hjemmeforbruk hos produsentene i de fleste tilfelle ikke kommer med i disse opgaver, likesom det — i hvert fall utover på landet — omsettes en del slakt som ikke er kontrollert.

Forholdet mellom det samlede antall slakt av forskjellig slags, hjemmeforbruket, salget og antallet av kontrollerte slakt var etter produksjonsundersøkelsen i 1927—1928:

	Antall slakt i alt 1927—28	Herav til				Antall kon- trollerte norske slakt 1927—1928	I pct. av antall solgte slakt
		Hjemmeforbruk		Salg			
		Antall	Pct.	Antall	Pct.		
Hester	6 902	659	9.6	6 243	90.4	5 500	88.1
Storfe (over 1 år)	193 271	17 076	8.8	176 195	91.2	163 000	92.5
Spekalv	438 720	181 620	41.4	257 100	58.6	165 200	64.3
Andre kalver under 1 år	85 247	21 878	25.7	63 369	74.3	52 700	83.1
Sauer	674 908	310 277	46.0	364 631	54.0	299 000	82.0
Geiter	157 932	106 521	67.4	51 411	32.6	15 500	30.2
Svin	341 857	136 337	39.9	205 520	60.1	186 600	90.7

Som man vil se passerte den aller vesentligste del av det slakt som blev solgt kontrollstasjonene — for storfe og svin over 90 pct.

I de siste 8 år har antallet av kontrollerte slakt i alt vært:

	Hest	Storfe	Svin	Sau	Geit	Spekalv	Gjøkalv	Andre dyr
1937	4 835	180 902	330 364	328 444	14 576	175 574	52 960	1 013
1936	4 671	195 307	307 699	354 266	13 308	174 555	54 640	663
1935	4 781	176 661	328 334	343 000	13 420	161 110	57 700	923
1934	4 623	172 466	362 524	339 169	15 120	157 025	61 337	816
1933	4 188	197 972	318 954	390 186	13 033	166 382	67 010	458
1932	3 358	189 483	281 591	371 297	12 937	155 635	66 152	530
1931	3 725	168 488	315 304	349 649	14 433	142 713	58 922	436
1930	5 605	171 277	258 960	298 480	14 518	143 830	62 207	581

I disse tall er regnet med antallet av innførte slakt (vesentlig fra Sverige). Denne innførsel har dog i de siste år vært meget liten. I 1937 kontrollertes således i alt av innførte slakt 740 storfe, 39 sau og 199 gjøkalv. I 1936 var antallet 317 storfe, 3 svin, 53 sau og 136 gjøkalv.

Det samlede antall av kontrollerte slakt i 1937 viser, sammenlignet med året før stigning for hest med 3.5 pct., svin med 7.4 pct., geit med 9.5 pct., spekalv med 0.6 pct. og «andre dyr» med 52.8 pct. Nedgang derimot for storfe med 7.4 pct., sau 7.3 pct. og gjøkalv 3.1 pct.

Hvorledes antallet av kontrollerte slakt har fordelt sig på de enkelte måneder i årene 1934—1937 vil fremgå av tabellen neste side.

Tallene gir på den ene side uttrykk for mere og mindre utpregede sesong-

Antall kontrollerte slakt i alt. Månedlige opgaver for årene 1934—1937.

Måned	1934	1935	1936	1937	1934	1935	1936	1937
I. Storfe.				II. Hest.				
Januar	15 368	13 698	15 443	15 520	321	419	456	335
Februar	14 156	12 205	14 463	14 589	325	288	258	293
Mars	16 537	13 859	15 342	16 252	278	305	273	235
April	13 647	14 328	16 380	16 401	247	240	214	306
Mai	14 916	15 427	15 206	14 972	279	294	274	189
Juni	12 504	13 584	14 154	14 259	307	285	256	288
Juli	12 086	13 169	15 490	11 895	278	194	180	239
August	13 636	14 192	15 255	14 126	355	280	267	336
September ...	13 633	14 602	18 038	16 309	416	350	405	422
Oktober	17 335	18 950	19 340	16 727	651	819	721	842
November ...	14 674	16 473	18 376	15 798	824	867	901	935
Desember ...	13 974	16 174	17 820	14 054	342	440	466	415
Tilsammen ..	172 466	176 661	195 307	180 902	4 623	4 781	4 671	4 835
III. Svin.				IV. Sau.				
Januar	25 304	26 866	21 227	20 729	10 955	10 714	11 616	12 625
Februar	29 321	26 696	22 045	26 026	7 470	7 476	7 835	7 824
Mars	36 196	32 010	29 341	31 075	6 918	5 671	6 137	5 209
April	31 975	33 336	33 195	31 667	4 507	5 097	4 506	4 457
Mai	31 584	31 138	26 748	26 495	5 386	4 761	4 648	4 144
Juni	27 304	25 594	21 843	25 612	7 928	5 004	4 811	4 518
Juli	23 364	23 335	20 965	23 222	20 422	16 750	23 792	20 232
August	24 876	21 146	18 895	21 014	58 388	56 753	56 338	50 322
September ...	25 012	19 995	21 022	23 632	71 512	73 483	74 207	74 752
Oktober	29 095	24 454	22 388	24 648	83 671	100 598	95 756	82 558
November ...	30 367	23 089	22 420	26 781	46 469	40 641	43 473	47 654
Desember ...	48 126	40 675	47 610	49 463	15 543	16 052	21 147	14 149
Tilsammen ..	362 524	328 334	307 699	330 364	339 169	343 000	354 266	328 444
V. Spekalv.				VI. Gjøkalv.				
Januar	15 727	15 893	16 483	16 859	3 995	3 698	3 450	3 548
Februar	13 709	14 005	14 042	15 409	4 670	4 153	3 777	3 843
Mars	19 121	19 454	19 783	19 975	6 395	5 102	4 630	4 564
April	19 616	17 827	22 180	25 871	5 435	5 373	5 588	5 248
Mai	12 723	13 715	15 271	14 715	7 563	6 810	6 346	5 738
Juni	10 831	11 187	11 208	11 494	6 938	6 239	5 188	5 801
Juli	8 396	9 030	10 218	8 957	4 667	4 296	4 421	3 891
August	7 755	9 055	8 444	8 129	4 531	5 661	3 776	3 734
September ...	9 025	9 987	11 387	10 275	4 107	4 041	4 237	5 019
Oktober	12 919	13 333	14 974	13 620	4 851	4 808	4 746	4 468
November ...	13 340	13 706	14 509	14 229	4 201	3 528	3 683	3 199
Desember ...	13 863	13 918	16 056	16 041	3 984	3 991	4 798	3 907
Tilsammen ..	157 025	161 110	174 555	175 574	61 337	57 700	54 640	52 960

messige svingninger: tilførselen av storfeslakt er således størst i oktober, av svin størst i desember, dernæst i april og mars. Av tilførselen av saueslakt faller næsten halvparten på de to måneder oktober og september; tilførselen av spekalv er størst i april og mars, av gjøkalv i mai. På den annen side vil man finne svingninger i tilførselene forårsaket av f. eks. avlingsforholdene; tørken

og de dårlige utsikter for fôravlen i store strøk av landet i 1936 viser sig i de relativt store tilførsler av storfeslakt sommeren og høsten 1936. Det motsatte forhold gjorde sig gjeldende i 1937. For svinenes vedkommende vil de mere konjunkturmessige svingninger i bestandens størrelse gjenspeile sig i opgavene.

Slaktingen til eget bruk er utvilsomt ennu langt sterkere sesongmessig preget enn tilførslene til byene. Eksakte opgaver herover har man dog bare for svineslakt. For de 8 fylker som omfattes av de fullstendige svinetellinger var det for de fire måneder oktober 1936—januar 1937 opgitt å skulle slaktes i alt 209 110 svin, derav til salg 118 520 og til hjemmeforbruk 90 590. For de fire måneder april—juli 1937 i alt 106 034, hvorav til salg 97 496, til hjemmeforbruk bare 8 538. Mens salgskvantummet i oktober—januar bare er vel 20 000 større enn i april—juli, faller hjemmeforbruket for den alt overveiende del på oktober—januar og da særlig desember måned.

c) Meieridriften.

Opgaver over meieridriften har man femårsvis fra 1875—1920. I 1925 begynte man å innhente årlige og månedlige opgaver. Sammendrag av månedsrapportene tas inn i Stat. Medd., årsopgavene trykkes som særskilt publikasjon, sist for 1936, N. O. S. IX 124. I 1936 blev det i alt innveiet 602 904 tonn melk ved meieriene, svarende til 43 pct. av den samlede melkeproduksjon (inkl. geitmelken).

Meieridriftens utvikling vil fremgå av nedenstående tabell:

År	Antall anlegg	Innveiet melk tonn	Produsert i alt tonn						Melken er netto utbragt i øre pr. kg
			Smør	Magerost	Fetost ¹⁾	Kasein	Geit- og fløtemysost	Magermysost og prim	
1875	106	16 739	298	370	158	—	—	—	—
1890	307	77 278	1 440	1 569	515	—	—	—	—
1900	845	184 024	3 580	1 341	1 256	—	—	1 716	8.9
1910	742	277 765	3 707	3 044	1 772	—	—	2 981	10.1
1915	698	304 807	3 070	1 818	2 541	—	—	2 640	13.51
1920	552	281 434	1 157	2 427	4 465	—	—	4 201	45.58
1925	602	351 869	2 668	2 645	5 097	679	2 502	3 867	30.58
1926	619	368 323	3 355	2 894	4 293	822	2 526	2 895	21.16
1927	614	380 765	3 246	2 683	4 737	1 393	3 409	2 919	18.49
1928	645	393 457	3 299	2 720	5 092	1 076	3 337	2 946	18.30
1929	650	408 900	3 768	2 666	4 930	1 420	3 718	2 575	16.95
1930	643	427 676	3 945	2 524	5 964	1 271	3 734	2 408	16.42
1931	638	460 552	6 020	2 732	7 138	842	3 764	2 132	14.28
1932	639	483 169	7 882	2 311	6 782	891	3 918	2 001	13.32
1933	632	500 526	8 778	2 402	7 014	1 084	4 023	2 049	12.69
1934	633	522 931	9 238	1 966	7 646	1 413	4 421	1 963	13.43
1935	621	^a 536 145	9 285	2 695	7 853	1 308	4 585	2 307	14.71
1936	634	602 904	11 379	2 388	8 135	3 158	5 262	2 338	15.74

¹⁾ Inntil 1931 iberegnet andre ostsorter i sin helhet. ²⁾ Fra 1935 er innveiet fløte omregnet til helmelk.

Før 1900 hadde man ikke oppgaver over produksjonen av mager mysost og prim. Likeså mangler særskilte oppgaver over geit- og fløtemysost inntil 1925. Produksjonen av smør har øket meget sterkt siden 1930. Likeså er det betydelig produksjonsøkning av fetost og geit- og fløtemysost. Produksjonen av magerost og mager mysost og prim viser i det store og hele nogen nedgang. Produksjonen av kasein har vekslet til dels betydelig fra år til annet. Fra 1935—1936 er det her en overordentlig sterk økning.

Efter månedsrapportene som omfatter ca. 95 pct. av melkemengden ved meieriene var den innveiede melkemengde og produksjonen av smør, gaudaost, halvfet nøkkelost og blandet geitmysost i de enkelte måneder i 1937 i forhold til samme måned i 1936:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Året
Innveiet melk	104	101	101	110	102	106	107	108	106	101	106	106	106
Produsert smør	113	98	103	111	111	117	104	99	99	90	103	105	107
» gaudaost $\frac{1}{1}$ -fet	79	82	83	100	92	101	99	116	157	134	161	126	103
» nøkkelost $\frac{1}{2}$ -fet	63	73	80	91	103	107	98	110	158	132	141	129	104
» bl. geitmysost	87	95	102	113	94	102	108	126	134	108	111	116	106

Den innveiede melkemengde ved meieriene var i de enkelte måneder av 1937 mellom 1 og 10 pct. større enn i 1936, for hele året 6.0 pct. større. Smørproduksjonen ved meieriene var i årets første halvdel adskillig større enn i 1936, senere i noen måneder litt mindre, de siste måneder igjen større enn i 1936, for hele året er det en stigning i smørproduksjonen på 6.5 pct. Osteproduksjonen var i de første måneder av året mindre enn i 1936, i de siste måneder derimot betydelig større. Det er produksjonen av fetost som er øket, mens produksjonen av magerost viser nedgang fra 1936. Sterkest er stigningen for blandet geitmysost og annen fet mysost, 5.1 pct. Se ellers Stat. Medd. for 1938, nr. 1 og 2.

Meierienes produksjon reguleres gjennom centralene. Den melk som ikke finner avsetning til konsum og til en etter markedsforholdene regulert osteproduksjon anvendes i smørproduksjonen.

Den sterke økning i meierienes innveiede melkemengde som foranstående tabell (s. 27) viser, må ikke tas som uttrykk for en tilsvarende stigning i den samlede melkeproduksjon. En vesentlig del av økningen skyldes øket tilslutning til meieriene. I 1900 blev bare vel 20 pct. av den samlede melkeproduksjon innveiet ved meieriene; i 1920 ca. 25 pct. Senere er innveiningsprocenten steget raskt. I 1925 var den således 30 pct., i 1930 35 pct. og i 1936 43 pct. (for kumelken 44). Dette har flere årsaker — opprettelse av nye meierier, øket antall leverandører ved de gamle, og kanskje ikke minst det forhold at de enkelte leverandører nu leverer en relativt større del av melken til meieri enn før. For de senere år må økningen delvis sees i forbindelse med de forskjellige regulerings-tiltak i meieridriften — returen av skummet melk som frigjør store kvanta av melk som før blev holdt tilbake som fôr og til eget forbruk, opprettelsen av de nye fløtmeierier og direkteleverandørenes overgang til meierileveranse.

V. Utviklingen i landbruksproduksjonen 1900—1937.

I det man viser til de mere detaljerte opgaver i de foregående avsnitt skal man i det følgende søke å gi et kort resymé av utviklingen i landbruksproduksjonen 1900—1937. Ved sammenligning med de tilsvarende data i oversikten for 1936 må man være opmerksom på at tallene for planteproduksjonen nu bygger på de foran omtalte reviderte avlingstall og at man er gått over fra byggverdiberegning til førenhetsberegning.

Relative tall, 1900 = 100.

	1900	1907	1917	1929	1935	1937
I. Arealene.						
Korn	100	104.4	109.2	106.7	112.0	114.6
Poteter	100	112.2	125.6	127.0	136.0	142.3
Rotfrukter	100	426.5	398.9	913.7	1 009.3	990.2
Åker i alt	100	110.0	110.1	117.3	123.7	126.4
Eng på dyrket jord.....	100	96.5	99.1	112.3	119.8	122.3
Dyrket jord i alt	100	101.1	102.9	114.0	121.1	123.7
Naturlig eng	100	97.3	91.7	71.7	64.0	62.0
Innmark i alt	100	99.9	99.4	100.9	103.3	104.5
	1901—05	1906—10	1916—20	1926—30	1931—35	1937
II. Planteproduksjonen.						
Korn	100	117.2	164.2	141.9	139.3	169.9
Poteter	100	102.7	148.5	145.2	158.9	151.8
Rotfrukter	100	191.6	219.4	403.1	485.2	490.2
Høi	100	112.2	106.8	119.9	123.1	145.9
Halm	100	110.7	129.7	109.2	104.4	124.4
I alt i førenheter	100	112.7	124.0	128.1	131.7	152.8
	1900	1907	1917	1929	1935	1937
III. Husdyrholdet.						
Hester	100	98.5	121.8	106.6	109.9	114.1
Storfe	100	108.1	114.2	121.6	132.0	133.5
Derav melkekyr	100	101.4	104.3	105.9	111.7	113.3
Svin	100	129.9	100.7	122.3	173.5	188.3
Sau	100	99.5	92.6	109.7	124.2	124.4
Geit	100	104.4	84.2	114.2	117.9	113.5
I alt i kyrslag	100	108.9	114.4	117.9	129.5	132.3
Fjærfe	100	89.0	118.8	184.7	216.6	219.5
	1900	1907	1917	1929—30	1934—35	1936—37
IV. Husdyrproduksjonen.						
Kjøtt	100	106.0	120.9	149.0	161.8	167.2
Flesk	100	131.9	102.1	138.3	191.6	164.8
Kumelk.....	100	117.3	128.5	138.2	147.1	154.2
Geitmelk	100	104.4	91.8	120.8	128.8	126.3
Egg	100	94.6	129.4	228.8	302.1	298.6
Ull	100	99.4	92.6	109.7	121.6	125.3
Kjøtt, flesk, melk og egg i kjøttverdi	100	117.0	124.3	140.3	154.9	158.1

Tabellen side 29 gir for rikets bygder utviklingen i arealene, planteproduksjonen, husdyrholdet og husdyrproduksjonen i relativtall, opgavene for 1900 = 100.

Arealet av dyrket jord er fra 1900 til 1937 øket med 23.7 pct. samtidig som arealet av naturlig eng er gått tilbake med 38.0 pct. Det samlede innmarksareal er derfor bare øket med 4.5 pct. Arealet av eng på dyrket jord er øket med 22.3 pct., mens åkerarealet er øket med 26.4 pct. Arealet av rotfrukter er omtrent 10-doblet, potetarealet øket med 42.3 pct. og kornarealet med 14.6 pct.

For planteproduksjonen har man for i nogen grad å utjevne virkningene av gode og dårlige høstår beregnet tallene for femårsperioder med 1901—1905 som basis. Den samlede planteproduksjon i føreheter (grønnfôr, utslåtter, beiter og hagebruk ikke medregnet) er fra 1901—1905 til 1931—1935 øket fra gjennemsnittlig 1 270 millioner f.e. til 1 673 millioner f.e., altså med ca. 400 millioner f.e. eller 31.7 pct., utregnet særskilt for 1937 — som var et meget godt år — 52.8 pct. Når økningen blir så stor til tross for at innmarksarealet i alt bare er øket med 4.5 pct. skyldes dette, som før påpekt, den økede driftsintensitet — sterkere gjødsling, bedre jordkultur og bedre planteslag m. v. som gir sig utslag i øket avl pr. arealenhet. Kornavlingen var i gjennemsnitt 1931—1935 39.3 pct. større enn i 1900—1905, mens kornarealet fra 1900 til 1935 bare var øket med 12.0 pct. og potetavlingen 58.9 pct. større mens arealet var øket med 36.0 pct.

Selv for femårsperioder vil tallene i nogen grad preges av vekslingene i høstutbyttet. Som før nevnt er gjennomsnittsprocenten for det samlede høstutbytte knapt 96. Femårsperiodene 1901—1905, 1906—1910, 1916—1920, 1926—1930 og 1931—1935 ligger henholdsvis på 93.2, 100.1, 96.2, 96.8 og 94.8 pct. av middelsår. Den relativt sterke økning i planteproduksjonen fra 1901—1905 til 1906—1910 skyldes således for en del dette forhold.

Hvis man istedetfor denne utjevning ved femårsperioder benytter tallene for den beregnede middelsårsavling for hvert av årene 1900, 1907, 1917, 1929, 1935 og 1937 får man følgende procenter når middelsårsavlen i 1900 settes = 100:

	1900	1907	1917	1929	1935	1937
Korn	100	108.2	129.1	125.8	137.8	147.0
Poteter	100	115.6	142.1	155.0	177.8	186.3
Rotfrukter	100	439.4	431.7	1 051.2	1 229.1	1 198.6
Høi	100	101.2	110.2	116.6	123.4	126.2
Halm	100	103.4	106.3	101.3	110.1	116.2
I alt i føreheter	100	105.5	117.8	124.7	135.4	140.3

Efter denne beregning får man således fra 1900 til 1937 en samlet økning i planteproduksjonen på 40.3 pct. mot 31.7 pct. fra 1901—1905 til 1931—1935 regnet efter den oppnådde gjennomsnittsavling. Tar man hensyn til periodenes ulike lengde blir det ingen vesentlig forskjell. For rotfruktene blir procenten

vesentlig høiere med 1900 som utgangspunkt, idet arealøkningen var særlig sterk nettopp de første år etter århundreskiftet.

Husdyrholdet under ett, regnet i kyrslag, er fra 1900 til 1937 øket med 32.3 pct., hesteholdet med 14.1 pct., storfeholdet med 33.5 pct. — særskilt antallet av melkekyr dog bare med 13.3 pct. — svineholdet med 88.3 pct., sauholdet med 24.4 pct. og geitholdet med 13.5 pct. Antallet av fjærfe (voksne) er mere enn fordoblet.

Likesåvel som planteproduksjonens mengde er øket betydelig sterkere enn arealene er også husdyrproduksjonen øket adskillig sterkere enn antallet av dyr. Sterkere føring med øket kraftfôrforbruk er den vesentligste årsak hertil ved siden av planmessig avlsarbeide og raskere omløp.

Mens det samlede husdyrhold i kyrslag er øket med 32.3 pct. siden 1900 er produksjonen i kjøttverdi steget med 58.1 pct. Sterkest stigning viser eggproduksjonen, som er omtrent 3-doblet, minst stigning viser produksjonen av ull og geitmelk.

Som nevnt er det i løpet av denne periode foregått en sterk økning i bruken av kunstgjødsel og kraftfôr. Nogen tall vil belyse dette.

Kunstgjødselforbruk i Norge angitt i tonn verdistoff.

År	Kvelstoff (N)	Fosforsyre (P ₂ O ₅)	Kali (K ₂ O)
1900 (anslagsvis)...	150	1 500	250
1907.....	238	4 957	1 590
1908.....	213	4 256	1 630
1909.....	162	4 295	1 700
1910.....	281	5 830	1 760
1911.....	302	5 355	2 280
1912.....	511	7 605	3 431
1913.....	730	6 345	3 485
1914.....	819	7 485	4 700
1915.....	1 244	5 026	3 600
1916.....	1 623	4 590	3 880
1917.....	2 924	6 833	5 080
1918.....	8 000	6 942	5 350
1919.....	7 050	8 485	4 257
1920.....	6 345	6 850	4 843
1921.....	2 290	4 782	5 725
1922.....	2 395	5 143	4 953
1923.....	2 974	8 190	5 130
1924.....	2 730	10 150	7 744
1925.....	3 150	8 730	7 943
1926.....	2 900	9 126	7 600
1927.....	2 700	8 800	7 300
1928.....	3 400	10 435	8 000
1929.....	4 325	9 636	9 170
1930.....	5 167	11 036	10 503
1931.....	5 062	9 850	9 438
1932.....	5 125	9 780	6 950
1933.....	5 613	9 800	7 377
1934.....	6 006	11 521	8 834
1935.....	7 200	12 849	14 800
1936.....	7 970	14 770	13 029
1937.....	9 400	15 300	15 500

Omkring århundreskiftet var bruken av kunstgjødsel ennu helt ubetydelig og innskrenket sig vesentlig til litt thomasfosfat. Kunstgjødselforbrukets senere utvikling vil fremgå av foranstående tabell. Da de forskjellige brukte kunstgjødselslag har et meget forskjellig procentisk innhold er forbruket angitt i tonn verdstoff (N, P₂O₅ og K₂O). De årlige opgaver fra 1907 og utover er utarbeidet av Norsk Hydro.

Innførselen av kraftfôr er også øket meget sterkt som nedenstående sammenstilling viser i tonn:

	Mais	Kli	Olje- og eggehviterike	Andre kraftfôr-stoffer	Tilsammen
Gj.snitt 1901—05	18 396	334	13 881	1 923	34 534
» 1906—10	26 488	88	21 127	4 593	52 296
» 1911—15	36 611	1 198	32 327	8 968	79 104
» 1916—20	56 095	122	24 600	1 786	82 603
» 1921—25	91 123	18 973	40 046	8 397	158 539
» 1926—30	118 851	26 066	45 297	26 289	216 503
» 1931—35	158 112	68 314	51 561	14 229	292 216
1932	154 074	28 322	40 029	23 858	246 283
1933	177 077	62 103	38 145	14 658	291 983
1934	132 086	122 474	48 602	5 350	308 512
1935	125 620	88 130	57 694	5 221	276 665
1936	131 002	74 346	52 184	7 496	265 028
1937 ¹⁾	160 000	38 000	85 000	23 000	306 000

¹⁾ Foreløbige tall.

Innførselen av kraftfôr er således øket fra ca. 35 000 tonn pr. år i 1901—1905 til 250—300 000 tonn i de senere år. Ved siden herav er det i de senere år blitt en betydelig innførsel av råstoff til oljemøllene — kopra, linfrø, soya-bønner m. v. — hvorav man som biprodukt får betydelige kvanta eggehviterike kraftfôr-stoffer, som altså fremstilles innenlands men av innført råstoff. Innførselen av slike råstoffer har i de senere år dreiet sig om 80—90 000 tonn. Hertil kommer så avfallsmelet av det innførte korn samtidig som en del uformalt innført korn selges til fôr.

Til sammenligning med de foran beregnede procenter for økningen i jordbrukets produksjon hitsettes nogen tall til belysning av folkemengdens økning.

	1900	1910	1920	1930	Pct. vis endring fra 1900 til 1930
Hjemmeh. folkem. i riket	2 240 032	2 391 782	2 649 775	2 814 194	+ 25.6
—»— i bygdene .	1 612 382	1 702 554	1 864 371	2 013 680	+ 24.9
Samlet landbruksbefolkning ¹⁾ ..	855 123	898 257	881 066	838 848	÷ 1.9
Erhvervende personer over 15 år ved jordbruk, skogbruk, fedrift	380 886	408 798	421 901	429 514	+ 12.8

¹⁾ Jordbruk, skogbruk, fedrift.

Fra 1900 til 1936 er den samlede folkemengde øket med 29.2 pct. — omtrent samme procent som for den samlede planteproduksjon og husdyrtallet, men langt mindre enn økningen i husdyrproduksjonen. Man må imidlertid være

opmerksom på at landbruksbefolkningen ikke er øket i dette tidsrum. Vel er antallet av erhvervende personer over 15 år knyttet til jordbruk, skogbruk og fedrift øket noget — fra 1900 til 1930 med 12.8 pct. — men da barnetallet gikk sterkt ned mellom 1920 og 1930 var den samlede befolkning knyttet til disse erhverv 1.9 pct. mindre i 1930 enn i 1900.

Dessverre har man ikke materiale til statistisk å belyse endringene i hjemme- forbruket hos produsentene, men man vet at det i løpet av denne tid er foregått en markert omlegning av driften fra naturalhusholdning til pengehusholdning.

Tilsammen har disse forhold i forbindelse med de bedrede kommunikasjons- forhold ført til en sterk økning i den produktmengde som kommer i omsetningen.

Hvad foran er sagt om utviklingen siden århundreskiftet gjelder for hele landet under ett. Det vilde imidlertid være av vesentlig betydning å kunne konstatere utviklingen i de forskjellige deler av landet. Som man tidligere har gjort opmerksom på er de eldre areal- og avlingsopgaver ikke direkte sammen- lignbare med de nyere opgaver så opgavene har måttet korrigeres. De eldre beregninger over husdyrproduksjonen — bortsett fra melken, som jo dog veier mest i totaltallet — hviler også på et svakere grunnlag enn de nyere.

De tall man i det følgende gir for utviklingen i de enkelte fylker må derfor ikke tas som helt eksakte, men det er så god overensstemmelse mellom de enkelte rekker og utslagene er, som man vil se, så store at man mener tallene er fullt tjenlige til å vise karakteristiske forskjelligheter i utviklingen i de forskjellige deler av landet.

Settes som i det foregående tallene for 1900 = 100 var tallene for 1937 i de enkelte fylker (for planteproduksjonen gjelder tallene femåret 1931—1935 i forhold til 1901—1905 og middelsår 1935 i forhold til 1900):

	Dyrket areal	Areal til korn, poteter, rotfrukter og grønnfôr	Planteproduksjonen		Husdyrholdet i kyrslag	Husdyrproduksjonen i kjøttverdi
			etter femårs gj.snitt	etter middels- år		
Østfold	103.5	121.3	150.3	151.7	155.3	179.6
Akershus	105.0	126.3	148.4	153.2	144.3	197.3
Hedmark	119.4	130.1	144.5	140.5	134.8	167.0
Opland	123.6	140.4	152.4	142.0	127.3	169.1
Buskerud	107.9	121.8	136.5	138.8	121.4	146.1
Vestfold	104.6	132.9	143.8	149.9	141.7	170.9
Telemark	118.1	107.1	121.8	123.0	132.5	149.9
Aust-Agder	120.4	108.8	124.2	126.6	117.5	130.2
Vest-Agder	137.3	100.6	117.1	124.5	111.9	147.7
Rogaland	135.7	145.9	124.9	134.0	175.5	253.0
Hordaland	173.1	97.2	106.7	113.1	108.9	122.5
Sogn og Fjordane ..	159.8	85.3	105.4	112.0	107.8	119.1
Møre og Romsdal ..	143.4	103.0	110.1	107.9	113.4	124.6
Sør-Trøndelag	122.5	191.2	121.3	131.0	131.2	129.0
Nord-Trøndelag ...	122.4	151.0	131.8	138.5	140.4	154.5
Nordland	179.4	129.5	133.6	142.7	138.9	157.8
Troms	238.3	212.4	143.0	155.1	137.0	143.8
Finnmark	705.2	574.2	183.9	186.4	147.3	158.6
Rikets bygder	123.7	129.2	131.7	135.4	132.3	158.1

Sett i forhold til arealet av dyrket jord i de enkelte fylker i 1900 har de tre fylker i Nord-Norge den sterkeste nydyrking, dernæst Hordaland og Sogn og Fjordane. Relativt lite nydyrking har Østfold, Vestfold, Akershus og Buskerud. I dekar har Nordland det største nydyrkede areal — over 200 000 dekar. Mellem 100 000 og 150 000 har Hedmark, Opland, Rogaland, Hordaland, Møre og Romsdal, Sør- og Nord-Trøndelag og Troms.

Økningen i arealet av de viktigste åkervekster under ett er relativt sterkest i Finnmark, Troms og Sør-Trøndelag, dernæst i Nord-Trøndelag, Rogaland, Opland, Vestfold. Nedgang viser Sogn og Fjordane og Hordaland og meget svak økning Vest-Agder, Møre og Romsdal, Telemark og Aust-Agder.

Den samlede produksjon av korn, poteter, rotfrukter, høi og halm i førneheter er etter femårsgjennomsnittet av den opnådde avling øket relativt sterkest i Finnmark, dernæst i Opland, Østfold, Akershus, Hedmark, Vestfold, Troms. Relativt minst er planteproduksjonen øket i Sogn og Fjordane, Hordaland, Møre og Romsdal og Vest-Agder til tross for disse distrikters relativt store nydyrking. Nydyrkingen her har ikke stått i forbindelse med nogen intensivering av driften ellers. Det er vesentlig naturlig eng på innmark som er dyrket op, arealer som under disse klimatiske forhold også gav en relativt bra avling før og økningen i produksjonen blir da relativt liten, mens fylker som Østfold, Akershus og Vestfold ved intensivering av driften har øket sin planteproduksjon betydelig med meget liten nydyrking.

Dette resultat med hensyn til planteproduksjonen gjenspeiler sig tydelig i oppgavene over husdyrholdets utvikling. Også her viser de samme fylker — Sogn og Fjordane, Hordaland, Vest-Agder og Møre og Romsdal — den laveste procentvise økning. Sterkest er husdyrholdet i antall kyrslag øket i Rogaland, dernæst i Østfold, Finnmark, Akershus, Vestfold, Nord-Trøndelag.

Den samlede husdyrproduksjon i kjøttverdi er uten sammenligning øket sterkest i Rogaland, dernæst i Akershus, Østfold og Vestfold. Disse fylker har alle over 70 pct. økning mot gjennomsnittlig for riket 58 pct. Over gjennomsnittet ligger videre Opland, Hedmark og Finnmark. Minst procentvis økning i husdyrproduksjonen viser Sogn og Fjordane, Hordaland, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag — alle under 30 pct.

I Rogaland er særlig fleskeproduksjonen og eggproduksjonen øket meget sterkt, men også for kjøtt og kumelk viser Rogaland sterkere procentvis økning enn noget annet fylke.

Foran er nevnt den betydning den økede anvendelse av kunstgjødsel og kraftfôr har hatt for den samlede økning i produksjonen av henholdsvis plante- og husdyrprodukter. Fylkesvise oppgaver over kjøpet av kunstgjødsel og kraftfôr har man bare for 1929, innhentet ved Jordbrukstillingen samme år. Oppgavene gjelder pengeverdien. Som foran påpekt var bruken både av kunstgjødsel og kraftfôr meget liten i 1900 sammenlignet med nu.

Man hitsetter fra Jordbrukstillingen en fylkesvis oppgave over kjøpet av kunstgjødsel og kraftfôr 20. juni 1928—20. juni 1929 i kr. dekar innmark, for kraftfôr også pr. kyrslag.

	Kunstgjødelse Kr. pr. dekar	Kraftfôr	
		Kr. pr. dekar	Kr. pr. kyrlag
Østfold	1.18	6.96	52.28
Akershus	1.28	7.86	54.18
Hedmark	1.47	4.86	32.15
Opland	1.41	4.22	24.83
Buskerud	1.04	5.13	33.69
Vestfold	1.48	6.81	46.65
Telemark	1.50	6.59	39.93
Aust-Agder	2.34	7.64	39.60
Vest-Agder	2.58	5.95	29.90
Rogaland	4.34	17.59	64.70
Hordaland	1.41	7.41	36.45
Sogn og Fjordane	1.08	3.03	14.35
Møre og Romsdal	0.99	2.73	17.26
Sør-Trøndelag	1.31	2.86	18.69
Nord-Trøndelag	1.65	1.97	14.14
Nordland	0.54	1.49	10.19
Troms	0.78	2.61	14.39
Finnmark	0.60	2.65	17.45
Rikets bygder	1.43	5.37	32.68

Da kraftfôrprisen i 1928—1929 dreiet sig om ca. 20 øre pr. f.e. vil man finne det omtrentlige antall f.e. kraftfôrkjøpet omfattet pr. dekar og pr. kyrlag ved å multiplisere oppgavene i kroner med 5. For Rogaland f. eks. utgjorde det innkjøpte kraftfôr henved 90 f.e. pr. dekar innmark og ca. 325 f.e. pr. kyrlag.

Som tidligere påvist er forbruket av kraftfôr og kunstgjødelse øket sterkt siden 1929, men det foreligger ikke nyere oppgaver over den fylkesvise fordeling.

Nedenstående tabell viser planteproduksjonen (korn, poteter, rotfrukter, høi og halm) i fôrenheter fylkesvis i 1901—1905 og 1931—1935 pr. dekar og kyrlag:

	F.e. pr. dekar		F.e. pr. kyrlag	
	1901—05	1931—35	1901—05	1931—35
Østfold	134	190	1 108	1 056
Akershus	131	190	1 003	1 076
Hedmark	144	199	966	1 086
Opland	130	192	758	965
Buskerud	125	173	867	991
Vestfold	130	192	1 085	1 120
Telemark	132	173	902	862
Aust-Agder	157	200	876	914
Vest-Agder	164	188	809	820
Rogaland	194	248	926	682
Hordaland	159	169	761	733
Sogn og Fjordane	161	162	723	696
Møre og Romsdal	156	173	1 047	985
Sør-Trøndelag	149	182	1 163	1 084
Nord-Trøndelag	154	190	1 273	1 227
Nordland	120	145	855	883
Troms	114	144	659	721
Finnmark	83	102	420	567
Rikets bygder	142	183	927	942

Det er regnet med arealet av de samme vekster som er med i beregningen av planteproduksjonen — korn, poteter, rotfrukter og eng til slått.

Det gjennomsnittlige avlingsutbytte i f.e. pr. dekar er øket fra 142 f.e. i 1901—1905 til 183 f.e. i 1931—1935. Alle fylkene viser økning, men i meget ulike grad. Det er her to faktorer som virker inn — avlen pr. dekar av den enkelte vekst og arealets fordeling på de forskjellige vekstslag. Minst utbytte i f.e. pr. dekar gir engen og da særlig den naturlige eng, størst utbytte i f.e. potetene og rotfruktene.

Da økningen i planteproduksjonen og økningen i antallet av kyrslag er omtrent like sterk (se tabellen s. 29), 31.7 pct. for planteproduksjonen fra 1901—1905 til 1931—1935 og 29.5 pct. for antallet kyrslag fra 1900 til 1935 er det for riket under ett ingen vesentlig endring i antallet av f.e. pr. kyrslag. Av fylkene har dog som før påvist noen øket planteproduksjonen mere enn husdyrholdet, andre det motsatte. Ved sammenligning fylkene mellom av opgavene over planteproduksjonen i forhold til husdyrholdet må man huske på at avlingsopgavene også omfatter korn og poteter til mat — av meget vekslende betydning i de forskjellige fylker. På den annen side er det i beregningen ikke tatt hensyn til utbyttet av grønnfôr, utslåtter og — hvad der veier mest — beitenes avkastning, som er meget forskjellig i de forskjellige distrikter. Videre kommer så det innkjøpte kraftfôr til, samtidig som noen distrikter årvisst selger fôr, mens andre hyppig kjøper fôr.

Hvorledes den samlede husdyrproduksjon beregnet i kjøttverdi¹⁾ forholdt sig til innmarksarealet, antallet kyrslag og folkemengden fylkesvis i 1900 og 1936—1937 fremgår av nedenstående tabell:

	Husdyrproduksjonen i kg kjøttverdi							
	pr. dekar innmark		pr. kyrslag		pr. innbygger i fylket ²⁾		pr. innbygger i fylkets bygder	
	1900	1936—37	1900	1936—37	1900	1936—37	1900	1936—37
Østfold.....	31.6	55.8	314.0	363.2	191.0	281.1	276.8	385.1
Akershus.....	30.9	59.1	270.3	369.7	242.0	234.2	249.2	237.4
Hedmark.....	37.8	58.8	286.1	354.4	271.0	361.6	288.3	380.7
Opland.....	41.2	65.6	271.0	360.0	291.2	415.7	325.0	449.8
Buskerud.....	39.6	58.9	308.0	370.5	200.1	230.2	276.5	308.7
Vestfold.....	34.0	58.1	303.5	365.9	175.7	234.1	272.9	343.7
Telemark.....	42.6	67.8	323.4	365.8	171.9	199.8	232.4	290.5
Aust-Agder.....	54.0	70.4	318.2	352.6	118.2	166.7	143.2	220.9
Vest-Agder.....	53.7	76.5	287.9	380.0	148.2	219.8	204.3	324.3
Rogaland.....	43.1	104.4	231.3	333.5	162.3	302.4	257.0	525.2
Hordaland.....	52.7	61.4	262.6	295.4	205.8	208.2	205.8	208.2
Sogn og Fjordane....	51.0	58.1	244.3	270.1	266.2	307.5	269.0	312.3
Møre og Romsdal....	34.7	43.1	253.5	278.1	170.6	175.3	210.0	224.6
Sør-Trøndelag.....	36.3	46.4	307.2	301.9	200.8	200.5	279.7	291.1
Nord-Trøndelag.....	31.7	45.7	295.8	325.7	252.6	339.3	272.0	370.0
Nordland.....	33.8	46.4	256.8	291.8	136.5	175.3	142.3	199.1
Troms.....	42.9	50.3	259.7	272.6	152.9	167.7	168.7	196.1
Finnmark.....	45.4	47.7	252.5	271.9	89.5	87.7	112.9	105.9
Rikets bygder.....	38.5	58.3	277.8	332.1	170.0	213.9	236.1	299.0

¹⁾ Se note 2 s. 22.

²⁾ Folkemengden i Oslo og Bergen er tatt med i rikstallet, men ikke under Akershus og Hordaland. For 1936—37 er benyttet folkemengden i 1930.

Pr. dekar innmark er den samlede husdyrproduksjon omregnet i kjøttverdi øket fra 38.5 kg i 1900 til 58.3 kg i 1936—1937. Ved sammenligning av tallene fra fylke til fylke må man også her være opmerksom på utslåttene, beitenes og det kjøpte kraftfôrs ulike betydning distriktsvis.

Som før påpekt er husdyrproduksjonen steget betydelig sterkere enn antallet av husdyr. Regnet pr. kyrlag er produksjonen øket fra 277.8 kg kjøttverdi i 1900 til 332.1 kg i 1936—1937.

Pr. innbygger i riket (se note 2 foreg. side) er produksjonen øket fra 170 kg til 213.9 kg. I enkelte fylker, som f. eks. Akershus, er dog folkemengden øket sterkere enn husdyrproduksjonen. I forhold til den samlede folkemengde i fylket var husdyrproduksjonen i 1936—1937 størst i Opland, dernæst i Hedmark, Nord-Trøndelag, Sogn og Fjordane og Rogaland. Alle disse ligger over 300 kg. Minst i forhold til folkemengden er husdyrproduksjonen i Finnmark, Aust-Agder, Troms, Nordland og Møre og Romsdal.

Holder man byene utenfor og regner bare med bygdenes folkemengde får man en økning fra 236.1 kg i 1900 til 299.0 i 1936—1937. I forhold til bygdenes folkemengde har Rogaland den største husdyrproduksjon, dernæst Opland, Østfold, Hedmark og Nord-Trøndelag. Minst har Finnmark, Troms og Nordland.

Det vilde vært av interesse også å foreta denne utregning for selve landbruksbefolkningen, men fylkesvise opgaver for denne foreligger ikke for 1930.

VI. Priser på landbruksprodukter, produksjonsmidler m. v.

De følgende sammenstillinger belyser prisutviklingen i 1937 sammenlignet med 1936 for en del viktigere landbruksprodukter og produksjonsmidler m. v.

Byråets engrosprisindeks for jordbruksvarer (1913 = 100) var i de enkelte måneder av 1937 sammenlignet med 1936:

	Vegetabiliske		Animalske		Jordbruksvarer i alt	
	1937	1936	1937	1936	1937	1936
Januar	160	135	128	130	138	131
Februar	162	135	129	129	139	131
Mars	164	135	132	129	142	131
April	175	135	130	127	144	129
Mai	174	136	134	121	147	126
Juni	174	135	136	123	148	127
Juli	179	134	148	123	157	127
August	178	133	147	128	157	130
September	176	138	151	130	159	133
Oktober	174	139	150	129	158	132
November	176	139	152	131	159	134
Desember	177	148	152	130	160	136
Året	172	137	141	128	151	131

Ved utregningen av indekstallene er prisene på de enkelte varer tillagt vekt i forhold til deres betydning i den innenlandske engrosomsetning.

Byråets prisindeks for jordbruksvarer lå på lavpunktet første halvår 1933 — mellom 106 og 110; steg så, med noget tilbakeslag i første halvår 1934 og 1935, til 131 i desember 1935. Dette nivå var uforandret i de tre første måneder av 1936, med nedgang igjen til 126 i mai og derefter stigning til 136 i desember. Nedgangen i første halvår 1936 skyldtes gruppen animalske jordbruksvarer. Stigningen fortsatte i 1937 til september — 159. Oktober viste 1 point nedgang, november og desember igjen hver 1 point opgang. Som gjennomsnitt for 1937 er indekstallet for jordbruksvarer i alt 151 mot 131 i 1936, særskilt for de vegetabiliske 172 mot 137, for de animalske 141 mot 128.

Ved siden av denne Byråets prisindeks utarbeider Instituttet for driftslære og landbruksøkonomi ved Norges Landbrukshøiskole en jordbrukets prisindeks på et noget annet grunnlag. Basis er her 1909—1914 = 100 og veiningen foretas etter forholdstall funnet ved Selskapet for Norges Vels regnskapsundersøkelser for norske gårdsbruk.

For 1937¹⁾ og 1936 viser denne beregning følgende indekstall:

	Plante- produkter		Husdyr- produkter		Total- indeks		Tekniske produksjons- midler ²⁾	
	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936
Januar	159	148	142	138	145	140	148	138
Februar	162	151	142	137	147	140	151	137
Mars	166	151	143	135	148	139	149	136
April	162	152	143	133	147	137	149	140
Mai	159	148	149	133	151	136	153	141
Juni	171	141	154	135	157	136	154	141
Juli	178	139	165	138	167	138	154	141
August	166	133	168	142	167	140	156	142
September	156	134	166	143	164	141	156	144
Oktober	156	140	167	144	164	143	158	143
November	163	143	166	143	165	143	158	143
Desember	173	147	166	145	168	145	158	145
Året ³⁾	164	144	156	139	158	140	154	141

¹⁾ Tallene for 1937 er foreløbige. ²⁾ Kraftfôravgiften medregnet. ³⁾ Uveiet gjennomsnitt for kalenderåret.

Sammenlignet med indekstallene for tekniske produksjonsmidler lå totalindekset for jordbruksvarer i de 5 første måneder av 1937 noget under, siden har det ligget over, i desember således 168 mot 158.

De to indeksserier — Byråets og Instituttets — bygger som nevnt på helt forskjellig grunnlag — forskjellig utgangår, forskjellige veiningstall og forskjellig prismateriale — så de kan ikke direkte sammenlignes. Forskjellen kommer — ved sammenligning av tallene for de år det her gjelder — særlig frem for planteproduktenes vedkommende, hvor det etter Byråets indeks er en stigning fra 1936 til 1937 fra 137 til 172 eller 25.5 pct., efter Instituttets fra 144 til 164 eller 13.9 pct. Byråets indekstall bygger på engrosomsetningen av

norske og innførte varer under ett; tallet for planteprodukter bestemmes her i første rekke av melprisenes svingninger. Ved Instituttets beregning er det den betydning korn, poteter og høi har i omsetningen ved de norske gårdsbruk som legges til grunn for veiningen; her får svingningene i f. eks. potetprisene, langt større innflytelse på indekstallet.

For de animalske jordbruksvarer er forskjellen i de to serier mindre fremtredende, 10.1 pct. stigning etter Byråets indeks mot 12.2 pct. etter Instituttets. For jordbruksvarer i alt en stigning på 15.3 pct. fra 1936 til 1937 etter Byråets indeks mot 12.9 pct. etter Instituttets.

Statens innkjøpspriser for norsk korn var i kr. pr. 100 kg:

	1937					1936			
	Hvete	Rug	Bygg	Havre		Hvete	Rug	Bygg	Havre
$\frac{1}{1} - \frac{1}{4}$	25.25	22.00	21.75	16.50	$\frac{1}{1} - \frac{31}{5}$	24.00	20.00	16.75	15.00
$\frac{2}{4} - \frac{31}{5}$	27.50	22.00	21.75	17.50	$\frac{24}{8} - \frac{18}{11}$	24.00	21.25	18.50	15.50
$\frac{23}{8} - \frac{31}{12}$	27.50	22.00	21.75	18.00	$\frac{19}{11} - \frac{27}{12}$	24.00	22.00	20.00	15.50
					$\frac{28}{12} - \frac{31}{12}$	25.25	22.00	21.75	16.50

For korn av 1936-avlingen var statens innkjøpspris ved sesongens åpning kr. 24.00 for hvete, kr. 21.25 for rug, kr. 18.50 for bygg og kr. 15.50 for havre — etter hvert stigende til henholdsvis kr. 27.50, kr. 22.00, kr. 21.75 og kr. 17.50. Disse siste priser fikk dog liten betydning for selgerne; det meste av omsetningen foregår tidlig i sesongen. For 1937-avlingen åpnet innkjøpssesongen med kr. 27.50 for hvete, kr. 22.00 for rug, kr. 21.75 for bygg og kr. 18.00 for havren, altså betydelig høiere priser enn foregående år; minst er forskjellen for rugen. Disse priser var uforandret til 14. mars 1938, da hveten blev satt ned til kr. 25.75.

For meieriprodukter belyses prisutviklingen ved følgende tall hentet fra meierienes månedsoppgaver til meieristatistikken. Prisene gjelder de av meieriene opnådde engrospriser, cif., for almindelig god handelsvare, i kr. pr. kg.

	Smør		Helfet gaudaost		Halvfet nøkkelost		Bl. geit-mysost		Mysost	
	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936
Januar	2.56	2.54	1.33	1.31	1.05	1.02	1.21	1.24	0.38	0.37
Februar	2.62	2.53	1.37	1.28	1.11	1.01	1.29	1.24	0.39	0.39
Mars	2.67	2.53	1.43	1.29	1.14	1.00	1.36	1.26	0.41	0.37
April	2.73	2.54	1.49	1.28	1.22	1.00	1.43	1.24	0.45	0.37
Mai	2.73	2.54	1.50	1.29	1.20	1.00	1.45	1.23	0.47	0.37
Juni	2.77	2.54	1.53	1.28	1.23	0.99	1.45	1.23	0.48	0.37
Juli	2.80	2.55	1.56	1.27	1.27	1.00	1.45	1.17	0.49	0.36
August	2.81	2.55	1.58	1.27	1.30	0.97	1.45	1.13	0.50	0.37
September	2.81	2.55	1.63	1.27	1.37	1.00	1.46	1.13	0.52	0.37
Oktober	2.82	2.54	1.66	1.30	1.41	1.03	1.50	1.18	0.52	0.38
November	2.87	2.55	1.65	1.31	1.38	1.05	1.50	1.22	0.52	0.38
Desember	2.94	2.55	1.66	1.32	1.39	1.04	1.50	1.21	0.52	0.38
Året	2.76	2.54	1.53	1.29	1.26	1.01	1.42	1.21	0.47	0.37

I 1936 var det i det hele tatt små svingninger i prisene på meieriprodukter, smørprisen var praktisk talt uforandret fra august 1935 til utgangen av 1936, ostepreisene gikk litt ned i første del av 1936 med stigning igjen mot slutten av året. 1937 derimot viser en betydelig stigning i prisene på meieriprodukter.

Norske Melkeprodusenters landsforbunds notering for utsalgspriser for melk og fløte blev forhøiet fra 1. januar 1937 med 2 øre pr. l. for nysilt melk og 10 øre pr. l. for fløte og ytterligere med samme beløp fra 1. mai 1937.

Meierienes utbetalingspriser til melkeprodusentene blev forhøiet med ca. 1 øre pr. kg fra 1935 til 1936 og er etter de foreliggende opgaver ytterligere forhøiet ca. 1.6 øre i 1937.

Efter opgaver innhentet ved Landbrukets priscentral hitsettes en del priser på andre landbruksprodukter. Prisene gjelder partisalg fra produsent, prima vare, levert avsetningsstedet.

	Høi		Poteter		Oksekjøtt		Flesk		Egg		Ferske huder	
	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936
	Kr. pr. 100 kg		Kr. pr. 100 kg		Kr. pr. kg		Kr. pr. kg		Kr. pr. kg		Kr. pr. kg	
Januar	8.81	7.78	7.32	7.58	1.37	1.34	1.34	1.34	1.31	1.42	0.87	0.81
Februar.....	9.57	7.78	7.91	7.84	1.36	1.31	1.30	1.24	1.27	1.36	0.88	0.80
Mars	10.43	8.05	8.16	8.31	1.37	1.30	1.23	1.22	1.52	1.39	0.90	0.77
April	10.72	8.20	8.17	8.42	1.41	1.30	1.19	1.18	1.32	1.32	0.99	0.78
Mai	9.99	8.18	7.93	8.19	1.48	1.29	1.20	1.09	1.13	1.04	1.01	0.79
Juni	9.46	8.06	8.20	7.54	1.63	1.30	1.25	1.13	1.12	1.04	0.94	0.74
Juli	8.91	8.07	11.65	9.31	1.90	1.32	1.36	1.19	1.32	1.20	0.93	0.72
August	8.19	8.12	9.66	7.14	1.92	1.37	1.39	1.27	1.43	1.38	0.99	0.74
September	7.64	8.29	9.08	6.28	1.91	1.41	1.41	1.27	1.69	1.50	1.01	0.75
Oktober	6.95	8.44	9.09	6.28	1.89	1.41	1.40	1.25	1.97	1.73	0.94	0.79
November.....	6.85	8.34	9.30	6.43	1.88	1.43	1.40	1.28	2.05	1.87	0.82	0.83
Desember	7.01	8.50	9.63	6.75	1.80	1.42	1.39	1.36	1.96	1.65	0.70	0.85
Året.....	8.71	8.15	8.84	7.51	1.66	1.35	1.32	1.23	1.51	1.41	0.92	0.78

Potetprisen lå i de fem første måneder av 1937 gjennomgående lavere enn i 1936, siden har prisen ligget betydelig høyere enn i 1936, i desember således kr. 9.63 mot kr. 6.75.

For høiprisen er det motsatte tilfelle. Det knappe fôrår 1936 bevirket at høiprisen gikk adskillig op; gjennom hele første halvår 1937 var den betydelig høyere enn samme tidsrum i 1936. Med den store høiavling i 1937 falt prisen igjen og var i desember 1937 kr. 7.01 mot kr. 8.50 i 1936.

Prisen på oksekjøtt falt litt fra de siste måneder av 1936 til de første måneder av 1937, men lå dog høyere enn tilsvarende tid i 1936. Utover sommeren gikk kjøttprisen sterkt op, i august 1937 var prisen på oksekjøtt således oppe i kr. 1.92 pr. kg mot kr. 1.37 i august 1936. Siden er den falt litt og var i desember kr. 1.80.

Også fleskeprisen har vært høyere i 1937 enn i 1936.

Eggprisen lå i årets to første måneder lavere enn i 1936, siden har den vært høyere, i desember kr. 1.96 mot kr. 1.65.

Også prisen på huder og skinn har vært betydelig høiere i 1937 enn i 1936. De siste måneder bragte dog et sterkt tilbakeslag i skinnprisene.

Som det fremgår av det foregående er prisene på jordbruksproduktene stort sett steget betydelig i 1937. Men også prisene på produksjonsmidlene er steget.

Kraftfôrprisene reguleres fra 24. juni 1935 ved hjelp av den kraftfôravgift som Stortinget har vedtatt. Satsene for denne er forskjellig for de forskjellige slags kraftfôr og skal variere etter markedsforholdene, slik at den gjennomsnittlige førehetspris skal ligge på et bestemt nivå, opprinnelig satt til 14.5 øre pr. f.e., fra 2. november 1936 forhøiet til 15 øre og ved stortingsbeslutning 14. mai 1937 ytterligere forhøiet til 17 øre pr. f.e. Avgiften er inkludert i de senere noteringer. Reguleringen foregår gruppevis, og de enkelte fôrslags pris vil kunne variere både over og under gjennomsnittsprisen.

De først fastsatte avgifter lå mellom kr. 2.25 og kr. 3.00 pr. 100 kg. Ved utgangen av 1935 var avgiften for mais oppe i kr. 4.00 pr. 100 kg, for de andre grupper fra kr. 2.00 til kr. 3.50. Med den stigende kraftfôrpris på verdensmarkedet sank avgiften etter hvert gjennom hele 1936 og første del av 1937. Ved utgangen av 1936 var den kr. 2.00 for mais, for de andre grupper mellom kr. 0.50 og kr. 1.25. Denne utvikling fortsatte i de første måneder av 1937 inntil avgiften fra 8. april til 14. mai var kommet ned i 50 øre pr. 100 kg for alle grupper.

Ved stortingsbeslutning 14. mai blev prisleiet forhøiet fra 15 til 17 øre og avgiften blev fra denne dato forhøiet til kr. 2.00 i gruppe I, kr. 1.50 i II, kr. 2.50 for mais og kr. 1.00 i gruppe III. Avgiften for mais blev 10. desember satt ned til kr. 1.50.

For tilbakebetaling av avgiften for det avgiftsfrie kvantum gjaldt for 1935—1936 en sats på kr. 2.90 pr. 100 kg, for 1936—1937 kr. 1.30 pr. 100 kg.

Efter noteringene i «Samvirke» var prisen pr. 15. i hver måned i 1937 og 1936 i kr. pr. 100 kg:

	Maisgrøp		Jordnøttmel		Ruggris		Sildemel	
	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936
15. januar	16.50	14.75	20.75	19.00	13.30	12.20	23.50	21.25
15. februar	16.50	14.75	21.00	19.00	14.30	12.20	25.50	19.80
15. mars	16.25	14.75	19.75	18.75	14.30	12.20	24.00	19.00
15. april	16.75	15.35	19.75	19.50	14.30	12.20	27.50	20.75
15. mai	18.00	15.35	20.75	19.25	14.80	12.20	27.00	21.00
15. juni	18.00	15.50	19.50	19.00	14.80	12.20	26.25	20.00
15. juli	18.00	15.75	19.50	19.50	14.80	12.20	26.25	20.25
15. august	18.25	16.50	20.00	20.25	14.80	12.20	27.25	21.00
15. september	18.25	16.50	20.00	20.00	14.80	12.20	27.25	21.50
15. oktober	18.50	16.25	20.50	19.50	14.80	11.70	27.25	21.50
15. november	18.90	16.25	21.00	20.00	14.80	12.20	27.50	22.00
15. desember	18.90	16.25	21.00	20.50	15.40	12.20	27.50	22.75
Året	17.63	15.64	20.27	19.46	14.55	12.16	26.32	20.90

(Årsprisen er gjennomsnitt av de 24 noteringer i året — pr. 1. og 15. i hver måned.)

Bortsett fra den forhøielse av prisene som fulgte med Stortingets beslutning om forhøielse av prisleiet for kraftfôr er det i 1937 relativt små endringer i kraftfôrprisene. En undtagelse danner dog sildemelet som i 1937 er steget sterkt i pris.

Kunstgjødselfrisene var etter Felleskjøpets noteringer (levert fra Oslo eller andre lagere ved Oslofjorden) i kr. pr. 100 kg.

		Kalksalpeter 15.5 % N.	Superfosfat 20 %	Kaligjødsel 40 %
1936	15. mars	13.90	6.12	13.60
	15. november	13.50	5.94	12.85
1937	15. mars	14.20	6.34	13.40
	15. november	14.40	8.00	13.20

Kunstgjødselfrisene våren 1937 sammenlignet med våren 1936 viste litt stigning for kalksalpeter og superfosfat, litt nedgang for kali. Fra høsten 1936 til høsten 1937 er det betydelig prisstigning, særlig for superfosfat.

For maskiner og redskaper kan nevnes følgende priser i kr. (Felleskjøpet).

	Plog (norsk 11")	Harv (9 t.)	Slåmaskin (2 hestes)	Arbeids- kjerre	Høi- vogn
Våren 1936	151	79	385	155	240
» 1937	160	84	395	170	265

For plog og harv blev prisen ytterligere forhøiet med 10 pct. fra 30. mars 1937.

Over arbeidslønnen i jordbruket har man årlige opgaver fra 1915—1916, de første år innhentet av Selskapet for Norges Vel, senere av Byrådet. Opgavene har i de senere år vært offentliggjort i Stat. Medd., sist for 1936—1937 i Stat. Medd. for 1937, nr. 6.

Opgavene innhentes ved spørreskjemaer som sendes ut til 4 gårdbrukere i hvert herred. For 1936—1937 kom det inn i alt 1 726 opgaver.

Tabell 4 viser for alle de lønnsformer disse opgaver omfatter, gjennomsnittslønnen for rikets bygder i 1936—1937, sammenlignet med 1935—1936, og gjennomsnittslønnen fylkesvis i 1936—1937. Det var en gjennomsnittlig stigning i lønningene fra 1935—1936 på 7 pct. for menn og 6 pct. for kvinner mot foregående år 4 pct. for menn og 3 pct. for kvinner. Begge år gjorde stigningen sig sterkest gjeldende i Østlandsfylkene. De tilsvarende opgaver for 1937—1938 foreligger ennå ikke ferdig bearbeidet. For Østlandsfylkene er det siste år en gjennomsnittlig stigning i årslønn for tjenestegutter på vel 22 pct. og for tjenestejenter ca. 16 pct.

Følgende tabell viser bevegelsen i arbeidslønnen i jordbruket i tidsrummet 1915—1916 til 1936—1937.

År	Årslønn (hertil kost og losji)		Daglønn i sommerhalvåret på egen kost						Daglønn for skogsarbeide i vinterhalvåret		Gj.sn.l. dagsfortj. for skogskjøring (mann og hest)
			Våronn		Slåttonn		Skuronn		På ar- beidsg. kost	På egen kost	
	Tje- neste- gutter	Tje- neste- jenter	Menn	Kvin- ner	Menn	Kvin- ner	Menn	Kvin- ner			
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
1915—16	391	202	3.64	2.12	4.00	2.35	3.64	2.22	2.39	3.69	11.03
1916—17	511	249	4.95	2.76	5.44	2.96	4.97	2.86	3.48	5.48	—
1917—18	694	328	7.13	3.93	7.86	4.21	7.27	4.17	5.31	8.38	22.78
1918—19	963	450	9.66	5.43	10.27	5.92	9.83	6.02	7.04	10.67	26.13
1919—20	1201	613	11.55	6.53	12.42	7.06	11.41	6.81	7.75	11.51	27.32
1920—21	1355	703	12.50	7.09	13.64	7.67	12.71	7.44	8.94	13.68	29.40
1921—22	1120	640	10.28	6.13	11.06	6.64	10.11	6.44	6.26	9.44	—
1922—23	880	562	8.03	5.02	8.63	5.39	7.94	5.19	5.04	7.57	14.84
1923—24	811	531	7.47	4.74	8.14	5.14	7.49	4.95	4.98	7.59	15.33
1924—25	864	552	7.97	5.11	8.66	5.45	8.06	5.29	5.35	8.19	15.86
1925—26	804	519	7.60	4.85	8.18	5.19	7.56	4.98	4.57	7.03	12.98
1926—27	662	445	6.27	4.09	6.81	4.34	6.20	4.17	3.76	5.72	9.27
1927—28	579	391	5.43	3.63	5.94	3.90	5.38	3.80	3.35	5.08	8.33
1928—29	531	361	5.09	3.40	5.51	3.60	5.01	3.47	3.13	4.77	7.87
1929—30	519	352	4.95	3.31	5.37	3.50	4.87	3.39	3.16	4.73	7.84
1930—31	491	338	4.72	3.15	5.14	3.37	4.71	3.29	2.99	4.51	7.42
1931—32	455	319	4.34	2.93	4.72	3.15	4.35	3.02	2.73	4.11	6.88
1932—33	428	304	4.03	2.75	4.40	2.94	4.04	2.85	2.60	3.87	6.57
1933—34	412	291	3.93	2.66	4.26	2.85	3.90	2.74	2.48	3.77	6.38
1934—35	412	291	3.92	2.68	4.27	2.89	3.95	2.79	2.63	3.89	6.61
1935—36	429	298	4.06	2.75	4.38	2.96	4.08	2.87	2.75	4.03	6.76
1936—37	460	317	4.29	2.92	4.63	3.13	4.31	3.05	3.04	4.44	7.29

For å belyse svingningene i eiendomsprisene utarbeides det årlig opgaver over den gjennomsnittlige skyldmarksverdi på grunnlag av opgaver fra sorenskriverne over de i året tinglyste eiendomssalg. Beregningen skal gjelde almindelige jordbruk omsatt i fritt salg. Salg hvor særlige forhold antas å ha betinget en vesentlig høiere kjøpesum enn for almindelige jordbruk, som: hvor det hører meget skog til eiendommen, industrianlegg, stor husverdi, sådan beliggenhet ved by at det solgte kan antas bestemt til byggetomt eller lignende, er ikke tatt med. På den annen side er heller ikke tatt med salg hvor slektskap eller andre personlige forhold antas å ha hatt innflytelse på fastsettelse av kjøpesummens størrelse, f. eks. salg mellom foreldre og barn. Eiendommer utlagt ved skifte eller solgt ved tvangsauksjon m. m. er heller ikke tatt med.

Eiendomsprisene steg uavbrutt fra 1913 til 1920, da maksimum blev nådd med kr. 7 763 pr. skyldmark mot kr. 2 664 i 1913. Stigningen var særlig sterk i årene 1916, 1917 og 1918. Etter 1920 har eiendomsprisene gått ned, når 1924 undtas, helt til 1932. Senere har det vært stigning. For 1936 var prisen pr. skyldmark kr. 5 099 eller 91 pct. høiere enn i 1913.

Nedgangen i eiendomsprisene var sterkest i årene 1921 og 1922, 1926 og 1927 og 1930—1932. I 1933 begynte eiendomsprisene igjen å stige, og stigningen har vært ganske sterk i årene 1934—1936.

Bevegelsen i eiendomsprisene i rikets bygder siden 1913 fremgår av følgende sammenstilling:

	Endring fra foreg. år:		Endring fra foreg. år:		Endring fra foreg. år:
1913.....	100	1921.....	267 ÷ 8.2 pct.	1929.....	185 ÷ 3.3 pct.
1914.....	104 + 4.4 pct.	1922.....	246 ÷ 8.0 »	1930.....	171 ÷ 7.8 »
1915.....	112 + 7.2 »	1923.....	238 ÷ 3.2 »	1931.....	159 ÷ 6.7 »
1916.....	127 + 13.6 »	1924.....	245 + 3.1 »	1932.....	148 ÷ 7.15 »
1917.....	190 + 49.6 »	1925.....	243 ÷ 1.0 »	1933.....	149 + 0.89 »
1918.....	270 + 41.7 »	1926.....	211 ÷ 13.1 »	1934.....	159 + 6.95 »
1919.....	289 + 7.3 »	1927.....	193 ÷ 8.5 »	1935.....	176 + 10.27 »
1920.....	291 + 0.8 »	1928.....	191 ÷ 0.8 »	1936.....	191 + 8.88 »

Stigningen i eiendomsprisene fra 1935 til 1936 var sterkest i Vestfold med 15.9 pct., Akershus med 12.2 pct., Rogaland med 11.1 pct. og Møre og Romsdal med 10.3 pct. I de andre fylker var stigningen mellom 4.5 og 9.7 pct.

Følgende tabell viser skyldmarksverdien fylkesvis i de enkelte år fra 1929—1936 og i gjennomsnitt for femårene 1931—1935 og 1932—1936.

Bygdene fylkesvis	Gjennomsnittspriser pr. skyldmark									
	1931—	1932—	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	1935	1936								
	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner
Østfold	4 601	4 736	5 024	5 016	4 506	4 391	4 145	4 895	5 013	5 238
Akershus.....	4 921	5 096	5 751	5 442	4 916	4 683	4 606	4 849	5 284	5 930
Hedmark	4 028	4 131	4 918	4 537	3 919	3 537	3 969	4 167	4 398	4 604
Opland	3 760	3 825	4 819	4 099	3 858	3 379	3 663	3 763	4 176	4 580
Buskerud	4 793	4 900	5 828	4 902	5 135	4 136	4 432	5 087	5 256	5 620
Vestfold	4 741	4 804	5 503	4 978	5 242	4 748	4 427	4 567	4 783	5 543
Telemark	4 440	4 401	5 908	5 269	4 857	4 517	4 171	4 302	4 328	4 572
Aust-Agder	4 709	4 728	5 365	4 983	4 839	4 383	4 642	4 613	4 892	5 154
Vest-Agder	4 840	5 085	5 416	4 928	4 900	4 593	4 500	4 810	5 578	6 020
Rogaland	4 635	4 951	4 605	4 781	4 659	4 099	4 196	4 321	5 694	6 324
Hordaland	3 689	3 822	4 156	3 866	3 646	3 403	3 309	3 789	4 414	4 694
Sogn og Fjordane	3 395	3 577	3 577	3 396	3 111	3 087	3 372	3 469	4 025	4 208
Møre og Romsdal	3 275	3 504	3 506	3 396	3 001	2 997	3 107	3 455	3 909	4 312
Sør-Trøndelag	3 753	3 886	4 340	3 983	3 810	3 576	3 374	3 634	4 391	4 590
Nord-Trøndelag	3 325	3 476	3 901	3 870	3 164	3 101	3 229	3 504	3 815	4 039
Nordland	3 280	3 393	3 440	3 227	3 229	3 105	3 162	3 248	3 594	3 903
Troms	3 743	3 946	4 075	3 928	3 509	3 295	3 558	3 865	4 522	4 792
Riket (Finnmark undt.)..	4 232	4 372	4 930	4 543	4 239	3 936	3 971	4 247	4 683	5 099

De opførte gjennomsnittspriser er både for de enkelte fylker og for riket beregnet ved å dividere salgssummen med den samlede matrikkelskyld for de eiendommer som er tatt med.

Ved bedømmelse av tallene må man huske på at skyldmarksverdien varierer sterkt etter brukets størrelse. Den er størst for de minste eiendommer og faller stort sett jevnt med økende antall skyldmark pr. eiendom. Se ellers Stat. Medd. for 1937, nr. 6.

VII. Landbruksproduksjonens verdi og tilstrekkelighet m. v.

a) *Avlingens verdi.*

Nedenstående sammenstilling viser avlingens beregnede verdi i 1937 sammenlignet med 1936, 1935, 1934, 1932 og 1929. Da de vanlige prisnoteringer gjelder førsteklasses vare, er det ved verdiberegningen benyttet priser som ligger noget lavere enn disse; totalavlingen vil alltid omfatte en del mindreværdig vare, samtidig som det jo bare er en mindre del av avlingen som omsettes ved direkte salg.

Verdi i 1 000 kr.

	1937	1936	1935	1934	1932	1929
Hvete	16 989.3	12 540.7	11 191.7	6 553.0	3 160.5	4 493.0
Rug	2 249.4	2 158.0	2 209.8	1 754.8	1 789.7	2 595.0
Bygg	25 188.5	20 664.0	18 508.8	17 910.0	15 378.7	16 776.0
Havre	30 155.4	22 260.4	23 646.8	21 155.2	24 181.4	26 445.0
Blandkorn	1 686.0	1 367.7	1 373.0	1 280.0	1 422.5	1 714.0
Erter	413.6	387.2	404.0	357.4	402.2	435.0
Korn og erter i alt	76 682.2	59 378.0	57 334.1	49 010.4	46 335.0	52 458.0
Poteter	55 935.8	42 563.1	45 822.9	36 024.5	46 575.3	54 001.0
Høi	174 085.7	138 100.9	157 273.2	155 550.5	122 658.1	140 847.0
Korn, poteter og høi....	306 703.7	240 042.0	260 430.2	240 585.4	215 568.4	247 306.0
Halm	18 157.8	16 466.7	16 801.9	15 680.2	13 000.0	15 000.0
Førnepe og kålrot	10 799.8	10 764.5	10 597.6	10 834.4	15 000.0	14 000.0
Grønnfôr	4 023.7	4 270.1	4 249.0	4 368.0		
Tilsammen	339 685.0	271 543.3	292 078.7	271 468.0	243 568.4	276 306.0
Havebruket ¹⁾	45 306.0	42 508.0	46 062.0	37 637.0	35 000.0	40 000.0
I alt	384 991.0	314 051.3	338 140.7	309 105.0	278 568.4	316 306.0

¹⁾ Se side 16.

Hertil kommer så beitenes og utslåttens avkastning, avfall fra havebruket og verdien av forskjellig slags hjelpefôr som lyng, løv o. lign. Etter Beitetellingen 1935 er utbyttet av beitenes det år beregnet til i alt ca. 780 000 tonn f.e. eller regnet etter 15 øre pr. f.e. ca. 117 mill. kr.

Årlige beregninger over verdien av korn-, potet- og høiavlingen siden 1900 er offentliggjort i Statistisk Årbok. (Man henviser til hvad foran er nevnt om beregningene av høstutbyttet før 1925.) For verdien av korn- og potetavlingen har man beregninger også før 1900 i forbindelse med de forskjellige tellinger. Kornavlingens verdi i kroner lå helt fra 1880-årene til like før krigen i almindelighet mellom 35 og 40 mill. kr. Potetavlingens verdi lå før krigen i almindelighet mellom 25 og 30 mill. kr.

Det er bare en mindre del av planteproduksjonen som går til direkte forbruk, den vesentligste del går som råstoff i husdyrproduksjonen.

Til direkte forbruk må man regne med hele det beløp som er ført op for

havebruket, idet det ved denne beregning ikke er tatt hensyn til mengde eller verdi av det avfall som går til opfôring.

Av korn- og potetavlingen regner man med at ca. en tredjedel — regnet i fôrenheter — går til direkte forbruk, men da man må regne med en noget høiere verdi for denne del har man regnet med henimot halvparten av korn- og potetavlingens verdi i kroner til direkte forbruk. Av kålroten brukes en del til mat uten at man har nogen sikre holdepunkter for hvor meget det dreier sig om.

Utførselen av planteprodukter spiller liten rolle, bortsett fra høi i enkelte år. I 1934 da utførselen av høi var særlig stor var verdien herav ca. 2 mill. kr., i 1935 1.4 mill. kr., i 1936 ca. 300 000 kr. Av frukt, bær, grønnsaker og poteter under ett har det i de senere år vært utført for 500—700 000 kr.

I alt har man i de senere år regnet med at verdien av den del av planteproduksjonen som har gått til direkte forbruk har vært mellom 75 og 95 mill. kr. årlig, i 1937 105 mill. kr. Resten av planteproduksjonen foredles videre, gjennom husdyrene, til melk, kjøtt, fleisk o. s. v. og kommer således igjen i den for disse produkter beregnede verdi.

b) *Verdien av husdyrproduktene. Landbruksproduksjonens totalverdi.*

Ved fastsettelsen av den pris man vil bruke ved verdiberegningen, må man også for husdyrproduktene ta hensyn til at ikke hele produktmengden tilfredsstillende kravet til «prima vare» og at den del av melkemengden som ikke meieribehandles antagelig utnyttes noget dårligere enn den som omsettes gjennom meieriene. Under hensyntagen hertil har man for en del av de senere år beregnet verdien i mill. kr.

	1937 ¹⁾	1936	1935	1934	1932	1929 ²⁾
Kjøtt i alt	82	65	65	63	55	85
Fleisk	51	44	40	40	35	45
Egg	30	28	25	23	20	30
Melk	218	195	180	160	156	190
Ull etc.	10	10	10	9	8	10
Tilsammen	391	342	320	295	274	360
Pelsdyravlen ³⁾	30	33	25	20	10	15
Husdyrbruket i alt	421	375	345	315	284	375

Legger man hertil verdien av havebruksproduktene og verdien av korn og poteter til mat får man i mill. kr.

Husdyrbruket i alt	421	375	345	315	284	375
Havebruket	45	43	46	38	35	40
Korn og poteter til mat	60	50	50	40	40	50
I alt	526	468	441	393	359	465

¹⁾ Foreløbige tall. ²⁾ Jordbrukstillingen 1929, fjerde hefte. ³⁾ Se side 47.

Det sterke prisfall i 1929 til 1932 bevirket en nedgang i verdien av jordbrukets bruttoavkastning på vel 100 mill. kr. Med den økede produksjon og senere stigning i prisene var verdien i 1936 igjen kommet op på samme nivå som i 1929.

En foreløbig beregning for 1937 viser en verdi av i alt 526 mill. kr.

I beregningen av husdyrproduksjonens verdi er det dog en dobbeltpostering for kjøtt, melk og egg som er brukt til revefôr. Det samlede fôrforbruk i pelsdyrgårdene hadde i 1933—1934 en verdi av 7.6 mill. kr., i 1935—1936 vel 15 mill. kr., hvorav vel halvparten er norske husdyrprodukter. For 1937 vil man anslå det fradrag som skulde gjøres i husdyrproduksjonens totalverdi av denne grunn til ca. 10 mill. kr. Verdien av husdyrproduksjonen i 1937 blir da 411 mill. kr. og totalverdien 516 mill. kr.

Som tidligere omtalt brukes det nu i vår jordbruksproduksjon betydelige mengder av råstoffer som ikke skriver sig fra norsk jordbruk, som kunstgjødsel og kraftfôr og til pelsdyravlen hvalkjøtt, fisk o. lign. Verdien av disse råstoffer må trekkes fra om man vil ha frem den del av produksjonsverdien som skriver sig fra det norske jordbruk, «bearbeidelsesverdien» om man vil kalle det så. For 1937 var verdien av disse brukte råstoffer ca. 95—100 mill. kr. «Bearbeidelsesverdien» skulde således for 1937 være ca. 415—420 mill. kr.

Beregner man på samme grunnlag som foran for årene 1929—1937 gjort verdien av landbruksproduksjonen i 1900, 1907 og 1917 får man følgende tall i mill. kr.:

	1917	1907	1900
Husdyrbruket i alt ..	466	161	127
Havebruket	34	8	6
Korn og poteter til mat	75	30	30
I alt	575	199	163

Ved bedømmelsen av tallene for 1917 og senere år må man ta i betraktning de sterke svingninger i pengeverdien under og etter krigen.

I tredje hefte av Jordbrukstillingen 1907 (N. O. S. V. 145, s. 122 flg.) er det gjort rede for de da foreliggende verdiberegninger over landbruksproduksjonen i tidsrummet 1835—1907. Disse beregninger bygger på et noget annet grunnlag enn de ovenfor gjengitte og er ikke helt ut sammenlignbare med disse. Grunnlaget for beregningene blir mere usikkert jo lengere man kommer tilbake, og verdimålerens — pengenes — kjøpekraft har jo undergått store svingninger i dette lange tidsrum.

Med disse forbehold gjengis etter nevnte publikasjon den beregnede verdi av landbrukets vesentligste bruttoutbytte:

1835	55 mill. kr.
1845	75 —»—
1855	123 —»—

1865	134 mill. kr.
1875	187 —»—
1890	166 —»—
1900	177 —»—
1907	207 —»—

Det er i disse beregninger over landbruksproduksjonens verdi på produsentens hånd ikke regnet med skogens avkastning. Skogen og skogsdriften er jo imidlertid for størstedelen intimt knyttet til gårdsbrukene som har eiendoms- eller bruksrett til $\frac{3}{4}$ av landets produktive skogareal. Også skogsarbeiderne er jo for en vesentlig del samtidig knyttet til jordbruket.

Tallene er således bare uttrykk for bruttoverdien av selve jordbruksproduksjonen (inklusive havebruk og pelsdyravl). Jordbrukernes bruttoinntekt vil i tillegg hertil omfatte inntekt av skog og skogsarbeide, av fiskeri og andre bierhverv. Man må huske på at av de 208 550 bruk med over 5 dekar innmark var etter Jordbrukstillingen 1929 114 626 eller 55.0 pct. knyttet til annet yrke ved siden av jordbruket. (Drift av egen skog er da ikke regnet som bierke.) For 63 221 eller 30.3 pct. var jordbruket bierke, for 51 405 eller 24.7 pct. var jordbruket (med skogbruk) hovedyrke med bierke i andre næringer, mens 93 924 eller 45.0 pct. hadde jordbruket (med skogbruk) som eneyrke. Av de 113 323 gårdsbruk hadde 17 870 eller 15.8 pct. jordbruket som bierke, 26 569 eller 23.4 pct. hadde bierke ved siden av jordbruket og 68 884 eller 60.8 pct. hadde jordbruket (med skogbruk) som eneyrke. Av de 95 227 småbruk hadde 45 351 eller 47.6 pct. annet hovedyrke, 24 836 eller 26.1 pct. hadde bierke ved siden av bruket og bare 25 040 eller 26.3 pct. hadde jordbruk som eneyrke.

c) Produksjonens tilstrekkelighet.

Som gjennemsnitt for femårsperioden 1931—1935 har man nedenfor stillet op en oversikt over produksjonen omregnet i f.e. og hvorledes den i hovedsaken blev brukt for de veksters vedkommende som omfattes av den almindelige høstberegning:

	Produksjon		Brukt til (1 000 f.e.)			
	1 000 f.e.	Pct.vis fordelt	Utsæd	Tekn. bruk	Mat	Fôr
Korn og erter	305 066	18.2	34 486	10 272	100 000	160 308
Poteter	200 138	12.0	25 552	12 523	66 700	95 363
Rotfrukter	64 041	3.8	—	—	—	64 041
Høi	979 623	58.6	—	—	—	979 623
Halm	123 845	7.4	—	—	—	123 845
I alt	1 672 713	100.0	60 038	22 795	166 700	1 423 180
Pct.vis fordeling	100.0	—	3.6	1.4	10.0	85.0

Av den samlede avling av korn, poteter, rotfrukter, høi og halm beregnet i fôrenheter gikk således 85 pct. til fôr. Fordelingen av korn- og potetavlingen henholdsvis til mat og fôr er ansatt på grunnlag av foretatte beregninger. Den gjør ikke krav på å være helt eksakt, men feilprocenten kan ikke være så stor at den vil endre hovedresultatet i vesentlig grad.

Fra den ovenfor som disponibel til fôr opførte avlingsmengde går utførselen, men denne er, som tidligere nevnt, helt ubetydelig i forhold til totalkvantummet.

Videre gjøres oppmerksom på at det her er regnet med den beregnede bruttoavling uten fradrag for svinn. På den annen side er det for rotfruktene bare regnet med knollavlingen uten tillegg for eventuelt utnyttet bladmasse.

Utenom denne beregning er som tidligere påpekt havebrukets avkastning, grønnfôr (beregnet bare fra 1935 av), utslåtter, beitenes avkastning og forskjellig hjelpefôr som løv, mose, lyng, tare o. lign.

Ved de beregninger over fôrforbruket til hest, storfe, sau og geit som Byrådet foretok i forbindelse med Beitetellingen 1935 (N. O. S. IX 110, s. 11 flg.) er årsfôret for disse dyreslag etter to forskjellige beregningsmåter beregnet til henholdsvis 2 376 mill. f.e. og 2 277 mill. f.e. Hertil kommer årsfôret til svin og fjærfe, ca. 400 mill. f.e. Det samlede årlige fôrbehov regnet etter husdyrholdet i 1935 skulde således kunne settes til 2 700—2 750 mill. f.e. En beregning som denne kan bare bli tilnærmet.

Dette fôrbehov blev dekket således (det er regnet med gjennomsnittstall for 1931—1935. Tallene er avrundet):

	1000 f.e.	Pct.
Norsk korn til fôr og mel herav	160 000	5.8
Poteter til fôr	95 000	3.4
Rotfrukter	64 000	2.3
Høi	980 000	35.6
Halm.....	124 000	4.5
Grønnfôr.....	30 000	1.1
Utslåttenes avkastning	40 000	1.5
Beiter	775 000	28.1
I alt av norsk planteproduksjon	<u>2 268 000</u>	<u>82.3</u>
Andre fôrstoffer av innenlandsk opprinnelse:		
Sildemel (prod. ÷ utf.)	17 000	0.6
Melk, myse o. lign.	40 000	1.5
Tilsammen	<u>57 000</u>	<u>2.1</u>
I alt fôrstoffer av innenlandsk opprinnelse	<u>2 325 000</u>	<u>84.4</u>
Innført kraftfôr	300 000	10.9

Kraftfôr av innført råstoff:

Eggehviterike kraftfôrslag	30 000	1.1
Fôrkorn og avfallsmel av innført korn	100 000	3.6
I alt fôrstoffer av utenlandsk op- rinnelse	430 000	15.6
Tilsammen	2 755 000	100.0

Det er i denne sammenstilling ikke tatt hensyn til fôrverdien av avfallet fra havebruket, husholdningsavfall, de forskjellige slags hjelpefôr som løv, lyng, mose o. lign., heller ikke fôrstoffer som mask og drank.

På den annen side kan det vel være et spørsmål om ikke den representative undersøkelse over beitenes avkastning i 1935 gir et noget for gunstig uttrykk for fôrutbyttet fra disse. Enkelte av de opførte poster må for resten bli helt skjønsmessige — man har f. eks. ingen sikre tall for mengden av nysilt og skummet melk og myse som føres op.

Den innenlandske produksjon av sildemel var i 1931—1935 ca. 60 000 tonn årlig i gjennomsnitt, men herav blev gjennomsnittlig ca. 48 000 tonn årlig utført. Differansen, 12 000 tonn = 17 000 tonn f.e., er ført op som brukt til fôr.

Efter ovenstående opgaver skulde altså med den husdyrbestand vi hadde i 1935 84.4 pct. av fôrbehovet være dekket av fôr av innenlandsk oprinnelse mens 15.6 pct. eller 430 000 tonn fôrenheter var innført eller produsert av innført råstoff.

Årlige beregninger over det samlede innenlandske forbruk av korn og poteter har tidligere vært offentliggjort i Statistisk Årbok. Beregningen er her tatt inn som tabell 5, hvor det også er redegjort for beregningsgrunnlaget. Beregningen gjelder forbruksår — for 1936 således fra 1. oktober 1936—30. september 1937.

Det samlede forbruk av korn og poteter, omregnet i f.e. var i femåret 1931—1935 vel 900 000 tonn f.e., hvorav 56 pct. av egen avl og 44 pct. innført. For forbruksåret 1936—1937 var totalforbruket av korn og poteter ca. 940 000 tonn f.e., hvorav 58 pct. av egen avl, 42 pct. innført.

Av de 900 000 tonn f.e. i 1931—1935 var potetenes andel 200 000 tonn f.e., kornets 700 000 tonn f.e. I 1936—1937 henholdsvis 210 000 og 730 000 tonn f.e.

For potetenes vedkommende spiller i almindelige år hverken innførsel eller utførsel nogen vesentlig rolle. Av en gjennomsnittsavling i 1931—1935 på 900 000 tonn poteter blev det som årlig gjennomsnitt utført knapt 5 000 tonn mens det blev innført bare 80 tonn. Ca. 115 000 tonn gikk til utsæd, vel 56 000 tonn til teknisk bruk. Av restkvantummet ca. 725 000 tonn årlig i gjennomsnitt regner man med at ca. 300 000 tonn årlig går til mat, resten, med fra- drag av svinn, til opfôring. Da matforbruket må forutsettes å være forholdsvis konstant, er det derfor særlig det kvantum som blir disponibelt til fôr som vil variere efter utfallet av potethøsten.

I forbruksåret 1936—1937 var potetavlen 946 000 tonn, utsæden 122 000 tonn, utførselen vel 1 500 tonn og til teknisk bruk gikk det ca. 69 000 tonn. Til mat og fôr var det disponibelt henvend 754 000 tonn, svinnet ikke tatt i betraktning.

Kornavlingen var i 1931—1935 gjennomsnittlig 335 000 tonn korn i alt (= 305 000 tonn f.e.), innførselen 405 000 tonn (= 405 000 tonn f.e.). Utførselen var gjennomsnittlig 1 800 tonn årlig. 38 000 tonn korn (= 34 500 tonn f.e.) gikk til utsæd, vel 10 000 tonn til teknisk bruk. Til annet forbruk var disponibelt 690 000 tonn (= 660 000 tonn f.e.). Som nevnt i oversikten over fôrforbruket regner man at det av den innenlandske kornavling i 1931—1935 årlig gikk 100 000 tonn f.e. til mat, 160 000 tonn f.e. til fôr. Av innførselen på 400 000 tonn 100 000 tonn f.e. til fôr, 300 000 tonn til mat, altså tilsammen 260 000 tonn f.e. til fôr, 400 000 tonn f.e. til mat.

I forbruksåret 1936—1937 var kornavlingen ca. 365 000 tonn, innførselen 394 000 tonn. Det gikk henvend 40 000 tonn til utsæd, 1 150 tonn utførtes og knapt 12 000 tonn gikk til teknisk bruk. Til mat og fôr var disponibelt 706 000 tonn (= 679 000 tonn f.e.).

Hvorledes forholdet har vært mellom avl og innførsel av de forskjellige kornslag til forskjellige tider vil fremgå av tabell 5. Man vil her særlig legge merke til hvetens økende andel både i produksjonen og innførselen, mens tallene for rugen viser nedgang. Av bygg var det tidligere en betydelig innførsel til fôr.

Om avling og innførsel av havebruksprodukter se s. 14 flg.

Den samlede planteproduksjon (bortsett fra havebruket) viser i forhold til det nuværende forbruk et underskudd på ca. 730 000 tonn f.e. (300 000 tonn til mat og 430 000 tonn til fôr).

Av husdyrprodukter derimot har det i de senere år delvis vært overskudd i forhold til forbruket, men som før nevnt er 15,6 pct. av det fôr som er brukt innført eller fremstillet av innførte råstoffer. Ved bedømmelsen av dette forhold må man være oppmerksom på ensidigheten i vår nuværende fôrproduksjon. Dette gjør et tilskudd av mere koncentrerte fôrstoffer ønskelig for å få en tilfredsstillende utnyttelse av fôret.

I femårsperioden 1901—1905 hadde vi en årlig nettoinnførsel av ca. 11 000 tonn kjøtt og 4 000 tonn fleisk. Av egg og ost var det en årlig nettoinnførsel på 2—300 tonn, mens vi hadde en nettoutførsel av ca. 1 200 tonn smør årlig og ca. 24 000 tonn melk (kondensert etc. omregnet til nysilt melk).

I den tiårsperiode som gikk forut for krigen hadde vi en årlig nettoinnførsel av ca. 10 000 tonn kjøtt, 2 000 tonn fleisk og litt ost og egg. Av smør en nettoutførsel på ca. 1 000 tonn og av melk 30—40 000 tonn.

I krigsårene var både innførsel og utførsel av matvarer begrenset av forskjellige restriksjoner.

Årene like etter krigen viste en sterk stigning i innførselen av husdyrprodukter. Innførselen av kjøtt var i 1920—1922 henholdsvis 15, 18 og 20 000 tonn, fleskeinnførselen 6 000—6 500 tonn, i 1923 endog 8 800 tonn, egginnførselen

gikk op i over 3 000 tonn, og mens vi før krigen utførte ca. 1 000 tonn smør, var nettoinnførselen i 1919—1922 3 000—3 500 tonn. Også innførselen av ost var betydelig, særlig i 1919 og 1920.

Efter hvert som den innenlandske produksjon siden øket gikk innførselen igjen tilbake inntil man som nevnt i de senere år for en del varer og særlig til enkelte tider av året har hatt et utførselsoverskudd. Denne utførsel er dog blitt hemmet ved importrestriksjoner i de kjøpende land.

Fra handelsstatistikken gjengis noen tall for innførsel og utførsel av viktigere husdyrprodukter i de senere år:

Innførsel, tonn.

	Kjøtt ¹⁾	Flesk	Egg	Smør	Ost
1934.....	961	148	52	2	98
1935.....	1 209	278	51	2	115
1936.....	1 340	534	42	—	123

Utførsel, tonn.

	Kjøtt ¹⁾	Flesk	Egg	Smør	Ost
1934.....	73	1 285	1 036	248	2 009
1935.....	72	1 043	627	191	1 438
1936.....	48	605	1 205	192	1 545

For 1936 får man følgende tall for forbruket av husdyrprodukter i tonn:

	Produksjon	Innførsel	Utførsel	Forbruk	
				I alt	Pr. innb. Kg
Kjøtt.....	61 032	1 340	48	62 324	21.5
Flesk.....	38 721	534	605	38 650	13.4
Egg.....	21 311	42	1 205	20 148	7.0
Melk.....	1 396 829	1 412	25 837	1 372 404	474.1
I alt i kjøttverdi ²⁾	602 053	2 696	10 566	594 183	205.2

¹⁾ Reinsdyrkjøtt, vilt og fjærfe ikke medregnet. ²⁾ Se note 2 side 22.

Av totalforbruket i kjøttverdi utgjør melken ca. 76 pct.

Opgavene for kjøtt gjelder både for produksjon, innførsel og utførsel bare kjøtt av hest, storfe, sau og geit. Kjøtt av fjærfe, kaniner, reinsdyr og vilt er ikke regnet med. På den annen side er det ikke gjort noget fradrag for det husdyrkjøtt som går til revefôr, i 1936 vel 5 000 tonn. Opgavene for melk gjelder all melk under ett uansett anvendelsesmåte; innførselen og utførselen av melke-

produkter er omregnet til helmelk. Heller ikke for melken er det gjort noget fradrag for det som går til fôr.

Forbruket av en del husdyrprodukter pr. individ i forskjellige land i årlig gjennomsnitt i femårsperioden 1930—1934 vil fremgå av nedenstående opgaver. Tallene er utarbeidet for Folkeforbundet av Det Internasjonale Landbruksinstitutt.

Gjennomsnittlig årlig forbruk pr. individ i 1930—1934.

	Kjøtt ¹⁾	Flesk	Egg	Melk ²⁾
	Kg.	Kg.	Stk.	L.
Norge	20	13	124	446
Danmark	24	33	120	417
Sverige	15	21	110	?
Belgia	20	20	236	341
Frankrike	24	9	149	315
Italia	11	5	119	105
Nederland	18	23	?	363
Polen	8	11	?	226
Storbritannia	43	21	153	403
Sveits	26	21	156	509
Tyskland	18	32	129	362
Canada	31	35	284	?
De Forente Stater	27	35	199	368
Austral-Sambandet	83	8	?	460
New Zealand	96	12	?	575

¹⁾ Fjørfe og vilt ikke medregnet. ²⁾ Inklusive melkeprodukter omregnet til melk.

Det Statistiske Centralbyrå, Oslo i mars 1938.

Gunnar Jahn.

Paul Barca.

Tabell 1. Innmarksarealet

Nr.	Landsdeler	Dekar												
		1		2		3		4		5	6	7	8	9
		Hvete		Rug		Bygg	Havre	Bland-korn	Erter	Grønn-før				
		Vår-	Høst-	Vår-	Høst-									
	I. Rikets bygder	{1937 1936	299 615 281 511	20 731 20 214	16 386 16 719	42 853 42 542	602 583 604 367	854 322 851 679	44 835 43 884	9 642 9 885	144 430 147 619			
	II. Bygdene fylkesvis:													
1	Østfold . . .	{1937 1936	62 248 60 773	11 775 11 086	1 302 1 415	15 380 15 746	6 483 7 019	135 419 136 371	2 439 2 561	720 712	6 785 6 840			
2	Akershus . . .	{1937 1936	46 090 44 062	1 847 1 898	367 364	6 652 6 576	73 945 72 672	149 373 148 930	4 267 4 277	1 272 1 271	10 090 10 866			
3	Hedmark . . .	{1937 1936	32 957 30 015	863 1 122	551 538	7 033 7 069	60 903 66 914	120 044 114 171	5 294 4 981	1 958 2 061	20 710 21 312			
4	Opland . . .	{1937 1936	18 438 16 546	197 208	2 290 2 313	3 849 3 232	137 128 139 297	38 549 40 552	24 691 23 357	3 528 3 640	18 607 18 540			
5	Buskerud . . .	{1937 1936	29 502 27 701	1 898 1 914	2 235 2 535	1 969 2 011	32 430 31 764	50 256 49 951	3 721 4 015	1 290 1 332	8 924 9 850			
6	Vestfold . . .	{1937 1936	50 757 49 988	2 754 2 588	6 131 6 016	4 692 4 573	9 692 10 470	70 852 86 124	1 412 1 676	219 217	5 510 5 721			
7	Telemark . . .	{1937 1936	25 966 25 005	828 832	1 060 1 111	1 293 1 318	11 796 12 609	24 250 23 697	192 193	88 88	4 897 5 278			
8	Aust-Agder . . .	{1937 1936	8 084 7 251	61 59	1 009 1 055	222 220	4 218 4 340	14 460 14 280	279 279	219 212	1 468 1 498			
9	Vest-Agder . . .	{1937 1936	3 684 3 261	45 45	508 429	356 350	1 751 1 807	23 605 23 991	41 41	33 33	2 199 2 156			
10	Rogaland . . .	{1937 1936	13 055 11 817	426 424	58 71	763 799	15 554 15 207	53 836 54 310	277 278	73 73	6 120 6 419			
11	Hordaland . . .	{1937 1936	371 217	8 8	35 35	43 43	2 811 2 856	18 203 18 636	478 480	8 8	6 425 6 361			
12	Sogn og Fjordane	{1937 1936	290 253	2 2	62 60	28 28	10 331 9 721	16 331 16 799	270 272	12 11	4 020 4 048			
13	Møre og Romsdal	{1937 1936	629 474	— —	72 72	63 64	22 587 21 362	37 968 39 269	262 259	10 10	5 267 5 154			
14	Sør-Trøndelag . . .	{1937 1936	1 535 1 274	6 6	20 20	106 111	81 355 79 363	32 332 33 066	690 693	54 54	4 165 4 355			
15	Nord-Trøndelag	{1937 1936	5 787 2 727	21 22	14 14	116 116	97 829 96 891	61 246 61 053	368 368	145 150	4 911 5 153			
16	Nordland . . .	{1937 1936	217 144	— —	665 664	288 286	24 696 23 585	7 509 7 390	149 149	13 13	16 149 16 843			
17	Troms . . .	{1937 1936	5 3	— —	7 7	— —	9 042 8 458	89 89	5 5	— —	13 899 14 332			
18	Finnmark . . .	{1937 1936	— —	— —	— —	— —	32 32	— —	— —	— —	4 284 2 893			

1937 og 1936.

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Potet	Før- nepe	Kålrot	Andre vekster på åker og ihave	Brakk	I alt åker og have	Eng på dyrket jord		I alt dyrket jord	Naturlig eng på innmark		I alt innmark
						Til høi	Til beite		Til høi	Til beite	
Dekar											
519 093	124 564	60 457	150 994	48 578	2 939 083	5 207 759	266 473	8 413 315	1 528 935	379 359	10 321 609
515 916	129 386	56 658	145 743	48 968	2 915 091	5 150 651	264 424	8 330 166	1 559 945	373 878	10 263 989
40 489	12 263	5 261	17 872	9 808	328 244	427 069	70 638	825 951	5 639	9 941	841 531
40 438	13 484	4 759	17 483	9 887	328 574	426 393	70 215	825 182	5 718	10 063	840 963
46 438	13 960	12 091	34 988	9 340	410 720	437 892	43 753	892 365	22 565	24 500	939 430
46 567	16 204	11 404	35 029	9 497	409 617	438 642	42 648	890 907	22 591	24 690	938 188
57 973	18 866	4 713	9 041	9 851	350 757	451 689	15 760	818 206	94 472	59 163	971 841
55 869	19 979	3 880	9 008	9 773	346 692	449 103	16 390	812 185	98 458	58 144	968 787
39 915	15 721	4 097	7 727	3 277	318 014	357 083	7 436	682 533	119 704	70 408	872 645
39 218	16 816	3 242	6 725	3 472	317 158	351 089	7 801	676 048	122 357	69 731	868 136
24 293	5 910	2 521	13 069	2 525	180 543	298 521	11 968	491 032	48 615	19 134	558 781
24 802	5 692	2 491	12 352	2 523	178 933	298 908	11 825	489 666	49 338	18 737	557 741
34 212	6 197	7 185	16 106	1 388	217 107	290 022	20 852	527 981	6 302	5 792	540 075
34 021	6 959	6 622	15 462	1 364	214 801	291 098	21 232	527 131	6 302	5 900	539 333
20 379	3 621	2 123	6 093	1 136	103 722	205 793	9 247	318 762	41 554	15 965	376 281
20 063	3 950	2 109	5 835	1 146	103 234	204 680	8 537	316 451	42 370	15 813	374 634
14 352	1 001	1 176	3 856	662	51 067	109 878	1 597	162 542	10 168	2 074	174 784
14 070	1 035	1 227	3 772	660	49 958	109 511	1 522	160 991	10 665	2 060	173 716
14 043	817	1 261	4 334	594	53 271	156 153	3 435	212 859	16 030	4 430	233 319
14 000	822	1 302	4 306	617	53 160	153 814	3 398	210 372	16 345	4 304	231 021
37 184	5 016	14 752	10 917	1 710	159 741	249 434	31 700	440 875	34 129	26 938	501 942
37 451	5 060	14 818	10 135	1 744	158 606	245 322	32 932	436 860	35 585	26 018	498 463
32 194	1 662	1 163	9 415	908	73 724	261 874	1 865	337 463	200 192	19 448	557 103
31 825	1 619	1 148	9 239	910	73 385	256 257	1 815	331 457	203 428	19 397	554 282
20 962	2 323	654	5 825	448	61 558	201 464	645	263 667	208 357	13 612	485 636
20 587	2 183	569	5 597	453	60 583	197 809	621	259 013	211 066	13 170	483 249
25 458	4 260	472	3 560	1 236	101 844	312 017	2 111	415 972	218 586	36 207	670 765
25 047	4 042	411	3 119	1 238	100 521	308 046	2 042	410 609	222 311	35 011	667 931
22 605	10 442	848	2 720	1 034	157 912	473 337	11 884	643 133	81 563	30 674	755 370
22 844	10 036	855	2 793	1 034	156 504	469 143	11 550	637 197	82 757	30 328	750 282
36 616	19 862	1 820	3 599	945	233 279	395 592	31 850	660 721	30 326	21 875	712 922
38 252	19 037	1 454	3 026	943	229 206	394 331	30 216	653 753	31 647	21 433	706 833
32 929	2 233	291	1 587	2 174	88 900	367 592	1 083	457 575	234 241	14 399	706 215
32 374	2 072	335	1 600	2 178	87 633	354 416	1 031	443 080	239 080	14 296	696 456
16 778	379	28	263	1 291	41 786	184 274	356	226 416	96 132	2 319	324 867
16 487	364	31	240	1 281	41 297	175 487	356	217 140	98 419	2 303	317 862
2 273	31	1	22	251	6 894	28 075	293	35 262	60 360	2 480	98 102
2 001	32	1	22	248	5 229	26 602	293	32 124	61 508	2 480	96 112

Tabell 2. Høstutbyttet i jordbruket. Beregnet utbytte av høi i 1937.

Fylker	Eng på dyrket jord				Naturlig eng				I alt eng på innmark		
	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pct. av middelsår	Kvalitet	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pct. av middelsår	Kvalitet	Samlet avl 1937	Avl pr. dekar	Pct. av middelsår
	Kg.	Tonn		(5—1)	Kg.	Tonn		(5—1)	Tonn	Kg.	
Østfold	534.7	228 358.5	125.8	4.3	227.9	1 284.9	120.0	4.2	229 643.4	530.7	125.8
Akershus	529.6	231 901.0	126.2	3.8	217.6	4 910.3	128.5	3.9	236 811.3	514.3	126.2
Hedmark	472.5	213 426.3	113.2	4.5	225.3	21 288.5	110.4	4.5	234 714.8	429.8	112.9
Opland	494.3	176 493.3	117.4	4.2	232.8	27 864.6	110.5	4.3	204 357.9	428.6	116.3
Buskerud	495.6	147 950.3	119.4	3.9	237.1	11 529.0	113.3	3.6	159 479.3	459.4	118.9
Vestfold	479.6	139 098.4	114.9	4.2	269.6	1 699.2	111.5	3.5	140 797.6	475.1	114.9
Telemark	465.2	95 733.0	118.0	3.9	231.7	9 630.0	120.2	4.0	105 363.0	426.0	118.2
Aust-Agder	498.1	54 733.2	115.0	4.2	223.2	2 269.0	116.9	4.1	57 002.2	474.8	115.1
Vest-Agder	502.2	78 420.8	115.8	4.0	220.1	3 527.6	108.3	4.0	81 948.4	475.9	115.5
Rogaland	642.2	160 196.7	111.3	3.4	226.8	7 741.2	110.6	4.0	167 937.9	592.2	111.3
Hordaland	553.5	144 935.1	111.1	3.5	289.9	58 032.4	109.4	3.8	202 967.5	439.3	110.7
Sogn og Fjordane	551.2	111 043.6	109.3	4.0	278.3	57 977.1	108.2	4.2	169 020.7	412.4	108.9
Møre og Romsdal	518.8	161 860.8	102.1	4.2	207.2	45 293.6	101.1	4.3	207 154.4	390.4	101.9
Sør-Trøndelag	446.0	211 102.5	92.6	4.9	152.5	12 441.4	90.2	4.8	223 543.9	402.9	92.5
Nord-Trøndelag	393.2	155 552.9	93.8	4.7	171.5	5 199.8	89.7	4.5	160 752.7	377.4	93.6
Nordland	397.0	145 941.4	97.8	4.8	234.9	55 020.3	92.4	4.5	200 961.7	333.9	96.3
Troms	420.6	77 505.6	107.8	4.4	242.2	23 283.2	99.9	4.3	100 788.8	359.4	105.9
Finnmark	277.2	7 782.4	76.3	4.0	172.3	10 400.0	73.8	3.8	18 182.4	205.6	74.8
Rikets bygder	488.1	2 542 035.8	110.3	4.2	235.1	359 392.1	102.9	4.1	2 901 427.9	430.7	109.3

Tabell 2 (forts.). Høstutbyttet i jordbruket. Beregnet utbytte av poteter, førnepe, kålrot og grønnfôr i 1937.

Fylker	Poteter				Førnepe			
	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pct. av mid-delsår	Kvalitet	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pct. av mid-delsår	Kvalitet
	Kg	Tonn		(5-1)	Kg	Tonn		(5-1)
Østfold	1 471.8	59 592.8	73.3	3.9	3 360.6	41 211.1	80.1	4.2
Akershus	1 594.8	74 059.0	80.5	3.7	3 961.6	55 304.3	87.1	4.0
Hedmark	2 280.2	132 192.2	98.1	4.1	5 097.6	96 172.0	98.3	4.5
Opland	2 250.6	89 831.2	98.1	4.2	4 678.9	73 557.2	95.8	4.5
Buskerud	1 464.2	35 570.8	71.0	4.0	3 941.0	23 291.3	88.8	4.2
Vestfold	1 589.4	54 376.6	75.3	3.9	3 531.1	21 882.4	85.9	4.2
Telemark	1 588.7	32 375.5	76.1	3.7	3 080.1	11 152.9	75.5	3.8
Aust-Agder	1 419.6	20 374.2	69.2	3.5	3 481.0	3 484.5	84.4	3.9
Vest-Agder	1 375.8	19 321.0	71.4	3.3	3 718.6	3 038.1	85.7	3.7
Rogaland	1 560.5	58 025.1	76.9	3.5	4 061.9	20 374.5	88.7	4.0
Hordaland	1 081.2	34 806.9	61.4	3.6	2 917.9	4 849.6	80.1	3.9
Sogn og Fjordane ..	1 292.8	27 100.1	68.8	3.7	3 638.7	8 452.7	82.7	4.0
Møre og Romsdal ..	1 507.0	38 364.9	73.7	3.5	3 971.1	16 916.8	92.0	3.7
Sør-Trøndelag	1 827.9	41 320.6	88.3	3.7	3 796.4	39 642.2	89.5	4.1
Nord-Trøndelag	1 910.1	69 940.0	88.8	3.5	3 933.8	78 133.9	92.6	4.1
Nordland	1 493.5	49 178.5	80.4	3.6	3 366.8	7 518.0	89.3	4.1
Troms	1 310.4	21 985.9	80.1	4.0	3 087.4	1 170.1	92.5	4.3
Finnmark	939.7	2 135.9	70.0	3.6	2 160.0	67.0	80.0	3.8
Rikets bygder	1 657.8	860 551.2	81.0	3.7	4 063.9	506 218.6	90.4	4.1
	Kålrot				Grønnfôr ¹			
Østfold	3 294.0	17 329.8	82.9	4.4	453.9	3 079.8	98.8	4.3
Akershus	3 649.9	44 130.6	85.7	4.2	450.2	4 543.0	102.9	4.0
Hedmark	4 697.9	22 141.3	99.1	4.6	496.7	10 286.3	102.8	4.7
Opland	4 123.1	16 892.5	94.8	4.7	458.9	8 538.7	100.8	4.6
Buskerud	3 835.4	9 669.0	94.0	3.9	448.5	4 002.5	98.6	4.3
Vestfold	3 293.1	23 660.9	84.5	4.1	458.4	2 525.9	91.7	3.6
Telemark	2 885.9	6 126.8	76.4	3.9	437.0	2 139.8	95.6	4.3
Aust-Agder	3 785.3	4 451.5	91.4	4.3	478.2	702.0	99.5	4.3
Vest-Agder	3 427.0	4 321.4	82.2	3.6	450.0	989.5	95.4	4.2
Rogaland	3 322.7	49 016.3	77.5	3.0	546.7	3 346.1	98.9	4.4
Hordaland	2 814.4	3 273.1	84.7	4.0	499.7	3 210.4	96.5	4.2
Sogn og Fjordane ..	3 241.9	2 120.2	83.3	4.2	495.0	1 989.9	95.5	4.5
Møre og Romsdal ..	2 575.6	1 215.7	88.7	3.5	389.8	2 053.0	99.5	4.3
Sør-Trøndelag	2 827.5	2 397.7	90.6	3.9	501.4	2 088.4	92.2	4.2
Nord-Trøndelag	3 389.8	6 169.5	94.8	4.3	469.9	2 307.5	93.1	4.4
Nordland	2 705.8	787.4	97.8	4.3	478.4	7 725.9	91.1	4.5
Troms	2 158.4	60.4	105.0	5.0	457.7	6 361.6	85.4	4.1
Finnmark	1 480.0	1.5	80.0	3.8	273.3	1 170.8	52.5	3.5
Rikets bygder	3 535.8	213 765.6	85.5	4.1	464.3	67 061.1	95.0	4.2

¹ Beregnet som tørt grønnfôr.

Tabell 2 (forts.). Beregnet avling av korn og halm i 1937.

I. Rikets bygder.

	Areal 1937	a) Korn				b) Halm			
		Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pct. av mid- dels- år	Kvali- tet	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pct. av mid- dels- år	Kvali- tet
	Dekar	Kg.	Tonn		(5—1)	Kg.	Tonn		(5—1)
Vårhvete	299 615	212.3	63 595.7	98.3	4.4	316.6	94 851.7	100.9	4.3
Høsthvete	20 731	210.4	4 361.0	94.0	4.4	316.3	6 556.2	97.9	4.3
Vårrug	16 386	190.9	3 127.5	92.9	4.6	331.7	5 434.6	99.1	4.4
Høstrug	42 853	189.5	8 119.0	88.1	4.5	335.9	14 394.5	92.8	4.5
Bygg	602 583	214.4	129 172.3	98.0	4.3	311.9	187 920.7	98.0	4.1
Havre	854 322	220.6	188 470.9	100.9	4.3	325.8	278 338.6	101.3	4.2
Blandkorn	44 835	214.9	9 634.5	99.0	4.2	333.1	14 935.1	100.5	4.1
Erter	9 642	195.0	1 879.9	98.4	4.3	293.5	2 829.7	98.7	4.2
Tilsammen	1 890 967	216.0	408 360.8	99.1	4.4	320.1	605 261.1	99.9	4.2

II. Bygdene fylkesvis.

Fylker	a) Korn							
	Vårhvete				Høsthvete			
	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pct. av middels- år	Kvali- tet	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pct. av middels- år	Kvali- tet
	Kg.	Tonn		(5—1)	Kg.	Tonn		(5—1)
Østfold	223.1	13 886.4	102.2	4.7	209.7	2 468.8	93.7	4.6
Akershus	205.6	9 477.2	95.8	4.5	205.4	379.4	91.5	4.4
Hedmark	232.6	7 664.8	104.3	4.4	232.8	200.9	103.1	4.5
Opland	221.3	4 080.2	101.0	4.4	212.7	41.9	100.2	4.3
Buskerud	199.5	5 887.1	97.6	4.3	215.2	408.5	101.0	4.2
Vestfold	191.7	9 728.5	93.5	4.7	202.8	558.5	89.5	4.6
Telemark	188.2	4 887.9	92.6	4.1	207.4	171.7	91.1	3.8
Aust-Agder	199.7	1 614.0	88.4	4.2	193.5	11.8	90.0	4.3
Vest-Agder	219.2	807.5	96.9	4.1	220.0	9.9	100.0	4.5
Rogaland	269.8	3 522.5	98.9	4.3	239.0	101.8	97.2	4.5
Hordaland	193.8	71.9	94.2	3.8	207.8	1.6	100.0	3.8
Sogn og Fjordane	223.1	64.7	97.7	4.5	250.0	0.5	100.0	5.0
Møre og Romsdal	228.1	143.5	102.9	4.3	—	—	—	—
Sør-Trøndelag	222.7	341.8	103.6	4.7	217.5	1.3	100.8	4.5
Nord-Trøndelag	238.0	1 377.3	112.4	4.9	212.4	4.4	100.0	5.0
Nordland	182.0	39.5	95.2	4.2	—	—	—	—
Troms	180.0	0.9	90.0	4.0	—	—	—	—
Rikets bygder	212.3	63 595.7	98.3	4.4	210.4	4 361.0	94.0	4.4
	Vårrug				Høstrug			
Østfold	192.8	251.0	92.5	5.0	164.2	2 525.1	77.2	4.5
Akershus	205.7	75.5	95.7	4.5	183.3	1 219.0	86.0	4.2
Hedmark	209.8	115.6	100.0	5.0	219.6	1 544.6	100.6	4.6
Opland	191.8	439.2	90.7	4.2	226.0	869.7	100.3	4.5
Buskerud	185.4	414.4	94.9	4.3	190.5	375.0	92.6	4.4
Vestfold	186.8	1 145.3	90.9	4.8	188.9	886.4	89.1	4.4
Telemark	178.4	189.1	90.8	4.4	214.2	276.9	97.6	5.0
Aust-Agder	192.9	194.6	94.1	4.2	191.9	42.6	88.9	4.7
Vest-Agder	209.8	106.6	100.0	4.2	186.8	66.5	89.2	4.4
Rogaland	222.6	12.9	92.1	4.4	242.3	184.9	95.6	4.4
Hordaland	214.3	7.5	95.0	4.2	207.0	8.9	97.8	3.7
Sogn og Fjordane	221.0	13.7	97.9	4.8	217.9	6.1	98.4	4.2
Møre og Romsdal	220.8	15.9	100.0	5.0	225.4	14.2	105.2	5.0
Sør-Trøndelag	194.8	4.0	100.0	4.5	187.7	19.9	101.0	4.5
Nord-Trøndelag	208.9	2.9	100.0	5.0	244.8	28.4	103.2	4.7
Nordland	207.8	138.2	99.6	4.8	176.4	50.8	90.7	4.5
Troms	160.0	1.1	95.0	4.2	—	—	—	—
Rikets bygder	190.9	3 127.5	92.9	4.6	189.5	8 119.0	88.1	4.5

Tabell 2 (forts.). Beregnet avling av korn og halm i 1937.

II. Bygdene fylkesvis (forts.).

Fylker	a) Korn							
	Bygg				Havre			
	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pct. av middelsår	Kvalitet	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pct. av middelsår	Kvalitet
	Kg.	Tonn		(5—1)	Kg.	Tonn		(5—1)
Østfold	191.4	1 240.9	89.8	4.1	215.9	29 236.7	102.6	4.4
Akershus	189.3	13 994.4	85.9	4.3	219.8	32 838.1	101.7	4.4
Hedmark	225.2	13 714.2	98.6	4.6	225.2	27 029.6	103.4	4.5
Opland	214.1	29 352.7	97.1	4.4	225.3	8 684.9	101.7	4.3
Buskerud	200.8	6 510.8	94.1	4.1	205.7	10 337.2	100.1	4.3
Vestfold	189.7	1 838.7	91.7	4.4	216.6	15 349.2	99.5	4.7
Telemark	193.5	2 282.9	89.7	3.5	205.3	4 977.4	97.2	4.1
Aust-Agder	195.9	826.1	87.1	4.0	212.3	3 069.5	93.0	4.2
Vest-Agder	207.8	363.9	92.2	4.1	219.3	5 176.2	98.8	4.1
Rogaland	250.9	3 902.4	99.2	4.3	263.3	14 173.6	103.7	4.4
Hordaland	223.5	628.3	98.1	4.3	213.8	3 891.6	95.1	4.2
Sogn og Fjordane	239.3	2 471.8	98.3	4.3	194.5	3 175.9	87.9	4.1
Møre og Romsdal	229.3	5 178.8	101.1	4.3	221.1	8 395.9	96.1	4.1
Sør-Trøndelag	227.1	18 478.8	106.7	4.7	220.9	7 142.3	100.5	4.4
Nord-Trøndelag	223.8	21 892.7	106.6	4.8	221.1	13 540.5	103.3	4.6
Nordland	190.4	4 702.8	88.9	4.0	191.2	1 435.4	93.4	4.1
Troms	198.2	1 792.1	97.0	4.1	190.0	16.9	95.0	5.0
Rikets bygder	214.4	129 172.3	98.0	4.3	220.6	188 470.9	100.9	4.3
	Blandkorn				Erter			
Østfold	206.8	504.5	100.0	4.7	181.9	131.0	99.5	4.0
Akershus	205.1	875.3	100.6	4.0	183.0	232.8	96.1	4.0
Hedmark	218.5	1 156.6	100.0	4.5	202.6	396.6	100.0	4.4
Opland	221.0	5 456.6	98.4	4.4	201.8	712.0	97.4	4.4
Buskerud	192.9	717.7	98.7	3.9	185.3	239.1	98.9	4.0
Vestfold	204.2	288.3	100.0	4.5	190.4	41.7	100.0	4.3
Telemark	195.3	37.5	95.0	4.0	188.6	16.6	99.4	4.0
Aust-Agder	205.4	57.3	100.0	4.0	196.8	43.1	96.2	4.4
Vest-Agder	197.3	8.1	95.0	4.1	202.3	6.7	99.1	4.2
Rogaland	224.2	62.1	99.5	4.3	176.7	12.9	100.0	4.4
Hordaland	216.9	103.7	99.5	4.2	192.2	1.6	100.0	4.2
Sogn og Fjordane	211.9	57.2	91.4	4.1	180.2	2.1	95.0	4.2
Møre og Romsdal	220.2	57.7	98.0	4.0	181.2	1.8	103.0	4.5
Sør-Trøndelag	208.4	143.8	100.0	4.5	157.1	8.5	99.5	4.3
Nord-Trøndelag	215.8	79.4	104.6	4.5	215.9	31.3	107.2	4.6
Nordland	186.6	27.8	91.7	4.2	161.4	2.1	96.2	4.2
Troms	185.0	0.9	97.0	4.3	—	—	—	—
Rikets bygder	214.9	9 634.5	99.0	4.2	195.0	1 879.9	98.4	4.3
	b) Halm i alt							
	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pct. av middelsår	Kvalitet				
	Kg.	Tonn		(5—1)				
Østfold	301.0	70 958.1		102.1	4.4			
Akershus	291.7	82 809.2		98.9	4.4			
Hedmark	320.7	73 638.4		102.2	4.6			
Opland	329.0	75 226.5		100.2	4.1			
Buskerud	313.0	38 597.2		99.3	4.3			
Vestfold	311.3	45 601.6		98.7	4.6			
Telemark	327.3	21 431.4		98.8	3.9			
Aust-Agder	363.0	10 365.7		94.7	4.2			
Vest-Agder	379.5	11 393.1		101.2	4.1			
Rogaland	394.6	33 160.6		102.4	4.3			
Hordaland	362.1	7 949.6		96.5	4.3			
Sogn og Fjordane	340.6	9 307.2		93.0	4.2			
Møre og Romsdal	376.0	23 157.4		99.7	4.1			
Sør-Trøndelag	317.0	36 803.7		98.9	4.2			
Nord-Trøndelag	311.9	51 624.2		101.1	4.6			
Nordland	316.3	10 609.2		91.4	3.7			
Troms	287.3	2 628.0		89.8	3.6			
Rikets bygder	320.1	605 261.1		99.9	4.2			

Tabell 3. Høstutbyttet i havebruket.

Fylkene	Beregnet samlet avl i 1937 tonn	Procent av middels- år	Beregnet samlet avl i 1937 tonn	Procent av middels- år	Beregnet samlet avl i 1937 tonn	Procent av middels- år	Beregnet samlet avl i 1937 tonn	Procent av middels år
	Epler.		Pærer.		Plommer.		Kirsebær og moreller.	
Østfold.....	1 946.8	80	298.6	55	370.3	60	350.7	90
Akershus m. Oslo.....	4 405.2	100	74.4	20	1 489.6	110	500.3	80
Hedmark.....	1 836.6	150	8.5	100	51.1	100	152.4	80
Opland.....	1 254.9	120	11.4	90	78.3	95	243.7	90
Buskerud.....	2 634.0	110	139.8	80	1 130.8	100	503.1	90
Vestfold.....	2 320.1	105	265.1	45	802.6	80	680.3	70
Telemark.....	2 016.8	100	88.2	40	243.4	40	211.8	50
Aust-Agder.....	634.8	100	125.4	75	315.8	75	203.9	70
Vest-Agder.....	575.2	115	50.6	60	284.2	70	296.4	85
Rogaland.....	468.9	150	330.2	120	773.6	75	210.4	90
Hordaland m. Bergen...	2 055.9	120	1 299.8	125	473.1	50	252.0	30
Sogn og Fjordane.....	3 206.4	150	893.1	125	254.4	80	125.2	105
Møre og Romsdal.....	585.0	120	85.8	115	82.7	105	119.2	100
Sør-Trøndelag.....	36.0	150	-	-	-	-	31.9	110
Nord-Trøndelag.....	85.6	110	-	-	-	-	70.0	80
Riket	24 062.2	111.3	3 670.9	85.8	6 349.9	78.9	3 951.3	71.8
	Rips.		Solbær.		Stikkels- bær.		Jordbær.	
Østfold.....	855.3	100	298.1	100	320.2	90	157.6	100
Akershus m. Oslo.....	1 546.8	100	323.9	100	817.7	100	976.8	120
Hedmark.....	691.3	100	87.9	100	182.5	100	194.5	130
Opland.....	797.7	100	117.3	95	159.4	90	68.4	90
Buskerud.....	688.2	100	123.4	100	223.6	100	669.6	100
Vestfold.....	634.8	100	119.1	100	167.3	90	273.2	100
Telemark.....	545.6	90	80.3	90	163.1	100	82.3	120
Aust-Agder.....	288.4	90	150.1	90	76.5	85	261.4	90
Vest-Agder.....	365.3	85	76.4	85	163.3	95	64.3	120
Rogaland.....	694.4	100	388.3	80	218.8	90	50.2	80
Hordaland m. Bergen...	657.9	100	231.1	100	278.2	90	76.7	90
Sogn og Fjordane.....	345.8	100	118.7	90	166.3	100	10.7	105
Møre og Romsdal.....	423.8	100	168.0	95	328.9	105	34.5	95
Sør-Trøndelag.....	318.6	95	42.4	65	93.1	100	63.8	70
Nord-Trøndelag.....	335.5	120	80.0	80	44.6	40	14.2	80
Nordland.....	95.7	95	4.5	80	7.5	80	1.2	90
Troms.....	6.3	150	-	-	-	-	1.6	150
Riket	9 291.4	98.7	2 409.5	92.0	3 411.0	94.4	3 001.0	104.9
	Bringebær.		Kål.		Gulrot.		Bønner.	
Østfold.....	177.6	100	5 826.2	85	4 767.2	90	176.3	90
Akershus m. Oslo.....	1 303.2	120	15 405.0	100	2 160.0	100	106.5	90
Hedmark.....	137.3	110	5 327.4	130	1 912.5	100	4.8	140
Opland.....	110.2	90	3 349.5	100	899.2	100	2.2	110
Buskerud.....	280.0	100	3 750.3	90	648.5	70	16.7	100
Vestfold.....	189.9	95	3 702.0	100	1 056.9	60	32.9	95
Telemark.....	63.6	100	1 680.0	100	576.0	75	2.9	80
Aust-Agder.....	61.6	90	1 173.0	100	274.4	70	47.4	105
Vest-Agder.....	22.1	80	693.0	110	497.3	85	3.7	110
Rogaland.....	28.8	100	4 452.0	100	2 618.4	100	-	-
Hordaland m. Bergen...	58.0	90	1 165.7	105	367.5	105	1.0	110
Sogn og Fjordane.....	35.7	100	266.0	100	105.0	105	-	-
Møre og Romsdal.....	16.4	70	728.8	95	355.2	100	0.1	100
Sør-Trøndelag.....	3.5	45	618.3	80	332.6	105	-	-
Nord-Trøndelag.....	12.9	80	561.2	80	667.2	100	-	-
Nordland.....	2.3	60	259.2	90	228.0	100	-	-
Troms.....	-	-	148.2	130	132.6	130	-	-
Finnmark.....	-	-	1.0	100	5.0	100	-	-
Riket	2 503.1	107.4	49 106.8	99.1	17 603.5	90.5	394.5	93.0

Tabell 3 (forts.). Høstutbyttet i havebruket.

Fylkene	Beregnet samlet avl i 1937 tonn	Procent av middels-år	Beregnet samlet avl i 1937 tonn	Procent av middels-år	Beregnet samlet avl i 1937 tonn	Procent av middels-år	Beregnet samlet avl i 1937 tonn	Procent av middels-år
	Haveorter.		Purre.		Selleri.		Persille.	
Østfold.....	159.6	100	53.7	90	51.0	90	105.6	90
Akershus m. Oslo.....	23.5	100	288.0	100	216.7	90	65.7	90
Hedmark.....	2.9	130	11.0	100	12.3	100	0.7	120
Opland.....	16.7	95	2.6	100	7.2	100	0.1	100
Buskerud.....	7.8	100	47.5	100	15.1	70	17.2	100
Vestfold.....	6.6	100	27.5	100	19.5	90	15.2	100
Telemark.....	2.4	90	8.6	90	11.3	90	1.9	85
Aust-Agder.....	110.2	105	12.1	105	7.8	105	3.0	105
Vest-Agder.....	2.2	110	5.3	110	3.3	105	1.3	110
Rogaland.....	0.6	100	9.6	100	7.8	80	0.4	100
Hordaland m. Bergen...	3.1	100	5.6	100	6.9	105	0.3	100
Sogn og Fjordane.....	0.6	100	1.6	105	0.4	100	0.4	100
Møre og Romsdal.....	0.4	100	0.2	100	0.5	95	0.5	100
Sør-Trøndelag.....	1.8	100	0.8	130	0.5	135	0.4	100
Nord-Trøndelag.....	1.4	80	0.6	100	0.5	100	0.6	100
Nordland.....	-	-	-	-	0.1	100	0.4	110
Troms.....	-	-	-	-	0.3	130	0.1	100
Riket	339.8	98.6	474.7	98.8	361.2	90.0	213.8	91.9
	Rødbeter.		Neper.		Andre grønnsaker.		Rabarbra.	
Østfold.....	74.4	90	2.1	90	4.0	90	48.9	90
Akershus m. Oslo.....	188.3	90	12.2	100	8.3	90	224.1	100
Hedmark.....	6.9	120	3.9	130	1.2	120	7.3	140
Opland.....	0.4	100	3.0	100	0.7	110	4.6	100
Buskerud.....	7.1	100	2.0	100	1.7	100	18.8	100
Vestfold.....	16.7	100	5.3	90	1.0	100	25.2	100
Telemark.....	4.0	95	1.8	90	0.6	90	11.4	95
Aust-Agder.....	3.0	105	1.1	105	7.1	105	63.0	105
Vest-Agder.....	1.1	105	0.9	105	2.0	105	38.2	90
Rogaland.....	23.4	100	4.0	100	2.9	105	278.4	100
Hordaland m. Bergen...	9.7	110	5.4	90	4.5	110	79.9	100
Sogn og Fjordane.....	6.0	100	3.0	100	2.5	100	1.1	105
Møre og Romsdal.....	1.1	105	1.0	105	0.7	100	12.7	110
Sør-Trøndelag.....	2.5	110	2.0	100	0.3	115	6.5	85
Nord-Trøndelag.....	3.2	100	1.8	90	0.3	80	2.1	80
Nordland.....	0.9	105	2.9	110	0.5	95	3.0	100
Troms.....	0.7	130	15.2	130	0.4	110	4.1	130
Riket	349.4	92.9	67.6	104.6	38.7	99.4	829.3	99.4
	Agurker på friland.		Tomater på friland.		Agurker under glass.		Tomater under glass.	
Østfold.....	136.0	90	15.6	90	97.5	100	272.8	100
Akershus m. Oslo.....	16.9	90	40.3	100	263.7	100	495.6	80
Hedmark.....	0.5	120	3.3	150	59.8	130	227.8	150
Opland.....	0.2	105	0.2	105	7.9	100	35.1	100
Buskerud.....	3.3	100	11.2	100	101.1	100	150.7	100
Vestfold.....	10.9	100	7.3	100	57.3	95	241.7	100
Telemark.....	0.6	100	1.8	105	23.9	100	43.0	100
Aust-Agder.....	6.6	105	2.2	105	9.1	105	44.9	105
Vest-Agder.....	1.2	115	2.6	105	23.7	100	34.3	100
Rogaland.....	-	-	-	-	9.8	100	190.4	90
Hordaland m. Bergen...	0.2	115	2.5	115	24.8	100	78.2	100
Sogn og Fjordane.....	0.3	105	1.2	100	0.3	105	0.5	105
Møre og Romsdal.....	-	-	1.5	105	9.9	110	22.3	105
Sør-Trøndelag.....	-	-	-	-	20.6	100	30.4	95
Nord-Trøndelag.....	-	-	-	-	6.6	110	18.9	110
Nordland.....	-	-	-	-	0.6	100	3.0	100
Troms.....	-	-	-	-	0.7	120	1.8	120
Riket	176.7	91.5	89.7	100.1	717.3	101.8	1 891.4	96.7

Tabell 4. Arbeidslønnen

Menn	Rikets bygder		Bygdene					
	1936—37	1935—36	Østfold	Akershus	Hedmark	Opland	Buskerud	Vestfold
	Kr.	Kr.						
I. Tjenere på arbeidsgiverens kost.								
Hele året	460	429	542	559	509	502	523	508
Sommerhalvåret	263	248	295	303	280	278	290	281
Vinterhalvåret	201	186	247	260	231	226	237	230
II. Fjøsroktene på arbeidsgiverens kost.								
Hele året	611	564	683	726	710	628	632	686
Sommerhalvåret	310	287	339	365	352	313	306	346
Vinterhalvåret	305	281	343	361	357	315	322	342
III. Dagarbeidere på arbeidsgiverens kost.								
I sommerhalvåret.								
I våronnen	3.00	2.81	3.07	3.17	2.76	2.57	2.80	3.24
I slåttonnen	3.38	3.17	3.20	3.25	3.06	2.84	3.41	3.43
I skuronnen	3.03	2.83	3.08	3.14	2.94	2.81	3.00	3.10
Ellers	2.78	2.61	2.82	2.90	2.60	2.38	2.61	2.81
Gråstensmuring	4.55	4.27	5.57	5.13	4.32	4.29	4.94	5.57
Tømmermannsarbeide	4.76	4.47	5.46	5.46	4.57	4.33	5.04	6.16
Grøfting	3.44	3.22	4.34	3.83	3.38	3.27	3.47	4.55
Skogsarbeide	3.30	3.09	3.69	3.64	3.48	3.03	3.10	3.73
I vinterhalvåret.								
Alm. gårdsarbeide	2.41	2.23	2.37	2.40	2.31	2.02	2.18	2.53
Gråstensmuring	4.03	3.74	4.90	4.16	4.21	3.68	4.23	5.17
Tømmermannsarbeide	4.24	3.93	4.77	4.71	4.15	3.81	4.42	5.94
Grøfting	2.93	2.78	3.05	3.46	3.05	2.82	3.00	4.18
Skogsarbeide	3.04	2.75	3.24	3.04	3.30	2.61	2.96	3.47
IV. Dagarbeidere på egen kost.								
I sommerhalvåret.								
I våronnen	4.29	4.06	4.48	4.65	4.17	4.08	4.26	4.73
I slåttonnen	4.63	4.38	4.59	4.73	4.36	4.32	4.68	5.02
I skuronnen	4.31	4.08	4.47	4.66	4.18	4.27	4.36	4.59
Ellers	4.07	3.84	4.28	4.40	4.02	3.81	4.11	4.26
Gråstensmuring	5.88	5.56	7.31	6.56	6.04	5.72	6.39	7.10
Tømmermannsarbeide	6.15	5.79	7.23	6.85	6.26	5.74	6.98	7.60
Grøfting	4.74	4.45	5.71	5.50	4.89	4.81	5.11	5.68
Skogsarbeide	4.71	4.33	5.23	5.14	5.17	4.68	4.76	5.19
Skogskjøring (hest og mann) ..	7.58	6.98	7.77	7.80	8.18	7.20	7.33	7.27
I vinterhalvåret.								
Alm. gårdsarbeide	3.64	3.40	3.70	3.74	3.79	3.37	3.50	3.97
Gråstensmuring	5.34	5.03	6.54	6.22	5.72	5.12	5.78	6.48
Tømmermannsarbeide	5.63	5.21	6.43	6.36	5.72	5.18	6.10	7.15
Grøfting	4.30	3.96	4.55	4.94	4.34	4.37	4.62	5.46
Skogsarbeide	4.44	4.03	4.81	4.71	5.00	4.22	4.54	5.05
Skogskjøring (hest og mann) ..	7.29	6.76	7.66	7.34	8.15	7.15	7.24	7.31
V. Hugstpris.								
pr. m. ³ { sommerhalvåret ...	1.81	1.65	1.95	1.86	1.96	1.90	2.05	2.00
{ vinterhalvåret	1.81	1.66	1.98	1.92	1.98	1.96	2.06	1.98
pr. favn { sommerhalvåret ...	4.79	4.47	3.97	4.55	4.20	4.40	4.83	4.98
ved { vinterhalvåret	4.78	4.41	4.12	4.58	4.35	4.38	4.84	5.04

i jordbruket. I. Menn.

fylkesvis 1936—37

Telemark	Aust-Agder	Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finmark
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
492	531	505	458	448	428	354	397	430	428	451	456
271	301	290	264	262	259	207	235	245	249	271	269
224	233	216	193	190	174	151	167	191	183	189	187
598	513	—	—	—	596	506	474	495	552	—	—
300	265	—	—	—	301	265	247	251	292	—	—
298	248	—	—	—	294	245	225	249	263	—	—
2.95	3.42	3.96	3.52	3.23	2.77	2.84	2.31	2.34	3.01	2.98	3.82
3.31	3.86	4.47	3.90	3.57	3.08	3.28	2.88	2.87	3.43	3.25	4.27
3.23	3.58	4.06	3.55	3.33	2.92	2.80	2.35	2.39	2.74	3.12	—
2.65	3.26	3.66	3.39	3.19	2.65	2.66	2.01	2.08	2.80	2.82	3.49
4.59	5.31	5.01	5.44	4.80	4.05	4.24	3.75	3.89	4.22	4.41	5.13
4.76	5.43	5.34	6.13	5.11	4.35	4.30	3.97	3.86	4.30	4.52	5.44
3.37	3.60	3.93	3.87	3.63	3.00	3.07	2.84	3.07	3.26	3.49	4.43
3.22	3.47	3.93	3.59	3.54	3.22	2.88	2.89	2.91	3.09	3.14	4.29
2.49	3.10	3.39	2.87	2.67	2.30	2.23	1.74	1.84	2.39	2.40	2.84
4.05	4.95	4.74	4.63	4.13	3.56	3.66	3.43	3.33	3.71	3.87	4.12
4.19	4.95	5.03	5.40	4.56	3.83	3.79	3.52	3.42	3.78	3.94	4.83
3.17	3.34	3.72	3.21	3.00	2.63	2.63	2.56	2.87	2.85	3.04	3.27
3.01	3.43	3.67	3.04	3.11	2.92	2.63	2.68	2.93	2.87	2.72	3.85
4.14	4.73	5.20	4.67	4.41	3.95	3.92	3.39	3.75	4.07	4.00	5.09
4.50	5.06	5.79	5.05	4.76	4.26	4.34	3.87	4.11	4.45	4.18	5.46
4.41	4.85	5.27	4.74	4.49	4.12	4.00	3.36	3.74	3.74	3.96	—
3.93	4.45	4.87	4.57	4.36	3.83	3.85	3.06	3.38	3.78	3.71	4.65
5.93	6.76	6.34	6.63	5.81	5.46	5.41	4.78	5.18	5.21	5.32	6.65
6.22	6.82	6.72	7.52	6.23	5.51	5.47	5.11	5.14	5.48	5.38	7.04
4.67	4.75	5.24	5.12	4.76	4.25	4.25	3.97	3.38	4.37	4.22	5.73
4.45	4.81	5.18	4.87	4.77	4.43	4.19	4.24	4.46	4.24	4.09	5.76
7.36	8.28	8.28	8.00	8.06	7.19	6.76	6.96	7.69	6.97	—	9.36
3.92	4.23	4.59	3.99	3.88	3.40	3.33	2.76	2.93	3.36	3.31	3.80
5.40	6.49	6.01	5.78	5.26	4.84	4.64	4.42	4.53	4.84	4.75	5.48
5.86	6.60	6.43	6.87	5.63	5.04	4.82	4.60	4.54	4.97	4.74	6.09
4.42	4.54	5.10	4.43	4.22	3.91	3.77	3.49	4.06	3.87	3.93	4.53
4.37	4.93	5.00	4.53	4.56	4.13	3.75	3.89	4.40	3.93	3.50	5.42
7.11	8.16	8.06	7.18	7.09	6.29	6.28	6.55	7.74	6.60	—	9.03
1.52	1.46	1.59	—	—	—	—	1.71	1.89	1.99	—	—
1.53	1.51	1.53	—	—	—	—	1.73	1.92	2.05	—	—
4.92	5.31	5.47	—	7.72	7.00	4.25	4.30	4.45	5.01	4.18	—
5.05	5.42	5.39	—	7.25	7.33	4.21	4.19	4.35	5.31	4.17	—

Tabell 4 (forts.). Arbeidslønnen

Kvinner	Rikets bygder		Bygdene					
	1936—37	1935—36	Østfold	Akershus	Hedmark	Opland	Buskerud	Vestfold
I. Tjenere på arbeidsgiverens kost.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Hele året	317	298	418	463	372	371	398	420
Sommerhalvåret	172	163	212	236	192	195	215	218
Vinterhalvåret	148	138	205	227	180	177	190	204
II. Fjøsøktetere på arbeidsgiverens kost.								
Hele året.....	429	402	567	590	525	513	531	577
Sommerhalvåret	219	204	284	294	267	256	265	290
Vinterhalvåret	214	200	283	297	262	257	259	288
III. Dagarbeidere på arbeidsgiverens kost.								
I sommerhalvåret.								
I våronnen	1.94	1.81	2.24	2.04	1.91	1.68	1.76	2.36
I slåttonnen	2.12	2.01	2.25	2.14	2.14	1.82	2.04	2.48
I skuronnen	2.03	1.93	2.21	2.19	2.05	2.02	2.08	2.29
Ellers	1.79	1.68	2.11	2.08	1.78	1.65	1.76	2.33
I vinterhalvåret.								
Alm. gårdsarbeide.....	1.60	1.48	1.89	1.87	1.66	1.54	1.62	2.08
IV. Dagarbeidere på egen kost.								
I sommerhalvåret.								
I våronnen	2.92	2.75	3.40	3.29	3.07	2.87	2.99	3.54
I slåttonnen	3.13	2.96	3.47	3.40	3.08	3.03	3.35	3.72
I skuronnen	3.05	2.87	3.39	3.39	3.04	3.21	3.23	3.58
Ellers	2.81	2.63	3.27	3.26	2.87	2.80	2.99	3.45
I vinterhalvåret.								
Alm. gårdsarbeide.....	2.55	2.38	2.91	2.81	2.71	2.55	2.75	3.30

i jordbruket. II. Kvinner.

fylkesvis 1936—37

Telemark	Aust-Agder	Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
354	359	346	338	314	309	257	264	285	220	211	264
187	198	190	182	180	173	143	148	150	122	121	147
168	164	155	156	138	136	116	122	134	98	99	120
454	—	470	453	—	409	341	347	356	326	282	338
228	—	241	229	—	225	175	180	181	166	143	169
225	—	229	221	—	184	166	167	178	159	139	153
1.87	2.07	2.40	2.41	2.05	1.87	1.85	1.66	1.56	1.66	1.59	2.47
1.97	2.17	2.59	2.60	2.24	2.04	2.03	2.09	1.86	1.85	1.71	2.46
2.03	2.13	2.45	2.49	2.13	2.12	1.91	1.85	1.65	1.68	1.74	—
1.78	1.96	2.27	2.26	1.91	1.72	1.62	1.46	1.37	1.58	1.56	2.00
1.71	1.87	2.06	2.09	1.66	1.53	1.46	1.29	1.20	1.35	1.35	1.52
2.90	2.89	3.41	3.33	3.02	2.89	2.66	2.47	2.46	2.42	2.37	3.26
2.99	3.04	3.69	3.60	3.25	3.03	2.86	2.91	2.79	2.65	2.49	3.45
3.02	3.04	3.46	3.45	3.07	3.02	2.67	2.75	2.60	2.42	2.65	—
2.77	2.75	3.31	3.37	2.87	2.60	2.55	2.29	2.20	2.32	2.29	2.84
2.69	2.72	3.03	3.03	2.48	2.34	2.39	2.15	2.02	2.03	2.10	2.44

Tabell 5. Utsæd, avl, innførsel, utførsel og beregnet forbruk
1935 og 1936 og gjennomsnittlig pr. år for femårene

	1890	1901— 1905	1911— 1915	1921— 1925	1931— 1935	1935	1936
	1000 kg.	1000 kg.	1000 kg.	1000 kg.	1000 kg.	1000 kg.	1000 kg.
1. H v e t e.							
a. Utsæd	957	1 131	1 113	2 088	3 364	5 208	6 608
b. Avl ²⁾	7 160	7 377	10 994	15 087	28 135	50 871	57 003
c. Innførsel	44 510	80 298	146 639	164 632	234 944	205 587	236 526
d. Utførsel	137	870	560	410	608	933	283
e. Forbrukt ved tilvirkningen av brennevin og øl.....	—	—	—	—	—	—	—
f. Annet forbruk	50 577	85 675	155 960	177 221	259 107	250 317	286 638
2. R u g.							
a. Utsæd	1 969	1 923	2 578	1 806	1 061	1 057	1 007
b. Avl ²⁾	24 043	23 120	21 864	19 344	11 260	12 277	10 790
c. Innførsel	212 166	287 993	221 348	190 545	139 901	136 670	119 839
d. Utførsel	1 610	4 185	1 396	1 096	808	725	421
e. Forbrukt ved tilvirkningen av brennevin og øl.....	—	—	1	15	8	23	26
f. Annet forbruk	232 630	305 005	239 237	206 972	149 284	147 142	129 175
3. B y g g.¹⁾							
a. Utsæd	12 280	9 133	8 081	10 967	11 755	12 481	12 160
b. Avl ²⁾	107 743	60 701	79 351	97 540	113 151	126 661	117 839
c. Innførsel	63 097	124 181	75 591	49 810	21 410	17 929	25 634
d. Utførsel	1 078	1 084	245	138	70	37	22
e. Forbrukt ved tilvirkningen av brennevin og øl.....	14 613	9 714	12 101	18 571	10 262	10 693	11 795
f. Annet forbruk	142 869	164 951	134 515	117 674	112 474	121 379	119 496
4. H a v r e.¹⁾							
a. Utsæd	26 362	22 961	24 386	24 546	21 703	20 176	19 707
b. Avl ²⁾	182 280	144 233	179 381	177 552	180 674	188 436	177 313
c. Innførsel	3 148	17 494	15 981	21 019	2 715	260	6 009
d. Utførsel	4 114	3 816	670	390	299	188	366
e. Forbrukt ved tilvirkningen av brennevin og øl.....	—	—	35	—	2	8	2
f. Annet forbruk	154 952	134 950	170 271	173 635	161 385	168 324	163 247
g. Annet forbruk i føreheter.	129 127	112 666	142 144	144 986	134 693	140 270	136 223
5. Erter, bønner, linser.							
a. Utsæd	857	688	977	498	220	213	209
b. Avl ²⁾	6 187	4 985	4 560	2 206	1 753	1 924	1 760
c. Innførsel	3 899	4 028	3 440	6 012	6 136	6 172	6 072
d. Utførsel	18	34	25	27	17	17	61
e. Forbrukt ved tilvirkningen av brennevin og øl.....	—	—	—	—	—	—	—
f. Annet forbruk	9 211	8 291	6 998	7 693	7 652	7 866	7 562
6. Alle kornsorter og belgfrukter.							
a. Utsæd	42 424	35 837	37 136	39 905	38 103	39 135	39 691
b. Avl ²⁾	327 413	240 416	296 150	311 729	334 973	380 169	364 705
c. Innførsel	326 820	513 994	462 999	432 018	405 106	366 618	394 080
d. Utførsel	6 958	9 989	2 896	2 061	1 802	1 900	1 153

¹⁾ Utsæd og avl av blandkorn er fordelt på bygg med $\frac{1}{3}$ og havre med $\frac{2}{3}$ av det samlede kvantum. ²⁾ Korrigerede avlingstall for 1901—05, 1911—15 og 1921—25.

av de forskjellige kornsorter og av poteter for årene 1890,
1901—05, 1911—15, 1921—25 og 1931—35.¹

	1890	1901— 1905	1911— 1915	1921— 1925	1931— 1935	1935	1936
e. Forbrukt ved tilvirkningen av brennevin, øl og gjær ..	18 613	15 009	16 137	20 411	10 272	10 724	11 823
f. Annet forbruk	586 239	693 576	702 981	681 370	689 902	695 028	706 118
g. Annet forbruk i føreheter.	560 414	671 292	674 854	652 721	663 210	666 974	679 094
7. Poteter.							
a. Utsæd	83 442	79 862	93 337	111 962	114 985	116 983	121 705
b. Avl ²⁾	607 781	563 938	693 691	777 069	900 621	916 458	945 847
c. Innførsel	796	14 597	7 254	3 507	80	1	—
d. Utførsel	1 105	1 454	1 122	1 335	4 828	2 322	1 526
e. Forbrukt ved tilvirkningen av brennevin og stivelse ...	38 016	36 352	42 496	23 218	56 353	63 537	68 824
f. Annet forbruk	486 013	463 867	563 990	644 061	724 535	733 617	753 792
g. Annet forbruk i føreheter.	108 001	103 082	125 331	143 124	161 008	163 026	167 509
Korn og poteter m. m. i føreheter.							
a. Utsæd	56 574	49 756	53 813	60 674	60 038	61 768	63 453
b. Avl ²⁾	432 095	342 572	420 658	455 109	505 204	552 420	545 525
c. Innførsel	326 472	514 322	461 948	429 294	404 672	366 575	393 079
d. Utførsel	6 517	9 676	3 033	2 293	2 825	2 385	1 431
e. Forbrukt ved tilvirkningen av brennevin, øl, gjær og stivelse ..	27 061	23 087	25 575	25 571	22 795	24 842	27 117
f. Annet forbruk (bortsett fra beholdningenes økning eller minskning)	668 415	774 374	800 185	795 845	824 218	830 000	846 603

Ved beregning av forbruket er det ikke tatt noget hensyn til lagerbeholdningenes størrelse. Dette er en av de vesentligste grunner til de sterke svingninger i forbruket fra år til år.

Ved de forskjellige beregninger er brukt følgende reduksjonstall:

1. For omregning fra rummål til vekt: 1 hl hvete og erter = 77 kg, 1 hl rug = 72 kg, 1 hl bygg = 65 kg, 1 hl havre = 48 kg, 1 hl poteter = 70 kg.
2. For omregning fra formalt korn til uformalt er for 1931—36 benyttet følgende skala: For hvetemel et tillegg av 37 pct., byggmel 43 pct., ertemel 67 pct., rugmel 49 pct., havremel 20 pct., hvetegryn og byggryn 100 pct., havregryn 89 pct. Om den for foregående år anvendte omregningsmåte se Stat. Årbok 1932, tab. 48.
3. For omregning til føreheter: 1 førehet = 1 kg hvete, rug, bygg eller erter, 1.2 kg havre, 4.5 kg poteter.

Opgavene over innførselen for årene 1901—04 gjelder — for hovedartiklene — tiden fra 1 oktober i det i overskriften anførte år til 30 september i det neste år, mens de andre opgaver over innførselen og utførselen gjelder kalenderårene. For årene 1905—36 gjelder både innførsel og utførsel av de større artikler konsumsjonsåret $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ (for 1936 således $\frac{1}{10}$ 1936— $\frac{30}{9}$ 1937). For enkelte mindre betydelige artiklers vedkommende er opgavene for disse år dels beregnet, dels er benyttet opgaven for kalenderåret. Opgavene over innførsel og utførsel for året 1890 er fremkommet som et middeltall for de tre kalenderår 1889—91.

Opgavene over forbruket av korn og poteter ved brennevin- og øltilvirkningen gjelder den tilvirkningstermin som nærmest faller sammen med tiden fra 1 oktober—30 september. Opgave over forbruket av poteter ved stivelsesfabrikasjonen har ikke for 1890; fra og med 1927 er benyttet industristatistikkens opgaver, gjeldende kalenderåret, for årene 1927—36 henholdsvis 7 619, 16 493, 29 227, 26 730, 33 262, 44 232, 31 412, 28 794, 41 625 og 43 175 tonn.

For korn (uten nærmere betegnelse) brukt ved gjærfabrikasjonen har man tidligere under punkt 6e gjort et tillegg, for 1923 1 128 tonn (tidligere 4 000 tonn pr. år). I de senere år er det ikke brukt korn ved gjærfabrikasjonen.

¹⁾ Beregningen gjelder forbruksår c: $\frac{1}{10}$ 1936— $\frac{30}{9}$ 1937 o. s. v. ²⁾ Korrigerede avlingstall for 1901—05, 1911—15 og 1921—25.

Tabell 6. Husdyrhold¹⁾ pr. 20. juni 1937 sammenholdt med opgaver pr. 20. juni 1936.

Landsdeler	Hester				Storfe			
	Over 3 år	Under 3 år	Samlet antall		Melke- kyr	Annet storfe	Samlet antall	
			1937	1936			1937	1936
I. Rikets bygder . .	156 454	33 129	189 583	185 468	807 778	535 467	1 343 245	1 348 446
II. Bygdene fylkesvis:								
Østfold	12 483	2 294	14 777	14 578	49 850	36 062	85 912	89 056
Akershus	13 785	1 931	15 716	15 393	57 186	34 672	91 858	90 223
Hedmark	14 511	2 371	16 882	16 486	69 875	48 656	118 531	116 585
Opland	13 368	3 385	16 753	15 852	77 661	50 702	128 363	125 212
Buskerud	8 967	1 770	10 737	10 515	42 403	26 452	68 855	67 628
Vestfold	8 909	1 325	10 234	10 179	32 306	25 105	57 411	57 276
Telemark	6 727	1 096	7 823	7 562	30 668	19 652	50 320	50 135
Aust-Agder	3 230	253	3 483	3 419	17 382	9 710	27 092	27 051
Vest-Agder	3 625	322	3 947	3 928	26 849	14 903	41 752	42 964
Rogaland	11 792	3 199	14 991	14 623	56 663	35 055	91 718	92 384
Hordaland	8 500	1 669	10 169	10 211	54 913	30 046	84 959	88 361
Sogn og Fjordane . .	6 846	4 220	11 066	10 804	47 238	30 929	78 167	82 951
Møre og Romsdal . .	9 377	2 829	12 206	11 870	55 011	31 283	86 294	91 214
Sør-Trøndelag	10 551	2 455	13 006	12 723	50 611	36 324	86 935	88 403
Nord-Trøndelag	9 457	2 049	11 506	11 271	41 612	34 472	76 084	76 519
Nordland	8 298	1 129	9 427	9 244	58 544	44 429	102 973	99 014
Troms	4 974	736	5 710	5 680	29 949	20 842	50 791	49 303
Finnmark	1 054	96	1 150	1 130	9 057	6 173	15 230	14 167

	Sauer		Geiter		Fjærfe	
	1937	1936	1937	1936	1937	1936
I. Rikets bygder . .	1 739 029	1 748 600	321 655	331 350	3 481 373	3 471 933
II. Bygdene fylkesvis:						
Østfold	3 241	3 250	57	57	401 144	393 175
Akershus	10 116	10 455	90	90	311 562	308 063
Hedmark	70 942	69 121	12 759	13 212	209 988	209 745
Opland	75 134	74 804	38 650	39 422	166 799	170 062
Buskerud	30 872	30 850	9 404	8 929	158 419	159 071
Vestfold	3 713	3 820	48	48	270 746	277 214
Telemark	28 245	29 259	7 001	6 885	146 305	145 289
Aust-Agder	24 039	24 784	1 119	1 119	72 836	72 933
Vest-Agder	44 341	43 168	1 660	1 716	102 467	114 850
Rogaland	333 762	334 812	17 109	18 543	787 141	767 682
Hordaland	266 362	269 470	29 425	29 713	193 349	200 230
Sogn og Fjordane . .	216 207	219 256	95 095	96 885	61 056	61 494
Møre og Romsdal . .	156 256	165 033	26 330	27 803	142 140	143 200
Sør-Trøndelag	101 731	102 520	19 411	20 494	139 095	140 286
Nord-Trøndelag	64 880	65 337	16 347	17 160	166 916	159 145
Nordland	185 121	181 576	23 120	23 601	113 753	110 443
Troms	87 127	85 367	16 365	17 498	31 365	32 836
Finnmark	36 940	35 718	7 665	8 175	6 292	6 215

¹⁾ Opgaver over svineholdet se Statistiske Meddelelser for 1937 nr. 6.

Norges Offisielle Statistikk, rekke IX. (Statistique Officielle de la Norvège, série IX.)

Rekke IX.

Trykt 1937 (forts. suite):

- Nr. 113. Norges postverk 1936. (*Statistique postale.*)
- 114. Norges handel 1936. (*Commerce.*)
- 115. Pelsdyrtellingen i Norge 1936. (*Élevage d'animaux à fourrure au 1er septembre 1936.*)
- 116. Det civile veterinærvesen 1935. (*Service vétérinaire civil.*)
- 117. Kommunenes skatteligning og budjetter 1936—37. (*Répartition d'impôts et budgets des communes.*)
- 118. Industriarbeidertrygden 1934. (*Assurances de l'État contre les accidents du travail.*)
- 119. Norges civile, geistlige, rettslige og militære inndeling 1 juli 1937. (*Les divisions civiles, ecclésiastiques, judiciaires et militaires du royaume de Norvège le 1er juillet 1937.*)
- 120. Norges private aktiebanker og sparebanker 1936. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne pour l'année 1936.*)
- 121. Norges bergverksdrift 1936. (*Mines et usines.*)
- 122. Folkemengdens bevegelse 1935 og 1931—35. (*Mouvement de la population.*)
- 123. Kommunenes gjeld m. v. pr. 30. juni 1937. (*Dette etc. des communes.*)
- 124. Meieribruket i Norge 1936. (*L'industrie laitière de la Norvège 1936.*)
- 125. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1935. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 126. Forsikringselskaper 1936. (*Sociétés d'assurances.*)

Trykt 1938.

- Nr. 127. Sykestrygden 1936. (*Assurance-maladie nationale.*)
- 128. Norges jernbaner 1936—37. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 129. Rekruttering 1934 og 1935. (*Recrutement.*)
- 130. Skatteligningen 1937—38. (*Répartition d'impôts.*)
- 131. Norges industri 1936. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 132. Jordbruksstatistikk 1937. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)

Det Statistiske Centralbyrå har dessuten bl. a. utgitt følgende verker:
Statistisk Årbok for Norge, siste årgang 1937. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
Statistisk-økonomisk oversikt, siste årgang 1937. (*Aperçu de la situation économique en 1937.*)
Statistiske Meddelelser. Trykkes månedvis. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)
Månedsopgaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedvis. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur.*)
Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique Officielle.*)
Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926. (*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges handel» er Byråets beholdning meget knapp, hvorfor man vilde være takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:
Statistisk Årbok 1914—1916, 1919, 1920, 1926—1930 og 1934.
Norges handel 1911—1915, 1921 og 1929.

23. mars 1938.